

Dunav Soja Smernice

Septembar 2021

Donau Soja Organizacije je podržana od strane Austrijske Razvojne Agencije

Sadržaj

Dunav Soja Standard
Mapa: Dunav Soja proizvodna područja
Ključne tačke kontrole
Grafik: Dunav Soja sistem ugovornih obaveza
Zahtevi za poljoprivrednog proizvođača soje, Opšti zahtevi (Z 01a)
Zahtevi za poljoprivrednog proizvođača soje, Zahtevi za proizvodnju (Z 01b)
Zahtevi za skladišta i primarne otkupljivače soje (Z 02)
Zahtevi za trgovce sojom (Z 03)
Zahtevi za primarne prerađivače (Z 04)
Zahtevi za proizvođače stočne hrane (Z 05)
Zahtevi za poljoprivredna prerađivačka preduzeća (Z 06a)
Zahtevi za proizvođače prehrambenih proizvoda i distributere (Z 06b)
Zahtevi za transport i čišćenje (Z 07)
Zahtevi za kontrolne organizacije (Z 08)
Zahtevi za Lot sertifikaciju
Zahtevi za grupnu sertifikaciju
Izjava proizvođača o proizvodnji "Dunav Soja" soje
Katalog korektivnih mera
Aneks 1: Pravni propisi i ILO konvencije
Aneks 2: Zahtevi za Dunav Soja proizvode sa ograničenim geografskim poreklom
Aneks 3: Rečnik termina
Aneks 4: Dunav Soja sistem provere zasnovan na riziku

Dunav Soja Standard

Program Dunav Soja usmeren je na unapređenje i promovisanje proizvodnje, prerade i plasmana genetski nemodifikovane soje, kontrolisanog **kvaliteta i porekla iz dunavskog regiona**. Naš cilj je da obezbedimo i garantujemo snabdevanje genetski nemodifikovanim proteinima u Evropi.

Dunav Soja označen proizvod predstavlja proizvod kontrolisanog porekla i kvaliteta. Suštinske odlike su poreklo soje iz dunavskog regiona (**evropsko poreklo**) i **BEZ GMO kvalitet** proizvoda. Prehrambeni proizvodi koji su proizvedeni od „Dunav Soja“ soje ili korišćenjem „Dunav Soja“ soje u ishrani životinja mogu da nose oznaku „Dunav Soja“, „Proizvedeno od soje kontrolisanog porekla i kvaliteta Dunav Soja“ odnosno „Hranjeno sojom kontrolisanog porekla i kvaliteta Dunav Soja“. Upotreba ove **zaštićene oznake** uslovljena je ispunjavanjem Dunav Soja smernica i potpisivanjem ugovora o korišćenju oznake¹.

Partneri čija se proizvodnja ne odvija na prostoru EU moraju da se pridržavaju pravnih propisa EU², pre svega u pogledu primene pesticida u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, ali i aktuelnih propisa koji se odnose na preradu soje. Takođe, važe propisi EU i međunarodni propisi u oblasti radnog i socijalnog prava (*ILO konvencije* – konvencije Međunarodne organizacija rada). S tim u skladu poljoprivredni proizvođači koji proizvode „Dunav Soja“ soju pismeno se izjašnjavaju da se slažu sa navedenim zahtevima (**Izjava poljoprivrednog proizvođača**³).

Dunav Soja sertifikovan proizvod automatski ispunjava i kriterijume koje zahteva i sertifikacija prema **Europe Soya** standardu (videti na www.donausoja.org za Europe Soya smernice i kriterijume).

Dunav Soja standard je zasnovan na sledećih deset **Dunav Soja principa za uzgoj soje**. Ovi principi pokrivaju dve osnovne osobine Dunav Soje – „Evropsko poreklo“ i „Bez GMO status“, zajedno sa **dodatnim društvenim, ekonomskim i aspektima očuvanja okoline**.

- 1 Evropsko poreklo soje i proizvoda od soje
- 2 Bez GMO status soje i proizvoda od soje
- 3 Odgovorno upravljanje gazdinstvom i odnosima u zajednici
- 4 Korišćenje najbolje prakse u upravljanju zemljištem i hranivima
- 5 Korišćenje najbolje prakse u zaštiti useva
- 6 Korišćenje najbolje prakse u upravljanju vodama
- 7 Korišćenje najbolje prakse u upravljanju otpadom
- 8 Odgovorno korišćenje zemljišta i zaštita biodiverziteta
- 9 Smanjenje emisije gasova koji uzrokuju efekat staklene bašte
- 10 Usklađenost sa ljudskim i radnim pravima i bezbedni uslovi rada

¹ Izvor DS/ES Pravilnik o korišćenju oznake: www.donausoja.org/en/downloads/

² Sve relevantne EU direktive i EU propisi, kao i ILO konvencije su izlistane u **Aneksu 1** ovih Smernica.

³ Za detalje, pogledati dokument Izjava poljoprivrednog proizvođača o proizvodnji Dunav Soje soje.

Sve primenjive odredbe Dunav Soja Standarda, poput onih koje se odnose na dobru praksu u poljoprivredi, zaštitu okoline i biodiverziteta, kao i radna i socijalna prava, zasnovane su na EU legislativi². Međutim, zahtevi Dunav Soja Standarda u nekoliko aspekata prevazilaze pravne zahteve koji su usvojeni u EU⁴.

Pregled Dunav Soja principa u uzgoju soje

Sledeći odeljci daju kratak pregled Donau Soja principa u uzgoju soje.

- **Evropsko poreklo soje i proizvoda od soje (Princip 1)**

Zemlje i regioni porekla "Dunav Soja" soje definisani su politički i geografski.

Dunav Soja proizvodno područje odgovara zemljama dunavskog basena u skladu sa definicijom i odlukom Međunarodne komisije za zaštitu Dunava (www.icpdr.org/main/danube-basin/countries-danube-river-basin). Geografsko određivanje mogućih regiona proizvodnje u pojedinačnim zemljama se sa jedne strane orijentiše prema očekivanjima potrošača u pogledu oznake "Dunav Soja", a s druge strane prema mogućnostima sprovođenja regionalno izdiferencirane kontrole porekla. Detaljna mapa geografskih regiona (= Dunav Soja proizvodno područje) predstavlja sastavni deo Dunav Soja Standarda.

- **Definicija "Proizvedeno bez genetske modifikacije" (Princip 2)**

"Dunav Soja" soja potiče iz proizvodnje od genetski nemodifikovanih sorti koje se nalaze u katalogu EU sorti ili nacionalnom katalogu sorti (za svaku državu posebno). Poljoprivredni proizvođači koji proizvode "Dunav Soja" soju ne smeju da uzgajaju ni jednu drugu genetski modifikovanu kulturu. Stočna hrana sa oznakom kvaliteta "Dunav Soja" pogodna je za ishranu životinja čiji proizvodi nadalje mogu da se označavaju oznakom kvaliteta "proizvedeno bez genetske modifikacije" ("*Ohne Gentechnik hergestellt*")/"*Produced without GMOs*").

Označavanje bez genetske modifikacije u Dunav Soja programu bazira se na minimum zahteva predstavljeni u sledećim Evropskim „BEZ GMO“ sertifikacijskim šemama:

- Nemački propisi (EGGenTDurchfG)⁵ za obeležavanje oznakom "genetski nemodifikovano" ("*Ohne Gentechnik*") pogodni su da budu označeni i oznakom kvaliteta "Dunav Soja", ukoliko se sprovodi kontrola od strane nezavisne kontrolne organizacije kao što je propisano od strane Udruženja za genetski nemodifikovane prehrambene proizvode (VLOG);
- Austrijski Kodeks o prehrambenim proizvodima (Codex Alimentarius Austriacus) sa smernicama o genetskoj nemodifikovanosti u kombinaciji sa smernicama za kontrolu (Guideline on the Risk-Based Monitoring of GMO-Free Production);⁶

4 Za detalje, pogledati dokument Zahtev 01b: Dunav Soja Principi u uzgoju soje

5 Izvor: *EG-Gentechnik-Durchführungsgesetz (EGGenTDurchfG)*: www.gesetze-im-internet.de/eggentdurchfg/BjNR124410004.html;

6 *Richtlinie zur Definition der "Gentechnikfreien Produktion" von Lebensmitteln und deren Kennzeichnung* (Guideline on the Definition of GMO-Free Production of Food and its Labelling) in the Austrian Food Codex, IV edition: www.verbrauchergesundheit.gv.at/lebensmittel/buch/codex/beschluesse/Gentechnikfrei_RL_15_1_2018.pdf?6fdsmn Leitfaden

- Standarda za kontrolu proizvodnje bez genetske modifikacije zasnovano na riziku & Standard za utvrđivanje procesa proizvodnje i obeležavanje hrane (BEZ GMO Standard za Dunavski region)⁷.

Pored mogućnosti sertifikacije u skladu sa austrijskim Kodeksom, nemačkim VLOG-om ili BEZ GMO Standardom za Dunavski region, status bez genetske modifikacije može biti verifikovan i u sklopu Dunav Soja kontrole i sertifikacije, ukoliko se kontrola sprovodi u skladu sa zahtevima BEZ GMO Standarda za Dunavski region, publikovanog 2015. godine.

- **Odgovorno upravljanje gazdinstvom i odnosima u zajednici (Princip 3)**

Dunav Soja proizvođači soje će uskladiti svoje poslovanje sa svim primenjivim propisima. Svi oblici mita, sukoba interesa i prevarnih radnji su zabranjeni. Postojeća prava na zemljište će biti poštovana. Negativni uticaj na širu zajednicu će biti izbegnut i biće uspostavljeni kanali komunikacije.

- **Odgovornost za životnu sredinu i dobra poljoprivredna praksa (Principi 4-7)**

Primenjuju se odgovarajuće zakonske odredbe EU. Poljoprivredni proizvođači koji proizvode "Dunav Soja" soju treba da učestvuju u programu implementacije Zajedničke poljoprivredne politike – CAP uz obavezne inspekcije višestruke usklađenosti (cross compliance inspections). Dunav Soja proizvođači će primenjivati najbolje prakse u upravljanju zemljištem, vodama i otpadom u cilju zaštite zemljišta, voda i vazduha. U uzgajanju Dunav Soja soje mogu se koristiti samo pesticidi koji sadrže aktivne sastojke odobrene od strane EU – a to važi i za proizvođače koji se nalaze van EU. Takođe, supstance koje u izlistane u Štokholmskoj i Roterdamskoj Konvenciji⁸, kao i supstance koje je Svetska zdravstvena organizacija (WHO) kategorisala kao izuzetno rizične (Klasa 1a) i visoko rizične (Klasa 1b)⁹ će biti zabranjene. Na kraju, upotreba sredstava za sušenje pre žetve (npr. glifosat i dikvat) kao i vazдушna primena pesticida (prskanje) će biti zabranjene. Priručnik za gajenje soje ("Best Practice Manual"), koji je publikovan od strane Dunav Soja udruženja i koji se redovno ažurira, treba da se smatra kao preporuka za unapređenje proizvodnje soje, kao i preporuka za smanjenje upotrebe preparata za zaštitu bilja.

- **Odgovorno korišćenje zemljišta i zaštita biodiverziteta (Princip 8)**

Seča šuma i konverzija prirodnih ekosistema (uključujući, ali ne ograničavajući se na, tresetišta i pašnjake) radi uzgajanje Dunav Soje će biti zabranjena. Proizvođači će koristiti isključivo zemljište koje je određeno za poljoprivrednu upotrebu ne kasnije od 1. Januara

zur risikobasierten Kontrolle auf Gentechnikfreiheit (Guideline on the Risk-Based Monitoring of GMO-Free Production): www.bmwf.gv.at/TechnikUndVermessung/Akkreditierung/Documents/Leitfaden%20L25_Risikobasierte%20Kontrolle%20Gentechnikfreiheit_V03_20150304.pdf;

⁷ Non-GM Danube Region Production and Labelling Standard & Non-GM Danube Region Inspection Standard; <http://www.donausoja.org/sr/preuzimanje-dokumenata/preuzimanje-dokumenata/>

⁸ Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants: www.pops.int/Portals/0/download.aspx?d=UNEP-POPS-COP-CONVTEXT-2017.English.pdf

Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade: www.pic.int/Portals/5/download.aspx?d=UNEP-FAO-RC-CONVTEXT-2017.English.pdf

⁹ World Health Organisation (WHO) Classification of Pesticides by Hazard: https://www.who.int/ipcs/publications/pesticides_hazard/en/

2008., te će tako isključiti bilo kakvu dalju poljoprivrednu ekspanziju radi uzgajanja Dunav Soja soje. Dunav Soja soja neće biti uzgajana u zaštićenim područjima, osim ako je upotreba takvih područja za potrebe poljoprivrede eksplicitno dozvoljena u odgovarajućem planu upravljanja.

- **Smanjenje emisije gasova koji izazivaju efekat staklene bašte (Princip 9)**

Proizvodnja Dunav Soja soje će doprinositi zaštiti od klimatskih promena i smanjenju emisije gasova koji izazivaju efekat staklene bašte. Proizvođači Dunav Soja soje će posedovati znanje o tome na koji način se smanjuju gasovi koji izazivaju efekat staklene bašte i povećati vezivanje takvih gasova na svojim farmama. Svi primenjivi podaci, poput prinosa, ulaza semena, primene đubriva i pesticida, te količina upotrebljenog goriva, biće ubeleženi i sačuvani. Proizvođači će primeniti mere za smanjenje emisije gasova koji izazivaju efekat staklene bašte i povećati vezivanje ugljenika.

- **Usklađenost sa ljudskim i radnim pravima i bezbednim uslovima rada (Princip 10)**

Proizvodnja Dunav Soja soje će biti usklađena sa radnim i socijalnim standardima kako onim u primeni širom EU, tako i međunarodnim (videti Aneks 1 za listu relevantnih konvencija Međunarodne organizacije rada [ILO]¹⁰). Ti standardi uključuju sledeće fundamentalne principe i radna prava: slobodu udruživanja i efektivno prepoznavanje prava na kolektivno pregovaranje; eliminaciju svih oblika prinudnog ili obaveznog rada; efektivno ukidanje dečije radne snage; eliminacija diskriminacije po pitanju zaposlenja i zanimanja. Takođe su uključeni: transparentni i pravno usklađeni uslovi zaposlenja, bezbedni uslovi rada i obuka radnika.

Kontrola:

Ispunjavanje postojećih Dunav Soja smernica se kontroliše od strane nezavisne eksterne kontrolne organizacije (akreditovane prema ISO/IEC 17065:2012). Osim toga udruženje Dunav Soja nalaže dodatne systemske kontrole bazirane na proceni rizika.

U slučaju postojanja osnovane sumnje da se propisi ne ispunjavaju, sprovode se vanredne kontrole. Nepoštovanje smernica može rezultirati korektivnim merama, uključujući plaćanje kaznenih penala, pa sve do isključenja iz programa Dunav Soja.

¹⁰ Uvod u rad Međunarodne organizacije rada u vezi sa standardima: https://www.ilo.org/global/standards/information-resources-and-publications/publications/WCMS_672549/lang--en/index.htm

Geografska mapa proizvodnih područja "Dunav Soja" soje

Dunav Soja mapa

***POJAŠNJENJA ZA DODATNA PODRUČJA:**

NEMAČKA: Bavaria, Baden Württemberg

ITALIJA: Trentino Alto Adige, Friuli Venezia Giulia, Veneto, Emilia-Romana, Lombardija, Pijemont, Vallée d'Aoste

POLJSKA: Dolnoslaskie, Opolskie, Slaskie, Swietokrzyskie, Podkarpackie, Malopolske

UKRAJINA: Uschgorod, Tschernowzy, Winniza, Odessa, Lwow, Ternopol, Chmelniczki, Iwano-Frankovsm

Ključne tačke kontrole

Dunav Soja označen proizvod predstavlja proizvod kontrolisanog kvaliteta i porekla. Smernice za kontrolu pre svega regulišu detalje kontinuirane kontrole porekla (Princip 1), ostvarene genetske nemodifikovanosti u celokupnom lancu vrednosti (Princip 2) i sprovođenje svih drugih kriterijuma održivosti (Principi 3-10).

Načelno za proizvodnju, obradu i preradu „Dunav Soja“ soje važe odgovarajući pravni propisi EU. Genetska nemodifikovanost bazira se prema minimalnim zahtevima utvrđenim u sledećim evropskim šemama „bez GMO“ sertifikacije:

- Nemački propisi (EGGenTDurchfG)¹¹ ukoliko se sprovedi kontrola od strane nezavisne kontrolne organizacije kao što je propisano od strane Udruženja za genetski nemodifikovane prehrambene proizvode (VLOG);
- Austrijski Kodeks o prehrambenim proizvodima (Codex Alimentarius Austriacus) sa smernicama o genetskoj nemodifikovanosti u kombinaciji sa smernicama za kontrolu (Guideline on the Risk-Based Monitoring of GMO-Free Production);¹²
- Standarda za kontrolu proizvodnje bez genetske modifikacije zasnovano na riziku & Standard za utvrđivanje procesa proizvodnje i obeležavanje hrane (BEZ GMO Standard za Dunavski region)¹³.

Druge sertifikacione šeme za procenu usklađenosti sa kriterijumima obezbeđenja BEZ GMO statusa mogu biti priznati od strane Dunav Soje kako ekvivalentne gore pomenutim sertifikacionim šemama. U svakom slučaju, sertifikovani Europe Soya proizvodi i Europe Soya hrana za životinje će biti takvog kvaliteta da mogu da budu obeleženi kao hrana Bez GMO ili hranivo ili da je prikladno za upotrebu u proizvodnji proizvoda BEZ GMO.

Iz razloga opšteg obezbeđenja kvaliteta, za sve uljare i fabrike stočne hrane obavezujuće je učesće u jednom od Donau Soja prepoznatih programa obezbeđenja kvaliteta. Lista prepoznatih programa i standarda nalazi se u okviru zahteva Z 04 (Zahtevi za primarne prerađivače soje) i u okviru zahteva Z 05 (Zahtevi za fabrike stočne hrane).

Kontrolni sistem Dunav Soja obuhvata tri faze:

- sopstvene sisteme za obezbeđenje kvaliteta i kontrolu od strane učesnika u Dunav Soja sistemu;

11 Izvor: EG-Gentechnik-Durchführungsgesetz (EGGenTDurchfG): www.gesetze-im-internet.de/eggentdurchfg/BJNR124410004.html;

12 Richtlinie zur Definition der "Gentechnikfreien Produktion" von Lebensmitteln und deren Kennzeichnung (Guideline on the Definition of GMO-Free Production of Food and its Labelling) in the Austrian Food Codex, IV edition: www.verbrauchergesundheits.at/lebensmittel/buch/codex/beschluesse/Gentechnikfrei_RL_15_1_2018.pdf?6fdsmn Leitfaden zur risikobasierten Kontrolle auf Gentechnikfreiheit (Guideline on the Risk-Based Monitoring of GMO-Free Production): www.bmwf.at/TechnikUndVermessung/Akkreditierung/Documents/Leitfaden%20L25_Risikobasierte%20Kontrolle%20Gentechnikfreiheit_V03_20150304.pdf;

13 Non-GM Danube Region Production and Labelling Standard & Non-GM Danube Region Inspection Standard; <http://www.donausoja.org/sr/preuzimanje-dokumenata/preuzimanje-dokumenata/>

- eksterne kontrole i sertifikaciju koja se sprovodi po nalogu samog sticaoca licence, sprovedena od strane kontrolnih organizacija akreditovanih prema ISO/IEC 17065:2012 i odobrenih od strane Dunav Soja udruženja;
- sistemsku kontrolu u saradnji sa kontrolnom organizacijom angažovanom direktno od strane Dunav Soja udruženja; sistemska kontrola sprovodi se bazirano na proceni rizika na uzorku od 10 % licencirane količine "Dunav Soja" soje i proizvoda od soje.

Dunav Soja sertifikacija se primenjuje na sledeće nivoe poslovanja u celom lancu vrednosti za hranu i stočnu hranu:

- Poljoprivredni proizvođač soje
- Skladište i primarni otkupljivač soje
- Trgovac sojom
- Primarni prerađivač
- Proizvođač stočne hrane
- Poljoprivredno prerađivačko preduzeće
- Proizvođači prehrambenih proizvoda i distributeri

Kontrolom su u smislu kontinuiranog nadzora obuhvaćeni svi učesnici u programu Dunav Soja. Potvrda odnosno **sertifikat o ispunjavanju** Dunav Soja smernica dobija se kao rezultat eksternih kontrola i prosleđuje se dalje u lancu prerade u formi **sertifikata**. Sertifikati su objavljeni na web stranici Dunav Soja udruženja. U slučaju sertifikovanog neprerađenog zrna soje, primarni otkupljivač soje prosleđuje primarnom prerađivaču **lot sertifikat**. U slučaju sertifikovanog prerađenog proizvoda od soje, postoji mogućnost izdavanja **sertifikata o sledljivosti** primarnim prerađivaču za distributera. Svi učesnici u Dunav Soja sistemu mogu biti podvrgnuti kontroli u bilo koje vreme i bazirano na proceni rizika u okviru sistemske kontrole po slučajnom uzorku.

Poljoprivredni proizvođači "Dunav Soja" soje registruju se pri skladištu za primarni otkup. Poljoprivredni proizvođači se u okviru te registracije obavezuju na ispunjavanje Dunav Soja smernica za svoje poljoprivredno gazdinstvo potpisivanjem **Izjave proizvođača o proizvodnji "Dunav Soja" soje (Proizvođač soje)**¹⁴, i treba biti individualno sertifikovan ili deo grupne sertifikacije. Dodatno, poljoprivredni proizvođač treba dati svoju saglasnost za sprovođenje sistemskih kontrola po slučajnom uzorku. Povrh toga, proizvođači će prihvatiti uzorkovanje na bazi rizika tokom nadzorne inspekcije. Obuhvat inspekcije može uključiti polja gde se uzgaja soja, ali i oblasti na kojima se ne uzgaja soja, zatim infrastrukturu i postrojenja, kao i druga mesta koja su deo farme.

Primarni prerađivači (kao što su uljare, pržionice, proizvođači prehrambenih proizvoda i proizvođači sastojaka i aditiva za ishranu) koji vrše najznačajniju hemijsku ili fizičku promenu i/ili obradu soje, sa udruženjem Dunav Soja sklapaju ugovor u kom se između ostalog obavezuju na sledeće:

¹⁴ Za detalje videti dokument "Izjava poljoprivrednika o proizvodnji Dunav Soja soje"

1. poznavanje i ispunjavanje Dunav Soja smernica;
2. sklapanje ugovora o sprovođenju kontrola o sopstvenom trošku sa eksternom kontrolnom organizacijom akreditovanom prema ISO/IEC 17065:2012 i odobrenom od strane Dunav Soja udruženja;
3. saglasnost sa sprovođenjem sistemske kontrole bazirane na proceni rizika po slučajnom uzorku koju direktno nalaže i plaća Dunav Soja udruženje;
4. plaćanje naknade Dunav Soja udruženju (naknada se naplaćuje samo jednom u okviru jednog kontinuiranog lanca prerade na nivou primarnog prerađivača);
5. da će sve svoje dobavljače uključujući i njihove pod-dobavljače unazad sve do skladišta ugovorno obavezati na tačke 1 - 3.

Time se osigurava da su svi učesnici u sistemu upoznati sa Dunav Soja smernicama, da dozvoljavaju eksternu kontrolu putem kontrolnih organizacija odobrenih od strane Dunav Soja udruženja i da su saglasni sa sistemskom kontrolom.

Fabrike stočne hrane takođe sklapaju ugovor sa Dunav Soja udruženjem u kom se obavezuju na ispunjavanje gore navedenih tačaka 1 - 3.

Distributeri koji žele da stavljaju u promet proizvode sa oznakom Dunav Soja se pored navedenih tačaka 1 - 3, takođe obavezuju da će i svoje dobavljače i njihove pod-dobavljače ugovorno obavezati na ispunjavanje smernica i zahteva kontrole.

Učestalost kontrola, kako eksternih tako i sistemskih kontrola po slučajnom uzorku, i dodatni zahtevi za proizvođače soje u sistemu Dunav soje je zasnovano na pet kategorija rizika (a-e).

- a. GMO kontaminacija
- b. Geografsko poreklo
- c. Upotreba pesticida i desikacija
- d. Uskađenost sa pravnim propisima
- e. Prenamena zemljišta i uzgoj soje u zaštićenim područjima

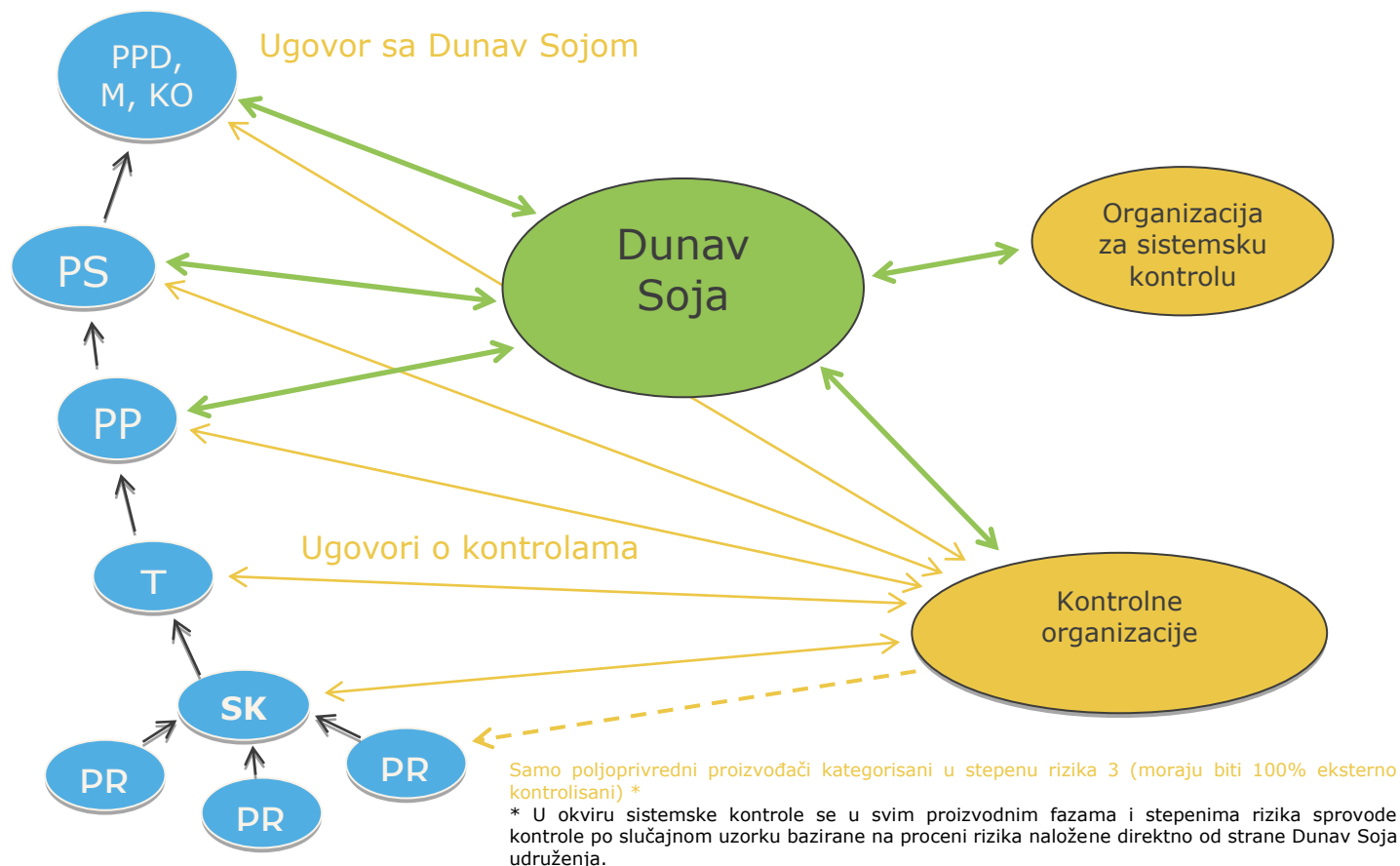
Učestalost eksternih inspekcija i učestalost nadzornih inspekcija za sertifikovane kompanije u lancu snadbevanja, osim za poljoprivredne proizvođače (npr. kolektori, trgovci, prerađivači, proizvođači stočne hrane, distributeri) trebaju biti zasnovani na riziku od eventualne kontaminacije sa genetskih modifikovanim kulturama.

Za detalje o proceni rizika videti Aneks 4 „Sistem inspekcije Donau Soja zasnovan na riziku“.

Tačne obaveze za različite stepene rizika (SR) na nivou poljoprivrednih proizvođača, trgovaca, skladišta, primarnih prerađivača, fabrika stočne hrane, preduzeća za doradu i distributera kao i obavezujuća učestalost kontrola utvrđuju se u okviru detaljnih zahteva za sve učesnike u Dunav Soja sistemu.

Septembar 2021

Dunav Soja sistem ugovaranja

PR = poljop. proizvođač, SK = skladište, T = trgovac, PP = primarni prerađivač, PSH = proizvođač stočne hrane, PPD=Proizvođač prehrambenih proizvoda, D=Distributer, KO – korisnik oznake

Napomena: primer robnoa toka "Dunav Soja" soje.

ZAHTEVI 01a, Verzija 08

Poljoprivredni proizvođač soje

Opšti zahtevi za proizvođače Dunav Soje soje

Svrha	Utvrdjivanje opštih zahteva koje moraju da ispune proizvođači "Dunav Soja" soje.
Definicija	Proizvođač soje: gazdinstvo koje vrši uzgoj i žetvu soje
Pregled	1 Procena rizika 1 2 Uzgoj, žetva 1 3 Isporuka, obračun, sertifikacija kao primarni otkupljivač 1 4 Registracija proizvođača..... 2 5 Direktno naložene kontrole..... 2 6 Sistemska kontrola..... 3
Status	Verzija 08: odobrena od strane Upravnog odbora dana 15.09.2021

1 Procena rizika

1.1 Poljoprivredni proizvođač se shodno svom geografskom položaju (rizik porekla) i riziku od genetske modifikovanosti (oba definisana u Priručniku o upravljanju kvalitetom Donau Soja udruženja. ([Priručnik je trenutno dostupan samo na nemačkom jeziku]) klasifikuje u određeni „stepen rizika proizvodnog područja“ (= P-SR):

- P-SR 0: AUT, CHE, DEU, HUN, SVN;
- P-SR 1: BGR, CZE, HRV, ITA, POL, SVK, SRB;
- P-SR 1: BIH, ROU;
- P-SR 3: MDA, UKR.

2 Uzgoj

2.1 Poljoprivredni proizvođač će proizvoditi u skladu sa Donau Soja principima uzgoja soje (videti Z 01b).

3. Isporuka, obračun, sertifikacija kao primarni otkupljivač

3.1 Poljoprivredni proizvođač „IZJAVU o proizvodnji Dunav Soja soje“ potpisanu od strane ovlašćenog lica predaje skladištu/otkupljivaču, a jednu kopiju čuva kod sebe. Dodatno, proizvođač ima mogućnost da svojim potpisom na relevantnom dokumentu (ugovor, prijemnica, vagarski list i sl.) potvrdi da je proizveo soju u skladu sa Dunav Soja zahtevima uz čuvanje kopije dokumenta o predatim količinama „Dunav Soja“ soje. Ovaj relevantni dokument treba uključiti sledeće elemente:

- Klauzulu o usklađenosti: „Potpisivanjem ovoga dokumenta, potvrđujem da sam pročitao, razumeo i da sam usglašen sa Dunav Soja zahtevima za poljoprivredne proizvođače.
- Potpis poljoprivrednog proizvođača.

- 3.2 Poljoprivredni proizvođač sve količine soje plasirane na tržištu dokumentuje pomoću kopija dostavnica i robnih računa skladišta/otkupljivača i drugih kupaca uz napomenu da se radi o oznaci kvaliteta „Dunav Soja“.
- 3.3 Ukoliko poljoprivredni proizvođač, koji se nalazi u proizvodnom području stepena rizika 2 ili 3 (F-SR 2 ili F-SR 3), prodaje „Dunav Soja“ soju direktno trgovcu koji nije primarni otkupljivač, proizvođač mora da bude sertifikovan kao poljoprivredni otkupljivač i može da prodaje „Dunav Soja“ soju samo uz validan lot sertifikat (u saglasnosti sa Z 02, paragraf 10.2).

4. Registracija poljoprivrednih proizvođača

- 4.1 Ukoliko se poljoprivredni proizvođač nalazi u proizvodnom području stepena rizika 3 (F-SR 3):

Poljoprivredni proizvođač mora da obavesti Dunav Soja udruženje o proizvodnji „Dunav Soja“ soje do 30. Jula za žetvu koja predstoji te godine (putem e-maila quality@donausoja.org). Dodatna mogućnost je da poljoprivredni proizvođač bude registrovan od strane svog otkupljivača, takođe do 30. Jula za žetvu koja predstoji u toj godini.

5. Direktno naložena kontrola

- 5.1 Ukoliko se poljoprivredni proizvođač nalazi u proizvodnom području stepena rizika 0-2 (F-SR 0, F-SR 1 ili F SR 2):

Poljoprivredni proizvođač će biti ili individualno sertifikovan ili će učestvovati u grupnoj sertifikaciji kao što je navedeno u paragrafu 3 „Zahtevi za grupnu sertifikaciju“. Poljoprivredni proizvođač treba biti proveren u skladu sa procenom rizika (videti Aneks 04, paragraf 1).

- 5.2 Ukoliko se poljoprivredni proizvođač nalazi u proizvodnom području stepena rizika 3 (F-SR 3):

Poljoprivredni proizvođač sklapa ugovor sa kontrolnom organizacijom odobrenom od strane Dunav Soja udruženja i o sopstvenom trošku nalaže sprovođenje prve kontrole kao i daljih godišnjih kontrola. Naziv ugovorene kontrolne organizacije mora biti prijavljen u isto vreme prilikom registracije poljoprivrednog proizvođača u skladu sa paragrafom 4.

Direktno angažovana kontrolna organizacija u okviru svoje revizije Dunav Soja, uzima kompozitni uzorak Dunav Soja biljke soje sa polja u okviru njihove revizije, i sprovodi brzo testiranje na GM (Roundup Ready i LibertyLink). Ako brzi test pokazuje sadržaj GM, uzorak se nadalje ispituje pomoću dva dodatna brza testa. Ako drugi i treći brzi test pokazuje sadržaj GMO, poljoprivredni proizvođač je u obavezi da sprovede PCR analizu.

Napomena: Ako je biljka soje starija od 36 dana, uzorci se uzimaju iz kotiledona ili lisni par 1 ili 2.

Poljoprivredni proizvođači mogu biti izuzeti od brzog testiranja na GM ukoliko ispune sledeće kriterijume:

- poljoprivredni proizvođač isporučuje isključivo sertifikovanom otkupljivaču/skladištu koje je u sklopu istog preduzeća u kom je poljoprivredni proizvođač zaposlen;
- poljoprivrednog proizvođača kontroliše isto sertifikaciono telo koje kontroliše i otkupljivača;
- poljoprivredni proizvođač kao pojedinac ne dobija sertifikat, već se navedi u aneksu sertifikata izdatog poljoprivrednom otkupljivaču/skladištu;
- ovlašćeno sertifikaciono telo sprovede inspekcijски nadzor poljoprivrednog proizvođača svake godine neposredno pre žetve.

6. Sistemska kontrola

- 6.1 Poljoprivredni proizvođač je saglasan sa sprovođenjem kontrole po slučajnom uzorku bazirane na proceni rizika od strane kontrolnih organizacija ili kontrolora angažovanih od strane Dunav Soja udruženja.

ZAHTEVI 01b, Verzija 01

Poljoprivredni proizvođač soje

Dunav Soja principi u uzgoju soje

Svrha	Utvrđivanje Dunav Soja principa u uzgoju soje
Definicija	Proizvođač soje: gazdinstvo koje vrši uzgoj i žetvu soje
Pregled	<p>1 Evropsko poreklo soje i proizvoda od soje 1</p> <p>2 BEZ GMO status soje i proizvoda od soje..... 1</p> <p>3 Odgovorno upravljanje gazdinstvom i odnosima u zajednici..... 2</p> <p>4 Korišćenje najbolje prakse u upravljanju zemljištem i hranivima. 3</p> <p>5 Korišćenje najbolje prakse u zaštiti useva. 3</p> <p>6 Korišćenje najbolje prakse u upravljanju vodama..... 5</p> <p>7 Korišćenje najbolje prakse u upravljanju otpadom.....5</p> <p>8 Odgovorno korišćenje zemljišta i zaštita biodiverziteta.....6</p> <p>9 Smanjenje emisije gasova koji uzrokuju efekat staklene bašte.....7</p> <p>10 Usklađenost sa ljudskim i radnim pravima i bezbedno radno okruženje.....7</p>
Status	Verzija 01: odobrena od strane Upravnog odbora dana 15.09.2021

1 Evropsko poreklo soje i proizvoda od soje

1.1 Poljoprivredni proizvođač ima geografski položaj u Dunav Soja regionu.

Zemlje i regioni porekla "Dunav Soja" soje definisani su politički i geografski. Dunav Soja proizvodno područje odgovara zemljama dunavskog basena u skladu sa definicijom i odlukom Međunarodne komisije za zaštitu Dunava (www.icpdr.org/main/danube-basin/countries-danube-river-basin). Dunav Soja region se sastoji od sledećih evropskih zemalja:

Austria (AUT), Bosna i Hercegovina (BIH), Bugarska (BGR), R. Hrvatska (HRV), Češka republika (CZE), Nemačka (DEU, Bavaria and Baden-Württemberg samo), Mađarska (HUN), Italija (ITA, Trentino Alto Adige, Friuli Venezia Giulia, Veneto, Emilia-Romagna, Lombardia, Piemont i Vallée d'Aoste samo), Moldavija (MDA), Poljska (POL, Dolnoslaskie, Opolskie, Slaskie, Swietokrzyskie, Podkarpackie i Malopolske samo), Romunija (ROU), Srbija (SRB), Slovačka (SVK), Slovenija (SVN), Švajcarska (CHE), Ukrajina (UKR, Uščgorod, Tschernowzy, Winniza, Odessa, Lwow, Ternopol, Chmelniczki i Iwano-Frankovsm samo).

2 BEZ GMO status soje i proizvoda od soje

2.1 Poljoprivredni proizvođač uzgaja isključivo genetski nemodifikovane sorte koje su navedene u katalogu EU sorti ili su odobrene od strane Dunav Soja udruženja (sve

- genetski nemodifikovane sorte u nacionalnim katalozima sorti država nečlanica EU). Samo navedene sorte su u poslednje tri godine u upotrebi.
- 2.2 Poljoprivredni proizvođač u poslednjih godinu dana ne uzgaja nijednu genetski modifikovanu kulturu (npr. genetski modifikovani kukuruz).
- 2.3 Ako se poljoprivredni proizvođač nalazi u proizvodnom području klasifikovanom u stepen rizika 3:
Poljoprivredni proizvođač koristi isključivo deklarirano seme i isto dokumentuje pomoću računa za nabavku/kupovinu deklarisanog semena.
- 2.4 Poljoprivredni proizvođač vođenjem sopstvene evidencije dokumentuje sve proizvedene i požnjevene količine soje.
- 2.5 Poljoprivredni proizvođač ne koristi genetski modifikovane organizme ili pomoću njih proizvedene proizvode. Kao sredstva za rad koristi isključivo proizvode deklarirane kao „genetski nemodifikovane“ poput sredstava za zaštitu bilja, đubriva i oplemenjivače zemljišta. Ova deklaracija nije potrebna za proizvode za koje prema aktuelnom stanju nauke nisu poznate praktično primenljive metode koje ukazuju na to da se kod njih radi o GMO, da sadrže GMO ili da su proizvedeni iz ili pomoću GMO. To na primer, važi za minerale, mineralna đubriva, hemijski-sintetičke aktivne supstance sredstava za zaštitu bilja ili određene mikroorganizme.

3 Odgovorno upravljanje gazdinstvom i odnosima u zajednici

- 3.1 Proizvođač će svoje poslovanje voditi sa integritetom, poštujući primenjive zakone i izbegavajući bilo kakav oblik korupcije, sukoba interesa i prevarnih praksi.
- 3.2 Proizvođač će posedovati osnovnu ekonomsku dokumentaciju koja odgovara veličini farme, uključujući, ali se ne ograničavajući na, zapise troškova, prinosa, prihoda i profitabilnosti.
- 3.3 Proizvođač će biti svestan preporuka sadržanih u Dunav Soja Priručniku za najbolju praksu i primenjivati ih.
- 3.4 Proizvođač će proceniti uticaje tekućih i planiranih aktivnosti na okolinu i na društvo. Proizvođač će takođe proceniti uticaj svojih aktivnosti na širu zajednicu.
- 3.5 Proizvođač će sprovesti odgovarajuće mere kako bi omogućio zajedničko postojanje različitih proizvodnih sistema.
- 3.6 U oblastima sa tradicionalnim korisnicima zemljišta: Tamo gde su se tradicionalni korisnici odrekli svojih prava, postojaće dokumentovani dokazi koji pokazuju da su zajednice koje trpe uticaj dobile kompenzaciju u skladu sa njihovim prethodnim dobrovoljnim informisanim i dokumentovanim odobrenjem (eng: free, prior, informed and documented consent - FPIC). U slučaju osporavanja prava korišćenja, sprovedeće se sveobuhvatna inkluzivna i dokumentovana procena prava zajednice, a preporuke nakon ove procene će biti sprovedene.
- 3.7 Što se tiče komunikacije sa lokalnim zajednicama, kanali komunikacije će biti uspostavljeni (pisani znak ili web stranica sa sledećim podacima: adresa elektronske pošte, broj mobilnog telefona, adresa) koji na odgovarajući način omogućavaju

komunikaciju između proizvođača i zajednice. Informacije o komunikacionim kanalima će biti predočeni lokalnim zajednicama.

- 3.8 Proizvođač će se na prikladan način odnositi prema žalbama upućenim od strane radnika, komšija, lokalnih zajednica i tradicionalnih proizvođača i čuvaće dokumentovane dokaze. U slučaju da relevantna odgovarajuća uprava zahteva od proizvođača da reaguje na žalbu na određeni način, proizvođač će to blagovremeno i učiniti.
- 3.9 Mehanizam za žalbe (npr. postavljeni nezavisni ombudsman; pismeni oblik žalbe, dostupnost putem elektronske pošte, telefonom ili poštom) je transparentno, obznanjeno je i dostupno je svim radnicima, lokalnim zajednicama i tradicionalnim proizvođačima.

4 Korišćenje najbolje prakse u upravljanju zemljištem i hranivima

- 4.1 Proizvođač će obezbediti da se usevi gaje na odgovarajućem zemljištu.
- 4.2 Proizvođač će sprovesti Dobru poljoprivrednu praksu kako bi smanjio širenje i lokalizovao uticaj hemijskih rezidua, đubriva, erozije ili drugih izvora uticaja na kvalitet površinskih i podzemnih voda.
- 4.3 Proizvođač će preduzeti odgovarajuće mere da zaštiti i unapredi zemljište i spreči eroziju. Ovo uključuje, bez ograničavanja na, zabranu paljenja strništa, izbegavanje obrade tla kada je to moguće, rotaciju useva i upotrebu pokrovnih useva.
- 4.4 Postoji nadzor, u skladu sa obimom, kako bi se pokazalo da se primenjuju prakse za zaštitu kvaliteta zemljišta i sprečavanja erozije.
- 4.5 Proizvođač će primenjivati hraniva za unapređenje zemljišta u skladu sa najboljom praksom. Ovo uključuje, ali ne ograničava na, analizu zemljišta i primenu hraniva u skladu sa ravnotežom hraniva u zemljištu.
- 4.6 Proizvođač će primenjivati organska i mineralna đubriva koja dolaze iz pouzdanih i zakonitih izvora.
- 4.7 Proizvođač će voditi evidenciju primene đubriva.

5 Korišćenje najbolje prakse u zaštiti useva

- 5.1 Proizvođač će postupati u skladu sa svim relevantnim lokalnim, nacionalnim i EU propisima u vezi sa zaštitom bilja.
- 5.2 Negativan uticaj fitosanitarnih proizvoda na okolinu i zdravlje će biti smanjen sprovođenjem sistematskih i priznatih tehnika Integrisanog upravljanja usevima.
- 5.3 Plan Integrisanog upravljanja usevima će biti razvijen i sproveden, uključujući odgovarajući i stalni nadzor zdravlja useva, korišćenje ne-hemijskih i hemijskih metoda kontrole i merenja u cilju unapređenja otpornosti useva.
- 5.4 Proizvođač će usvojiti znanje o sprovođenju sistema Integrisanog plana upravljanja štetočinama kroz obuku, obrazovanje i savete. Principi Integrisanog plana upravljanja

štetočinama i odgovarajuće tehnike se primenjuju u cilju izbegavanja štete po ljudsko zdravlje, divljač i/ili biodiverzitet biljnog sveta, kao i kvalitet zemljišta, voda i vazduha.

- 5.5 Proizvođač će koristiti isključivo agrohemijska sredstva koja su odobrena za upotrebu u EU.
- 5.6 Upotreba agrohemikalija izlistanih u Štokholmskoj konvenciji i Aneksu III Roterdamske konvencije¹ će biti zabranjena.
- 5.7 Upotreba agrohemikalija čiji su aktivni sastojci od strane Svetske zdravstvene organizacije (WHO) kategorisani kao Klasa 1a ili 1b u Preporučenoj klasifikaciji pesticida po riziku² će biti zabranjena (npr. teflutrin, zeta-cipretetrin, cink fosfat).
- 5.8 Upotreba desikanata pre žetve (npr. glifosat ili dikvat) je zabranjena.
- 5.9 Neće biti primene pesticida na udaljenosti od 30 metara (ili više, ako nacionalni propisi to nalažu)³ od bilo koje naseljene oblasti ili vodene površine i biće preduzete sve neophodne mere predostrožnosti kako bi se sprečio ulazak ljudi u nedavno prskane oblasti.
- 5.10 Vazдушna primena pesticida (prskanje) je zabranjena.
- 5.11 Osoblje koje rukuje proizvodima za zaštitu bilja će biti kompetentno i predvideće upotrebu ne-hemijskih alternativa pesticidima.
- 5.12 Proizvođač će obezbediti da bilo koja upotreba bioloških kontrolnih agensa bude u skladu sa nacionalnim propisima.
- 5.13 Kod upotreba proizvoda za zaštitu bilja, proizvođač će pratiti:
 - Uputstva proizvođača za upotrebu (u cilju izbegavanja niske ili prevelike doze);
 - Preporuke na oznakama;
 - Odgovarajuće intervale pre žetve i ponovne primene.
- 5.14 Proizvođač će obezbediti redovno održavanje mašina, opreme i materijala, u cilju obezbeđenja bezbednog rada ovih uređaja.
- 5.15 Primena agrohemikalija će biti propisno dokumentovana.
- 5.16 Proizvođač će upravljati odlaganjem otpada, uključujući rizične materije kao i agrohemikalije i njihovu ambalažu, na takav način da izbegne bilo kakav rizik po ljude i čovekovu okolinu.

¹ Štokholmska konvencija o postojećim organskim zagađivačima: <https://www.pops.int/Portals/0/download.aspx?d=UNEP-POPS-COP-CONVTEXT-2017.English.pdf>

Roterdamska konvencija o proceduri prethodno informisane saglasnosti za određene opase hemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini: <https://www.pic.int/Portals/5/download.aspx?d=UNEP-FAO-RC-CONVTEXT-2017.English.pdf>

² SZO preporučena klasifikacija pesticida po riziku: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/332193/9789240005662-eng.pdf?ua=1>

³ U slučaju da se minimalna distanca ne može održati, obrazloženje će biti dostavljeno putem e-maila i odobreno od strane Dunav Soja udruženja (quality@donausoja.org).

6 Korišćenje najbolje prakse u upravljanju vodama

- 6.1 Postojeća prava na vodu, formalna i običajna, biće poštovana i upotreba voda će biti u skladu sa primenjivim propisima i lokalnom regulativom.
- 6.2 *U slučaju navodnjavanja:* Proizvođač će posedovati validne dozvole za izvlačenje vode i obezbediti da će bilo koja upotreba vode, osim kišnice, biti odobrena od strane odgovarajućih uprava. Proizvođač će osigurati i da njegova praksa (izvlačenje vode) ne utiče na osetljiva područja močvara i močvarnog zemljišta koja su u blizini.
- 6.3 Proizvođač će obezbediti da je voda koju koristi za navodnjavanje u skladu sa odgovarajućom regulativom, uključujući propise u vezi sa bezbednošću hrane.
- 6.4 Postojeće nadzor, u skladu sa obimom, kvaliteta i upotrebe vode na gazdinstvu. Proizvođač će sprovesti aktivnosti u cilju smanjenja upotrebe vode kad god je to moguće.
- 6.5 Proizvođač će sprovesti Dobru poljoprivrednu praksu u cilju smanjenja širenja i lokalizacije uticaja hemijskih rezidua, đubriva, erozije i drugih izvora na kvalitet površinske i podzemne vode. Ovo uključuje, bez ograničavanja na druge moguće akcije, sledeće:
 - Proizvođač će sprovesti odgovarajuće mere u cilju izbegavanja zagađenja otpadnom vodom.
 - Proizvođač će primeniti praksu prevencije oticanja bilo kojih hemikalija, mineralnih ili organskih supstanci (uključujući proizvode za zaštitu bilja, đubriva i stajsko đubrivo).
 - Kvalitet vodenih površina na ili u blizini farme i obradivog zemljišta će biti zaštićen uspostavljanjem priobalnih zaštitnih pojaseva duž vodenih tokova.
 - Bilo koji dokaz o lokalizovanom zagađenju podzemnih ili površinskih voda će biti dostavljen nadležnoj upravi i u skladu sa njenim zahtevima će učestvovati u nadzoru.
- 6.6 Proizvođač će koristiti kanalizacioni mulj u skladu sa najboljom praksom i u skladu sa primenjivom regulativom i lokalnim propisima:
 - Proizvođač će pre upotrebe poštovati primenjivu regulativu u vezi sa analizom i tretmanom sirovog kanalizacionog mulja.
 - Proizvođač će u primeni tretiranog kanalizacionog mulja na zemljište primenjivati Dobru poljoprivrednu praksu.
 - Mulj se neće koristiti neposredno na usevima pre cvetanja.
 - Ispuštanje kanalizacije ne sme da zagađi vodu, zemljište ili useve.

7. Korišćenje najbolje prakse u upravljanju otpadom

- 7.1 Proizvođač će postupati u skladu sa svim relevantnim propisima za bezbedno i pravilno rukovanje, skladištenje, prevoz i odlaganje otpadnog materijala, naročito opasnih materija.
- 7.2 Spaljivanje ostataka useva ili otpada na bilo kom delu imanja, uključujući primenu u cilju čišćenja vegetacije, neće biti dozvoljeno, osim ako se zahteva od strane nacionalnih propisa kao sanitarna mera.
- 7.3 Proizvođač će rukovati biorazgradivim otpadom i poljoprivrednim nusproizvodima na prikladan način kako bi izbegao zagađenje i sprečio patogensku kontaminaciju.
- 7.4 Prostorije će posedovati prikladna sredstva za odlaganje otpada.
- 7.5 Otpadni materijali će biti skladišteni na propisan i zakonit način.
 - Otpad će biti skladišten odvojeno (npr. opasni otpad se skladišti odvojeno od neopasnog otpada, otpad se ne skladišti zajedno sa materijalom koji nije otpad).
 - Prostori za skladištenje otpada će biti na prikladnoj udaljenosti od stambenog prostora, vodenih površina i zaštićenih oblasti.
- 7.6 Proizvođač će uspostaviti procedure i obezbediti opremu za postupanje u slučaju akcidenta i prosipanja proizvoda za zaštitu bilja, đubriva i goriva.
- 7.7 Proizvođač će sprovesti mere da smanji, ponovo upotrebi i reciklira otpad kada je to moguće.

8. Odgovorno korišćenje zemljišta i zaštita biodiverziteta

- 8.1 Uništavanje šuma i konverzija prirodnih ekosistema uključujući, bez ograničavanja na, šume, močvare, tresetišta, pašnjake, priobalne oblasti ili strme nagibe, za uzgajanje Dunav Soja soje je zabranjeno.
- 8.2 Proizvođač će koristiti isključivo obradivo zemljište koje je određeno za poljoprivrednu upotrebu ne kasnije od 1. Januara 2008., te na taj način isključiti bilo kakvu dalju ekspanziju poljoprivrednog zemljišta za uzgajanje Dunav Soja soje.
- 8.3 Proizvođač će preduzeti odgovarajuće mere da zaštiti ekosisteme bogate ugljenikom, kao što su močvare i tresetišta; ovo uključuje, ali bez ograničenja na, zabranu odvodnjavanja i zabranu paljenja tresetišta.
- 8.4 Proizvođač neće uzgajati Dunav Soja soju u sledećim zaštićenim oblastima, osim ako je upotreba takvih oblasti za poljoprivredu eksplicitno dozvoljena u odgovarajućem planu upravljanja, poštujući ciljeve zaštite u zaštićenoj oblasti:
 - Oblast određena zakonom ili od strane relevantne uprave u cilju zaštite prirode;
 - Oblasti zaštite retkih, ugroženih ekosistema ili vrsta (prepoznatih u međunarodnim sporazumima Evropske komisije ili uključenih u liste međuvladinih organizacija ili Međunarodne unije za očuvanje prirode (IUCN)).
- 8.5 U slučaju bilo kakvih izmena zaštićenih oblasti, ove oblasti će biti vraćene u svoje pređašnje stanje ili će biti preduzeta akcija zakonom odobrene kompenzacije.

- 8.6 Proizvođač će identifikovati prirodna i polu-prirodna staništa, vodene tokove i proizvodne oblasti na svojoj farmi i sprovesti mere u cilju izbegavanja štete ili pogoršavanja stanja staništa, kao i unapređenja biodiverziteta. Mere će uključivati, bez ograničenja, sledeće:
- Proizvođač će održavati ili, ako je neophodno, uspostaviti zemljište posvećeno neproizvodnim osobinama oblasti, uključujući, bez ograničenja na, izdvojeno zemljište, bafer zone ili posebne osobine pejzaža.
 - Proizvođač će preduzeti prikladne mere za smanjenje fragmentacije zemljišta i održavaće postojeće ekološke koridore.
 - Proizvođač će zadržati osobine pejzaža, uključujući, bez ograničenja na, žive ograde, kanale ili šume. Proizvođač neće seći žive ograde i drveće tokom sezona parenja i gnežđenja ptica.
 - Proizvođač će održavati ili povratiti oblasti prirodne vegetacije oko vodenih površina (priobalna vegetacija i plavno područje) i na oblastima koja su sklona eroziji (strme padine i brda).
 - Primena proizvoda za zaštitu bilja ili đubriva u priobalnim bafer pojasevima ili u prirodnim i polu-prirodnim staništima je zabranjena.
- 8.7 Proizvođač će zaštititi retke ili ugrožene vrste na farmi, uključujući ali bez ograničenja na, zabranu prikupljanja ili lova ugroženih vrsta kao i nezakonit lov ili ribolov.
- 8.8 Proizvođač će preduzeti odgovarajuće mere u cilju sprečavanja širenja invazivnih stranih vrsta tako što će sprečiti njihovo uvođenje, uklanjajući ih što je brže moguće nakon otkrivanja i obaveštavajući lokalnu upravu kada širenje ne može da se zaustavi lokalno.

9. Smanjenje emisije gasova koji uzrokuju efekat staklene bašte

- 9.1 Proizvođač će posedovati znanje o tome kako da smanji emisiju gasova koji uzrokuju efekat staklene bašte i poveća vezivanje tih gasova na farmi.
- 9.2 Proizvođač će nadzirati relevantne podatke koji doprinose emisiji gasova koji uzrokuju efekat staklene bašte (npr. prinos, seme, đubrivo, pesticidi i upotreba goriva).
- 9.3 Proizvođač će identifikovati i sprovesti mere za smanjenje emisije gasova koji uzrokuju efekat staklene bašte na farmi, uključujući, ali bez ograničenja na, smanjenje upotrebe fosilnih goriva (npr. kroz povećanje udela energije iz obnovljivih izvora, sprovođenjem tehnika precizne poljoprivrede, kontrolom saobraćaja na farmi (CTF) ili lakšim mašinama).
- 9.4 Proizvođač će identifikovati i sprovesti mere za povećanje vezivanja ugljenika na farmi (npr. uzgajanjem pokrovnih useva ili kroz praksu međurezivanja).

10. Usklađenost sa ljudskim i radnim pravima i bezbedno radno okruženje

- 10.1 Proizvođač će postupati u skladu sa osnovnim konvencijama Međunarodne organizacije rada (ILO konvencije). Ovo uključuje, ali bez ograničavanja na, sledeće:

- Svi radnici će imati pravo na oblik zajedničkog organizovanja u cilju odbrane svojih interesa, kao i pravo da pregovaraju o pravednoj naknadi i uslovima za rad.
 - Efektivan rad radničkih udruženja/organizacija radnika neće biti ometano. Predstavnici neće biti predmet diskriminacije i imaće pristup svojim članovima na radnom mestu kada to zahtevaju.
 - U bilo kojoj fazi proizvodnje neće biti upotrebljen prisilan, obavezujući, ograničen ili na bilo koji način nedobrovoljan rad. Radnici neće biti podvrgavani telesnom kažnjavanju, mentalnoj ili fizičkoj prisili ili prinudi, verbalnom ili fizičkom nasilju, seksualnom uznemiravanju, niti zastrašivani na bilo koji način. Ni od jednog radnika bilo kog ranga se neće zahtevati da preda svoje lične dokumente bilo kome, osim ako se to zahteva zakonom.
 - Dečiji rad je zabranjen. Deca ispod 15 godina (ili sa višom starosnom granicom koja je određena nacionalnim propisima) neće izvoditi nikakav proizvodni rad. Mladi radnici (15 do 18 godina) ne smeju da budu angažovani na opasnim poslovima koji ugrožavaju njihovo zdravlje i dobrobit, a to uključuje i remećenje njihovog obrazovanja.
 - Jednak rad mora biti jednako plaćen. Svi radnici će imati jednak pristup obuci i beneficijama i imaće jednake mogućnosti za napredovanje i popunjavanje odgovarajućih pozicija.
 - Neće biti bilo kog oblika diskriminacije, niti će biti podržan ili tolerisan.
- 10.2 Uslovi zapošljavanja radnika će biti u skladu sa pravnom regulativom i/ili kolektivnim ugovorom.
- 10.3 Svi radnici će imati pisani ugovor na jeziku koji razumeju. U zemljama u kojima ne postoje zahtevi za formalnim sporazumom o radu između radnika i poslodavaca, alternativni dokumenti o radnom odnosu će biti upotrebljeni kao dokaz njegovog postojanja.
- 10.4 Proizvođači će sprovoditi politike i procedure kako bi odgovorili na pritužbe radnika.
- 10.5 Bruto naknada i beneficije će biti u skladu sa nacionalnim propisima i sporazumima specifičnim za sektor.
- 10.6 Radna nedelja se određuje u skladu sa lokalnim i međunarodnim zakonima, u skladu je sa lokalnim industrijskim standardima i neće rutinski prevazilaziti maksimum od 48 sati nedeljno.
- 10.7 Prekovremeni rad koji traje više od 12 sati nedeljno će biti dozvoljen isključivo ako se dešava u izuzetnim situacijama, vremenski ograničenim periodima, kada postoji ograničeno vreme ili rizik od ekonomskog gubitka i gde su uslovi prekovremenog rada u trajanju od preko 12 sati nedeljno ugovoreni između radnika i uprave.
- 10.8 Prekovremeni rad je uvek dobrovoljan i biće plaćen u skladu sa lokalnim i nacionalni zakonima ili sektorskim sporazumima.
- 10.9 Radno vreme i prekovremeni rad se nadzire.

- 10.10 Odbici od naknade kao disciplinska mera neće se koristiti osim ako je to zakonom dozvoljeno. Podatke o isplaćenim zaradama će voditi poslodavac.
- 10.11 Proizvođači i njihovi zaposleni će demonstrirati svest i razumevanje tema vezanih za zdravlje i bezbednost.
- Na farmi će u pismenoj formi biti istaknuta pravila vezana za zdravlje, bezbednosti i higijenu.
 - Relevantni rizici po zdravlje i bezbednost će biti identifikovani i poslodavac će pripremiti procedure koje daju odgovor na te rizike, a primena tih procedura će se kontrolisati.
 - Radnici će dobiti odgovarajuću obuku u vezi sa zdravljem i bezbednošću.
 - Opasne i/ili složene poslove će obavljati kvalifikovani radnici.
 - Na farmi će važiti ograničenja u vezi sa opasnim aktivnostima.
- 10.12 Procedure za hitne i slučajeve akcidenta će biti spremne, a radnici moraju jasno razumeti uputstva. Procedure i mere će uključiti, bez ograničenja na, sledeće:
- Dostupnost opreme za sprečavanje i reagovanje na akcidente (npr. zaštitna odeća, pribor za prvu pomoć, bezbednosne procedure);
 - Dostupnost kvalifikovanog osoblja sa veštinama za davanje prve pomoći.
- 10.13 Svi akcidenti će biti dokumentovani i o njima će biti izveštena lokalna uprava, prema zakonu.
- 10.14 Svi radnici će imati pristup čistoj i bezbednoj pijaćoj vodi, adekvatnim sanitarnim prostorijama i zaštitnoj opremi.
- 10.15 Svi radnici koji žive na farmi će imati pristup odgovarajućim čistim i bezbednim prostorijama.
- 10.16 Sva deca koja žive na farmi će imati pristup kvalitetnom osnovnom-školskom obrazovanju.

ZAHTEVI 02, Verzija 09

Skladište i primarni otkupljivač soje

Svrha	Utvrđivanje zahteva koje moraju da ispune skladišta za "Dunav Soja" soju i primarni otkupljivači "Dunav Soja" soje.
Definicija	Skladište soje: preduzeće koje preuzima, skladišti i vrši dalju distribuciju soje; eventualno je i čisti i suši (blago zagrevanje radi obezbeđivanja mogućnosti skladištenja, bez prženja) Primarni otkupljivač = skladište soje za primarni otkup: preduzeće (skladište), koje <u>nakon žetve</u> preuzima i/ili skladišti soju
Pregled	1 Procena rizika 1 2 Dopremanje soje..... 1 3 Skladištenja soje 3 4 Pribavljanje šaržnog sertifikata („lot sertifikata“) 3 5 Otpremanje soje 4 6 Upravljanje skladišnim zalihama soje 4 7 Upravljanje kvalitetom 4 8 Direktno naložena kontrola 6 9 Sistemska kontrola 7 10 Posebni oblici primarnog otkupa 7 11 Grupna sertifikacija 8
Status	Verzija 09: odobrena od strane Upravnog odbora dana 15.09.2021

1 Procena rizika

- 1.1 Skladište/primarni otkupljivač se shodno preuzetim odn. uskladištenim isporukama klasifikuje u određeni „stepen rizika skladišta“ (= S-SR):
- S-SR 0: skladišti isključivo "Dunav Soja" soju;
 - S-SR 1: skladišti samo genetski nemodifikovane kulture i soju (bez sertifikata „Dunav Soja“);
 - S-SR 2: skladišti samo genetski nemodifikovanu soju (sa i bez sertifikata „Dunav Soja“), ali je moguće da skladišti i druge genetski modifikovane kulture (npr. kukuruz);
 - S-SR 3: skladišti i genetski modifikovanu soju i sojinu sačmu.

2 Dopremanje soje

- 2.1 Skladište/primarni otkupljivač će za svaku isporuku „Dunav Soja“ soje ili za celokupnu dostavljenu količinu „Dunav Soja“ soje obezbediti „Izjavu proizvođača soje o proizvodnji Dunav Soja soje“ potpisanu od strane proizvođača koji dostavljaju soju sertifikovanom skladištu/primarnom otkupljivaču. Poljoprivredni proizvođači zadržavaju kod sebe jedan primerak Izjave. Alternativno, skladište/primarni otkupljivač će za svaku otkupljenu količinu „Dunav Soja“ soje obezbediti potpisan dokument prilikom otkupa u skladu sa zahtevima Z 01, stav 3.1 (Izjava proizvođača u sklopu validnog dokumenta). Poljoprivredni proizvođači zadržavaju kod sebe jedan primerak potpisanog dokumenta. Skladište/primarni

otkupljivač je obavezan da informiše proizvođače soje o najnovijim Dunav Soja zahtevima kada se to od njega zahteva.

Skladište/primarni otkupljivač je u obavezi da ima ažuriranu listu svih proizvođača koji dostavljaju „Dunav Soja“ soju.

2.2 Ako se proizvođač soje koji vrši isporuku primarnom otkupljivaču nalazi u zemlji proizvodnje soje stepena rizika 0-2 (F-SR 0, F-SR 1, F-SR 2):

Primarni otkupljivač prihvata proizvode ili od pojedinačno sertifikovanih Dunav Soja proizvođača soje ili će uspostaviti grupnu sertifikaciju uključujući sve proizvođače Dunav Soja soje koji isporučuju primarnom otkupljivaču (videti Grupna sertifikacija tačka 3).

2.3 Ako se proizvođač soje koji vrši isporuku primarnom otkupljivaču nalazi u zemlji proizvodnje soje stepena rizika 3 (F-SR 3):

Skladište/primarni otkupljivač proverava da li se proizvođač blagovremeno do 30. Jula u godini žetve registrovao kod Dunav Soja udruženja (vidi zahteve Z 01 tačka 4.1 i 5.1).

Primarni otkupljivač redovno ažurira spisak svih poljoprivrednih proizvođača koji su zaposleni u istom poljoprivrednom preduzeću kao i otkupljivač i koji isporučuju Dunav Soja soju isključivo tom otkupljivaču/skladištu (vidi zahteve Z 01, tačka 5.1). Ovi proizvođači biće navedeni u aneksu/prilogu sertifikata primarnog otkupljivača/skladišta.

2.4 Skladište/primarni otkupljivač dokumentuje sve dobavljače soje uključujući EU-matični broj gazdinstva (odn. ekvivalentnu oznaku u državama nečlanicama EU), količinu i oznaku kvaliteta („Dunav Soja“).

2.5 Skladište/primarni otkupljivač proverava podatke svih poljoprivrednih proizvođača „Dunav Soja“ soje u pogledu uverljivosti oslanjajući se pri tome na obračun veličine površina i isporučenih količina poljoprivrednih proizvođača - dobavljača soje.

2.6 Skladište/primarni otkupljivač iz svake preuzete šarže soje uzima rezervni uzorak i isti najmanje 1 godinu čuva na bezbedan i sledljiv način bez uticaja na kvalitet.

Ukoliko se primarni otkupljivač/skladište nalazi u proizvodnom području stepena rizika 1 (GM-SR 1) i ukoliko su i poljoprivredni proizvođači koji isporučuju soju otkupljivači takođe locirani u istom proizvodnom području, tada se:

- Period skladištenja rezervnog uzorka može skratiti na 6 meseci od datuma prodaje ukoliko primarni otkupljivač/skladište može da pruži dokaz da je i period skladištenja Donau Soja soje takođe skraćen.
- Kompozitni uzorci su dozvoljeni dokle god ne pređu pet pojedinačnih isporuka (npr. kamion, traktor) i 100 tona dnevno. Primarni otkupljivač bi trebalo da izvrše brzo testiranje na GM na svakoj za isporuku (na svakom vozilu). Primarni otkupljivač takođe treba da dokumentuje rezultate ovih testova kao i poreklo pojedinačnih isporuka.

Napomena: uzimanje uzoraka i čuvanje vrši se shodno praksi Berze poljoprivrednih proizvoda u Beču (*Vienna Börse für landwirtschaftliche Produkte*) ili GAFTA Pravilima

uzorkovanja br. 124 (poglavlje 3 „Opšte“, poglavlje 4 „Metoda uzimanja uzoraka“, poglavlje 5 „Oznaka uzoraka“).

3 Skladištenja soje

- 3.1 Skladište/primarni otkupljivač garantuje da neće doći do mešanja soje različitog kvaliteta. U tu svrhu svaka isporučena šarža soje mora da se dokumentuje u pojedinačnim skladišnim jedinicama predviđenim za prijem i pretovar. Otkupljivač će u internoj dokumentaciji naznačiti da je soja sertifikovana kao „Dunav Soja“ i osigurati ispravnu deklaraciju.
- 3.2 Skladište/primarni otkupljivač svojoj ugovorno obavezanoj kontrolnoj organizaciji i Dunav Soja udruženju (quality@donausoja.org) dostavlja „prijavu početnog stanja sertifikovanih količina“:
- glavna prijava: prijava nakon predviđenog roka okončanja isporuke/otkupa, a najkasnije do 30.11. tekuće kalendarske godine;
 - naknadna prijava: prijava ako se posle glavne prijave još primi/otkupi dodatna roba. Naknadne deklaracije dostavljaju se u roku od 30 dana nakon dospeća, uključujući obrazloženje, da se količina upiše u Dunav Soja sistem. Naknadne deklaracije koje su napravljene nakon definisanog roka trebaju biti dogovorene sa Dunav Soja udruženjem.

Svaka „Prijava početnog stanja sertifikovanih količina“ obavezno sadrži sledeće informacije:

- povod prijave: glavna, preliminarna ili naknadna prijava (vidi gore);
- skladištenu količinu "Dunav Soje";
- skladištenu količinu soje drugog kvaliteta;
- ime i kontakt podaci primarnog poljoprivrednog otkupljivača;
- godinu žetve;
- ime i adresu poljoprivrednih proizvođača koji su predali Dunav Soja soju;
- datum ulaznih isporuka i isporučena količina Dunav Soja soje od strane poljoprivrednih proizvođača.

4 Pribavljanje Lot sertifikata

- 4.1 Skladište/primarni otkupljivač svojoj kontrolnoj organizaciji dostavlja zahtev za izdavanje lot sertifikata. Svaki zahtev mora da sadrži sledeće informacije:
- naziv i kontakt podatke kupca;
 - količina "Dunav Soja" soje planirana za otpremanje;
 - oznakom ili šifrom skladišta;
 - godinom žetve;
 - ukoliko je primenjivo: šifre šaržnih sertifikata iz kojih se sastoji količina „Dunav Soja“ soje koja se prodaje.
- 4.2 Skladište/primarni otkupljivač od kontrolne organizacije kao odgovor dobija šaržni sertifikat "lot sertifikat" u obliku potpisanog pdf-dokumenta koji sadrži sledeće informacije:
- šifru kontrolne organizacije;

- šifru isporuke – lot sertifikata;
- količinu (težinu) šarže sertifikovane kao "Dunav Soja";
- naziv i kontakt podatke kupca;
- godinu žetve;
- "Dunav Soja" logo.

4.3 Jedna šarža obuhvata maksimalno onu količinu zrna „Dunav Soja“ soje koja je dogovorena u ugovoru koji prati isporuku.

5 Otpremanje soje

- 5.1 Skladište/primarni otkupljivač šaržne sertifikate "lot sertifikate" dostavlja kupcu dotičnih šarži.
- 5.2 Skladište/primarni otkupljivač dokumentuje sve isporučene šarže soje "lot sertifikate" u pogledu količine, oznake kvaliteta ("Dunav Soja") i EU-matičnog broja kupca (odn. ekvivalentne oznake u državama nečlanicama EU).
- 5.3 Skladište/primarni otkupljivač iz svake isporučene šarže soje uzima rezervni uzorak i isti čuva 1 godinu na bezbedan način i bez uticaja na kvalitet.

Napomena: uzimanje uzoraka i čuvanje vrši se shodno praksi Berze poljoprivrednih proizvoda u Beču ili GAFTA Pravilima uzorkovanja br. 124 (poglavlje 3 „Opšte“, poglavlje 4 „Metoda uzimanja uzoraka“, poglavlje 5 „Označavanje uzoraka“).

- 5.4 Skladište/primarni otkupljivač isporučenu odn. prodatu „Dunav Soja“ soju u internoj dokumentaciji i svim dostavnicama, fakturama i pakovanjima označava kao "Dunav Soja soja", "Dunav Soja" ili "DS-soja".

6 Upravljanje skladišnim zaliham a soje

- 6.1 Skladište/primarni otkupljivač u sledećim slučajevima svojoj kontrolnoj organizaciji uz navođenje razloga dostavlja "prijave preostalih zaliha sertifikovanih količina":
- godišnji prenos: preostala količina soje iz prethodne godine (prijava preostalih količina se mora prijaviti do 31.08. dotične kalendarske godine, inače ove količine gube pravo na oznaku „Dunav Soja“);
 - odstupanje od isporučenih količina: isporuke koje su odstupile od ugovorenih količina isporuke.

7 Upravljanje kvalitetom

- 7.1 Ako se skladište/primarni otkupljivač nalazi u **proizvodnom području stepena rizika 2 ili 3 (GM-SR 2 ili GM-SR 3),**
ili
ako skladište/poljoprivredni otkupljivač nabavlja robu iz tih proizvodnih područja GM rizika stepena 2 ili 3 (GM-SR 2 ili GM-SR 3),

ili ako poljoprivredni otkupljivač/skladište **spada u stepen 2 ili 3 (S-SR 2 ili S-SR 3):**

Skladište/primarni otkupljivač sprovodi dokumentovani interni sistem upravljanja kvalitetom kojim se za celokupno preduzeće utvrđuju proceduralna uputstva za izbegavanje kontaminacija GMO (bazirana na HACCP-konceptu) i koji obuhvata minimalno sledeće elemente:

- šematski prikaz procesa sa svim detaljima kao npr. transportnim putevima;
- utvrđene kritične kontrolne tačke u pogledu rizika od GMO (identifikacija, praćenje i verifikacija);
- dokumentaciju o izvršenim internim kontrolama.

7.2 Brzi testovi / PCR testovi nakon isporuke u skladištu:

Ako se skladište/primarni **otkupljivač nalazi u proizvodnom području stepena rizika 2 (GM-SR 2), (sa izuzetkom Rumunije),**

ili

ako skladište/primarni otkupljivač **prima/nabavlja robu iz proizvodnih područja stepena rizika 2 (GM-SR 2), (sa izuzetkom Rumunije),**

ili

ako skladište/primarni otkupljivač spada u stepen 2 ili 3 (S-SR 2 ili S-SR 3):

Skladište/primarni otkupljivač nakon završenog uskladištenja sprovodi minimalno jedan brzi test na GMO (Roundup Ready i LibertyLink) po skladišnoj jedinici odn. na svakih 100 tona. Pozitivan brzi test uslovljava sprovođenje dva dodatna brza testa na GMO. Ako su dva od tri sprovedena testa pozitivna, vrši se PCR-analiza.

Ako rezultat PCR-analize pokazuje sadržaj GMO: O rezultatu se obaveštava ugovorno obavezana kontrolna organizacija uz istovremeno dostavljanje dotičnog šaržnog sertifikata i preduzimaju se odgovarajuće mere (analiza uzroka i/ili zabrana prodaje).

Napomena: uzimanje uzoraka i čuvanje vrši se shodno praksi Berze poljoprivrednih proizvoda Beču ili GAFTA Pravilima uzorkovanja br. 124 (poglavlje 3 „Opšte“, poglavlje 4 „Metoda uzimanja uzoraka“, poglavlje 5 „Oznaka uzoraka“).

7.3 Brzi testovi / PCR testovi na isporuci:

Ako se skladište/primarni otkupljivač **nalazi u proizvodnom području stepena rizika 3 (GM-SR 3) ili u Rumuniji**

ili

ako skladište/primarni otkupljivač **nabavlja robu iz proizvodnih područja GM-SR 3 ili u Rumuniji:**

Skladište/primarni otkupljivač pre prijema i uskladištenja robe sprovodi brze testove na GMO (Roundup Ready i LibertyLink) po isporučenoj jedinici odn. minimalno jednom na svakih 100 tona. Pozitivan brzi test uslovljava sprovođenje dva dodatna brza testa na GMO. Ako su dva od tri sprovedena testa pozitivna, vrši se PCR-analiza.

Ako rezultat PCR-analize pokazuje sadržaj GMO: O rezultatu se obaveštava ugovorno obavezana kontrolna organizacija uz istovremeno dostavljanje relevantnih informacija (npr. Izjava poljoprivrednog proizvođača). Nadalje, otkupljivač preuzima odgovarajuće mere (analiza uzroka i/ili zabrana prodaje).

Napomena: uzimanje uzoraka i čuvanje vrši se shodno praksi Berze poljoprivrednih proizvoda u Beču ili GAFTA Pravilima uzorkovanja br. 124 (poglavlje 3 „Opšte“, poglavlje 4 „Metoda uzimanja uzoraka“, poglavlje 5 „Oznaka uzoraka“).

7.3 Prostorno i tehničko razdvajanje

ako se poljoprivredni otkupljivač/skladište nalazi u proizvodnom području stepena rizika 3 (GM-SR 3),

ili

ako poljoprivredni otkupljivač/skladište nabavlja robu iz tog proizvodnog područja stepena rizika 3 (GM-SR 3),

ili

ako poljoprivredni otkupljivač/skladište spada u stepen rizika 2 ili 3 (S-SR 2 ili S-SR 3):

Ako je moguće, vrši se prostorno-tehničko razdvajanje različitih kvaliteta soje. Ako je moguće samo hronološko razdvajanje, potrebno je da bude dostupno propisno opravdano objašnjenje.

8 Direktno naložena kontrola

8.1 Skladište/primarni otkupljivač sklapa ugovor o sprovođenju kontrola sa kontrolnom organizacijom odobrenom od strane Dunav Soja udruženja i o sopstvenom trošku nalaže kontrole sa sledećom učestalošću:

- skladišta svih stepena rizika: prva kontrola;
- skladišta stepena rizika 0 do 2 (S-SR 0-2): dodatne kontrole svake dve godine;
- skladišta stepena rizika 3 (S-SR 3): dodatne kontrole jednom godišnje.

Ako su ispunjeni svi postavljeni zahtevi izdaje se sertifikat za skladište/primarni otkupljivač DS.

Prva sertifikacija se kod skladišta/primarnog otkupljivača u proizvodnim područjima stepena rizika 2 ili 3 (GM-SR 2, GM-SR 3) vrši se pre početka uskladištenja soje (pre žetve).

8.2 Kod svih drugih skladišta prva sertifikacija može da se izvrši i kasnije, a u svakom slučaju pre prodaje prve šarže DS. Direktno angažovana kontrolna organizacija uzima kompozitni uzorak Dunav Soja soje na nivou celoga predzeća tokom audita i isti podvrgava PCR-analizi.

8.2 Ako se primarni poljoprivredni otkupljivač/skladište nalazi u proizvodnim područjima stepena rizika 2 (PESTICIDE-SR 2) za pesticide:

Direktno angažovana kontrolna organizacija svake godine nakon žetve uzima kompozitni uzorak Dunav Soja soje na nivou čitavog preduzeća i dostavlja ga na analizu rezidua pesticida.

- 8.3 Ako preduzeće obustavi ili prekine svoju aktivnost u skladu sa Dunav Soja zahtevima, Dunav Soja organizacija može, o trošku tog preduzeća, da zatraži sprovođenje finalne kontrole od strane direktno angažovane kontrolne organizacije (sertifikacionog tela) radi utvrđivanja stepena usaglašenosti od poslednje revizije do datuma raskida ugovora. Opseg finalne kontrole smanjuje se u poređenju sa uobičajenom redovnom kontrolom, pri čemu tačan obim utvrđuje Dunav Soja organizacija, ukoliko je neophodno sa direktno angažovanom kontrolnom organizacijom.

9 Sistemska kontrola

- 9.1 Skladište/primarni otkupljivač je saglasno sa sprovođenjem kontrole po slučajnom uzorku bazirane na proceni rizika od strane kontrolnih organizacija ili kontrolora angažovanih od strane Dunav Soja udruženja.

10 Posebni oblici primarnog otkupa

Primarni otkup Dunav Soje se uglavnom vrši pri skladištima za primarni otkup koja s jedne strane preuzimaju, dokumentuju i proveravaju uverljivost „Izjava poljoprivrednih proizvođača o proizvodnji „Dunav Soja“ soje“ i s druge strane pokreću proces sertifikovanja šarži uz pomoć svojih kontrolnih organizacija.

Alternativno postoji mogućnost da proizvođači soje (poljoprivredni proizvođači) „Dunav Soja“ soju isporuče direktno primarnom prerađivaču koji tako preuzima funkciju primarnog otkupljivača (vidi tačku 10.1.).

Proizvođač soje (poljoprivredni proizvođač), koji se nalazi u proizvodnom području stepena rizika 2 ili 3 (P-SR 2 ili P-SR 3) preuzima funkciju primarnog otkupljivača, ako zrna „Dunav Soja“ soje prodaje direktno trgovcu. Proizvođač soje u tom slučaju mora da izvrši sertifikaciju skladišta i „Dunav Soja“ soju može da prodaje samo pomoću šaržnih sertifikata za „Dunav Soja“ soju (vidi tačku 10.2.)

10.1 Primarni prerađivač soje kao primarni otkupljivač

10.1.1 Primarni prerađivač soje nastupa kao primarni otkupljivač „Dunav Soja“ soje ako proizvođač (poljoprivredni proizvođač) „Dunav Soja“ soje direktno proda i isporuči primarnom prerađivaču soje i potrebno je da bude sertifikovan i kao otkupljivač.

10.1.2 U tom slučaju primarni prerađivač soje preuzima obaveze iz tačaka 2, 3, 6, 7, 8, 9 i 11 Zahteva Z 02 za poljoprivredne otkupljivače.

10.1.3 Izdavanje šaržnih „Lot sertifikata“ (shodno tačkama 4 i 5) nije potrebno. Primarni prerađivač soje, međutim, unutar preduzeća mora da obezbedi da su ulaz i izlaz robe njegovih skladišnih kapaciteta kao i ulaz i izlaz robe u pogonu za preradu odvojeni i sledljivo dokumentovani. Direktno angažovana kontrolna organizacija već prilikom prve kontrole vrši proveru dokumentacije o unutar preduzeća odvojenom toku robe.

10.2 Proizvođač soje (poljoprivredni proizvođač) kao primarni otkupljivač

Sledeće se primenjuju na proizvođače soje (poljoprivredne proizvođače) koje se nalaze u proizvodnom području stepena rizika 2 ili 3 (P-SR 2 ili P-SR 3):

10.2.1 Proizvođač soje (poljoprivredni proizvođač) nastupa kao primarni otkupljivač odn. skladište za primarni otkup u slučaju kada sopstvenu „Dunav Soja“ soje prodaje direktno trgovcu.

10.2.2 U tom slučaju proizvođač soje mora da se sertifikuje. U okviru revizije od strane direktno angažovane kontrolne organizacije proverava se ispunjenost zahteva za proizvođače (Z 01) kao i analogno ispunjavanje zahteva za skladišta (pre svega tačka 3.1 i ev. tačka 7 iz Z 02 – izbegavanje mešanja prilikom skladištenja). Proizvođač je saglasan sa sprovođenjem sistemskih kontrola na način naveden pod tačkom 9.

10.2.3 Izdavanje šaržnih sertifikata „lot sertifikata“ vrši se analogno tačkama 3.2. (prijave zaliha), 4.1 i 4.2 (pribavljanje lot sertifikata), 5 (otpremanje soje) i 6 (upravljanje skladišnim zalihama).

10.2.4 Direktno naložena kontrola vrši se shodno tačkama 8.1 i 8.2.

11 Grupna sertifikacija

11.1 Skladišta i primarni otkupljivači imaju mogućnost apliciranja i kroz grupnu sertifikaciju, koja je posebno objašnjena, a uslovi prikazani u Zahtevima za Grupnu sertifikaciju.

11.2 Primarni kolektori koji se nalaze u proizvodnom području stepena rizika 0-2 (P-SR 0 ili P-SR 1 ili P-SR 2) odgovorni su za grupnu sertifikaciju farmera koji isporučuju soju otkupljivaču, kao što je navedeno u „Zahtevima za grupnu sertifikaciju“ tačka 3.

ZAHTEVI 03, Verzija 08

Trgovac sojom

Svrha	Utvrđivanje zahteva koje moraju da ispune trgovci „Dunav Soja“ sojom.
Definicija	Trgovac sojom: preduzeće koje kupuje i prodaje zrna soje, sojine proizvode i/ili proizvode sa odn. od zrna soje (npr. stočna hrana), ali bez korišćenja skladišta.
Pregled	<p>1 Procena rizika 1</p> <p>2 Kupovina i prodaja soje, lot sertifikacija 1</p> <p>3 Direktno naložena kontrola 2</p> <p>4 Sistemska kontrola 2</p> <p>5 Trgovac sa skladištem 3</p> <p>6 Poseban slučaj 3</p> <p>7 Direktna kupovina od strane trgovca, koji ne deluju kao kolektori, od poljoprivrednih proizvođača.....3</p>
Status	Verzija 08: odobrena od strane Upravnog odbora dana 15.09.2021.

1 Procena rizika

1.1 Trgovac se shodno kupljenoj i prodatoj soji klasifikuje u određeni "stepen rizika za trgovce" (=T-SR):

- T-SR 0: trgovina isključivo "Dunav Soja" sojom;
- T-SR 1: trgovina samo genetski nemodifikovanom sojom, ali i drugim proizvodima od soje genetski nemodifikovane soje;
- T-SR 2: stepen rizika nije definisan, jer trgovac fizički ne manipuliše sa robom (pa mešanje sa drugim kulturama nije relevantno);
- T-SR 3: trgovina genetski modifikovanom sojom i sojinom sačmom.

2 Kupovina i prodaja soje, lot sertifikacija

2.1 Trgovac "Dunav Soja" soju kupuje i prodaje samo, ako je ista s jedne strane u svim računima i dostavnicama označena kao "Dunav Soja soja", "Dunav Soja" ili "DS-soja" i ako se s druge strane uz istu isporučuje i lot sertifikat u obliku potpisanog pdf-dokumenta koji sadrži sledeće informacije:

- šifru kontrolne organizacije;
- šifru isporuke – lot sertifikata;
- količinu šarže sertifikovane kao "Dunav Soja" (u tonama);
- naziv i kontakt informacije kupca;
- godinu žetve;
- "Dunav Soja" logo.

Lot sertifikat je obavezan za trgovinu "Dunav Soja" soja zrnom, a nije potreban za prerađene proizvode od soje ili stočnu hranu.

- 2.2 Za prodaju „Dunav Soja“ soje trgovac svojoj kontrolnoj organizaciji dostavlja zahtev za sertifikovanje šarži sa sledećim informacijama:
- naziv i kontakt kupca;
 - količina (težina šarže koja će se prodati kao "DS" soja u tonama);
 - godina žetve;
 - šifre lot sertifikata iz kojih se sastoji količina „DS“ soja koja se prodaje.
- 2.3 Trgovac kao odgovor kontrolne organizacije dobija lot sertifikat u obliku potpisanog pdf-dokumenta koji sadrži sledeće informacije:
- šifru kontrolne organizacije;
 - šifru isporuke (ista se kao tekući broj dodeljuje od strane kontrolne organizacije što trećim licima onemogućava povezivanje sa prethodnim dobavljačima);
 - količinu (težinu soje sertifikovane kao "Dunav Soja" soja);
 - naziv i kontakt kupca;
 - godinu žetve;
 - "Dunav Soja" logo.
- 2.4 Trgovac uz sve nabavke i prodaje soje (sirove/proizvode) dokumentuje sledeće:
- naziv, adresu i EU-matični broj (odn. ekvivalentnu oznaku u državama nečlanicama EU) svih dobavljača i kupaca;
 - šaržu, količinu, oznaku kvaliteta (Dunav Soja) i lot sertifikate;
 - vreme isporuke, prevoznika i kupca.

3 Direktno naložena kontrola

- 3.1 Trgovac sklapa ugovor o sprovođenju kontrola sa kontrolnom organizacijom odobrenom od strane Dunav Soja udruženja i o sopstvenom trošku nalaže sprovođenje kontrola sa sledećom učestalošću:
- trgovinska preduzeća svih stepena rizika: prva kontrola;
 - trgovinska preduzeća stepena rizika T-SR 0 - 1: dodatno svake 2 godine;
 - trgovinska preduzeća stepena rizika T-SR 3: dodatno jednom godišnje.
- 3.2 Ako preduzeće obustavi ili prekine svoju aktivnost u skladu sa Dunav Soja zahtevima, Dunav Soja organizacija može, o trošku tog preduzeća, da zatraži sprovođenje finalne kontrole od strane direktno angažovane kontrolne organizacije radi utvrđivanja stepena usaglašenosti od poslednje revizije do datuma raskida ugovora. Opseg finalne kontrole smanjuje se u poređenju sa uobičajenom, redovnom kontrolom, pri čemu tačan obim utvrđuje Dunav Soja organizacija, ukoliko je neophodno sa direktno angažovanom kontrolnom organizacijom.

4 Sistemska kontrola

- 4.1 Trgovac je saglasan sa sprovođenjem kontrole po slučajnom uzorku bazirane na proceni rizika od strane kontrolnih organizacija ili kontrolora angažovanih od strane Dunav Soja udruženja.

5 Trgovac sa skladištem

- 5.1 Ako trgovac skladišti proizvode koji su proizvedeni sa/od Dunav Soja soje: Trgovac će osigurati da Dunav Soja proizvodi nisu pomešani sa proizvodima od soje drugog kvaliteta.
- 5.2 Ako trgovac skladišti Dunav Soja sojino zrno: Trgovac mora biti sertifikovan kao skladište/poljoprivredni otkupljivač u skladu sa zahtevima Z 02.

6 Poseban slučaj

Prenos/prebacivanje odgovornosti skladišta na trgovca

- 6.1 Ako trgovac robu ekskluzivno nabavlja od jednog skladišta odn. primarnog otkupljivača „Dunav Soja“ soje, on može da preuzme pojedinačne, tačno definisane odgovornosti skladišta.
- 6.2 U svakom slučaju ne može da se prenese odgovornost za nabavku robe u skladu sa smernicama Dunav Soja (sa izjavama proizvođača i proverom uverljivosti), kontrole ulaza robe (uključujući rezervne uzorke), upravljanje kvalitetom na licu mesta (tačka 7 u Z 02) i uzimanje odn. skladištenje rezervnih uzoraka na izlazu robe (tačka 5.3 u Z 02).
- 6.3 Izdavanje naloga za sprovođenje eksternih kontrola (tačka 8 u Z 02 i tačka 3 Zahteva za grupnu sertifikaciju) i organizovanje i sprovođenje postupka pribavljanja lot sertifikata u slučaju ekskluzivnog korišćenja jednog skladišta može da se izvrši od strane trgovca. Skladište u tom slučaju ne poseduje sopstveni sertifikat.

7 Direktna kupovina od strane trgovca, koji ne deluju kao kolektori, od poljoprivrednih proizvođača

- 7.1 Ako trgovac kupuje „Dunav Soja“ soju direktno od poljoprivrednog proizvođača koji se nalazi u proizvodnom području stepena rizika 0 ili 1 (F-SR 0 ili F-SR 1), bez preuzimanja soje u skladišta, ovaj trgovac se posmatra kao direktan kupac "Dunav Soja" soje.
- 7.2 U ovom slučaju, trgovac preuzima obaveze utvrđene paragrafu 2.1 (prikupljanje Izjava poljoprivrednika o proizvodnji DS soje, spisak dostavljača - poljoprivrednika), paragrafu 2.3 (dokumentacija o dobavljačima soje), paragrafu 2.4 (provera uverljivosti), stav 3.2 (prijava početnog stanja sertifikovanih količina), paragraf 4 (zahtev za izdavanje lot sertifikata) i paragrafa 11.2 (grupna sertifikacija poljoprivrednih proizvođača). Obaveze iz paragrafa 2.5 (rezervni uzorci), paragraf 3.1 (ispravno skladištenje) i paragraf 7 (upravljanje kvalitetom) Zahteva Z 02 ostaju kod primarnog otkupljivača soje.

Zahtevi 04, Verzija 12

Primarni prerađivači soje

Svrha	Utvrđivanje zahteva koje moraju da ispune primarni prerađivači „Dunav Soja“ soje.
Definicija	Primarni prerađivač: preduzeće koje u najznačajnijoj meri vrši hemijsku ili fizičku promenu i/ili obradu soje: - uljara; - pržionica; - proizvođač prehrambenih proizvoda; - proizvođač aditiva i sastojaka u ljudskoj ishrani.
Pregled	<p>1 Procena rizika 1</p> <p>2 Dopremanje "Dunav Soja" soje 2</p> <p>3 Otpremanje "Dunav Soja" soje..... 4</p> <p>4 Upravljanje skladišnim zalihama 4</p> <p>5 Upravljanje kvalitetom 4</p> <p>6 Označavanje 6</p> <p>7 Dunav Soja ugovor..... 6</p> <p>8 Direktno naložena kontrola 6</p> <p>9 Sistemska kontrola 6</p> <p>10 Poljoprivredni proizvođač kao primarni prerađivač soje..... 7</p> <p>11 Poseban slučaj..... 7</p>
Status	Verzija 12: odobrena od strane Upravnog odbora dana 15.09.2021

1 Procena rizika

1.1 Primarni prerađivač se shodno kvalitetu nabavljene i prerađene soje klasifikuje u određeni "stepen rizika za primarne prerađivače" (= PP-SR):

- PP-SR 0: prerađuje isključivo "Dunav Soja" soju;
- PP-SR 1: prerađuje i drugu genetski nemodifikovanu soju (uz potvrdu genetske nemodifikovanosti);
- PP-SR 2: prerađuje i druge genetski modifikovane kulture (osim soje) (npr. kukuruz iz zemalja stepena rizika 2 ili 3);
- PP-SR 3: prerađuje i gmo soju - ova mogućnost je ograničena na **uljare i pržionice**, nije moguće za proizvođače prehrambenih proizvoda:

U slučaju postojanja 100% prostorno-tehničke odvojenosti proizvodnih linija, na istoj lokaciji moguća je i prerada genetski modifikovane soje.

U pojedinačnom slučaju Upravni odbor Dunav Soja udruženja privremeno može da dozvoli vremenski razdvojenu preradu genetski modifikovane i genetski nemodifikovane soje (=dualna prerada).

Dozvola za dualnu preradu je moguća po sledećim uslovima:

- Da se Dunav Soja udruženju podnese obrazloženi pismeni zahtev uljare/pržionice za izdavanje dozvole.
- Dunav Soja udruženje uz obavezu preuzimanja troškova od strane podnosioca zahteva nalaže sprovođenje revizije da bi se utvrdilo da li usled vremenskog razdvajanja može da se očekuje povećani rizik od mešanja genetski modifikovane i genetski nemodifikovane soje.
- Upravni odbor prilikom donošenja odluke u obzir uzima eventualne preporuke kontrolnih organa i dozvolu za uljare ograničava na jednu godinu. U dozvoli kao preduslov mogu da se propišu određeni zahtevi kao na primer povećana učestalost analiza (brzi testovi, PCR).
- Analogno mora da se dokumentuje ispunjavanje svih zahteva koji su u Z 05 (Fabrike krmnih smeša) propisani za dualnu preradu - pre svega aktom o proceni rizika navedenim pod tačkom 4.6. i analizom opasnosti od moguće kontaminacije navedenom pod tačkom 4.7.
- Uljara je dužna da pomoću brzog testa na GMO (Roundup Ready i LibertyLink) izvršenog za prva tri kamionska tovara prve šarže „Dunav Soja“ soje isporučene nakon konverzije proizvodnje dokaže funkcionisanje vremenskog razdvajanja i da dokumentuje rezultate.
- U slučaju neispunjavanja zahteva dozvola može da se ukine u bilo kom trenutku.

Za **proizvođače prehrambenih proizvoda:**

Nije moguća klasifikacija u PP-SR 3, pošto na celokupnoj lokaciji ne sme da se prerađuje genetski modifikovana soja za proizvode za ljudsku upotrebu.

2 Dopremanje „Dunav Soja“ soje

2.1 Primarni prerađivač pre prijema iz svake transportne jedinice (npr. kamiona) odn. na svakih 100 tona uzima uzorak koji se prepolovljuje u sledeće svrhe:

- rezervni uzorak koji se čuva 1 godinu na bezbedan i sledljiv način bez uticanja na kvalitet;
- sprovođenja brzog testa (Roundup Ready i LibertyLink) i gde je primenljivo, drugih ispitivanja (vidi 2.2.)

Napomena: uzimanje uzoraka i čuvanje vrši se shodno praksi Berze poljoprivrednih proizvoda u Beču ili GAFTA Pravilima uzrokovanja br. 124 (poglavlje 3 „Opšte“, poglavlje 4 „Metoda uzimanja uzoraka“, poglavlje 5 „Označavanje uzoraka“).

2.2 Primarni prerađivač sprovodi odobreni brzi test na GMO (Roundup Ready i LibertyLink) na svim uzorcima uzetim u tu svrhu shodno 2.1. i nakon toga u zavisnosti od rezultata sprovodi sledeće mere:

- Ako 1. brzi test ne pokazuje sadržaj GMO: dotična šarža soje se preuzima.
- Ako 1. brzi test pokazuje sadržaj GMO: uzorak se nadalje ispituje pomoć 2 dodatna brza testa.
- Ako 2. i 3. brzi test ne pokazuju sadržaj GMO: dotična šarža soje se preuzima.
- Ako 2. ili 3. brzi test pokazuju sadržaj GMO: dotična šarža soje se ne preuzima ili

se skladišti odvojeno. Osim toga radi sprovođenja PCR-analize uzorak se dostavlja i laboratoriji koja je za taj postupak akreditovana prema ISO 17025.

- Ako rezultat PCR-analize pokazuje sadržaj GMO ispod 0,9%: o rezultatu se obaveštava ugovorno obavezana kontrolna organizacija uz istovremeno dostavljanje dotičnog lot sertifikata i preduzimaju se odgovarajuće mere (analiza uzroka).
- Ako rezultat PCR-analize pokazuje sadržaj GMO od ili preko 0,9%: o rezultatu se obaveštava ugovorno obavezana kontrolna organizacija (uz dostavljanje dotičnog šaržnog sertifikata) i preduzimaju se odgovarajuće mere. Dotična šarža soje sa sadržajem GMO od ili preko 0,9% izuzima se iz robnog toka i **ne sme** da se prodaje kao „Dunav Soja“.

2.3 U zavisnosti od procene rizika (vidi Aneks 04) vrše se dodatna testiranja:

Za „Dunav Soja“ soju iz zemalja stepena rizika 2 (=GM-SR 2, moguć uzgoj genetski modifikovanog kukuruza) važi: ako je prekoračen udeo stranih primesa od 0,5% kukuruza u soji, sprovode se i brzi testovi (Roundup Ready i LibertyLink) na dozvoljene genetski modifikovane sorte kukuruza.

- Ako 1. brzi test ne pokazuje sadržaj GMO: dotična šarža soje se preuzima.
- Ako 1. brzi test pokazuje sadržaj GMO: uzorak se nadalje ispituje pomoć 2 dodatna brza testa.
- Ako 2. i 3. brzi test ne pokazuju sadržaj GMO: dotična šarža soje se preuzima.
- Ako 2. ili 3. brzi test takođe pokazuju pozitivan rezultat, sprovodi se PCR analiza u laboratoriji koja je za taj postupak akreditovana prema ISO 17025.
- Ako rezultat PCR-analize pokazuje sadržaj GMO ispod 0,9%, se uz uključivanje sopstvene kontrolne organizacije sprovodi analiza uzroka da bi se utvrdilo da li je kontaminacija bila slučajna i/ili tehnički neizbežna.
- Ako rezultat PCR-analize pokazuje sadržaj GMO od ili preko 0,9%, dotična šarža se izuzima iz robnog toka i **ne sme** da se prodaje kao „Dunav Soja“.

2.4 Primarni prerađivač uz sve ulazne isporuke Dunav Soje dokumentuje sledeće:

- naziv, adresu i ev. EU-matični broj preduzeća (odn. ekvivalentni podatak u državama nečlanicama EU) svih dobavljača odn. kupaca;
- rezultate brzih testova (Roundup Ready i LibertyLink) i ev. PCR-analiza;
- šaržu, količinu, oznaku kvaliteta ("Dunav Soja"), lot sertifikate;
- vreme isporuke, prevoznika i primaoca;
- prijemnu odn. pretovarnu jedinicu.

Ukoliko primarni prerađivač prima „Dunav Soja“ soju direktno od poljoprivrednog proizvođača:

Primarni prerađivač mora dokumentovati sve "Izjave poljoprivrednog proizvođača o proizvodnji "Dunav Soja" soje" za sve količine. Za dodatne zahteve pogledati Z 02, tačka 10.1 "Primarni prerađivač sojinog zrna koji nastupa kao skladište/primarni otkupljivač".

2.5 Primarni prerađivač do svakog 10. u mesecu kako svojoj ugovorno obavezanoj kontrolnoj organizaciji, tako i "Dunav Soja" udruženju (quality@donausoja.org)

dostavlja sledeće informacije:

- u prethodnom mesecu (na papiru) novonabavljenu ugovornu količinu "Dunav Soje" (u tonama) i prethodnom mesecu isporučenu i prerađenu količinu "Dunav Soje" (u tonama) uz navod validnih lot sertifikata;
- u prethodnom mesecu fakturisanu i/ili unutar preduzeća iskorišćenu količinu prerađene "Dunav Soja" soje (svi prodati proizvodi od "Dunav Soja" soje kao što su sačma, sojina pogača, sojin griz, ulje ili prehrambeni proizvodi, plus imena kupaca).

Napomena: osnovicu za obračun naknada predstavlja dotični ekvivalent zrna fakturisane i/ili unutar preduzeća iskorišćene količine proizvoda od „Dunav Soja“ soje, pri čemu je naknada za licencu kod korišćenja/fakturisanja nekoliko proizvoda od „Dunav Soja“ soje plativa samo jednom po ekvivalentu zrna.

3 Otpremanje „Dunav Soja“ soje

3.1 Primarni prerađivač uz sve isporuke prerađevina od "Dunav Soja" soje dokumentuje sledeće:

- naziv, adresu i ev. EU-matični broj preduzeća (odn. ekvivalentni podatak u državama nečlanicama EU) svih dobavljača odn. kupaca;
- šaržu, količinu, oznaku kvaliteta ("Dunav Soja"), šaržne sertifikate;
- vreme isporuke, prevoznika i primaoca;
- prijemnu odn. pretovarnu jedinicu.

3.2 Primarni prerađivač iz svake isporučene šarže sojinih prerađevina uzima rezervni uzorak koji čuva najmanje 1 godinu na bezbedan način i bez uticanja na kvalitet.

Napomena: uzimanje uzoraka i čuvanje vrši se shodno praksi Berze poljoprivrednih proizvoda u Beču ili GAFTA Pravilima uzrokovanja br. 124 (poglavlje 3 „Opšte“, poglavlje 4 „Metoda uzimanja uzoraka“, poglavlje 5 „Označavanje uzoraka“).

4 Upravljanje skladišnim zalihama soje

4.1 Primarni prerađivač u sledećim slučajevima svojoj kontrolnoj organizaciji uz navođenje razloga dostavlja "prijave zaliha za sertifikovanje šarži":

- godišnji prenos: preostala uskladištena količina iz prethodne godine (prijava do 31.08. dotične kalendarske godine, inače ove količine gube pravo na oznaku „Dunav Soja“);
- odstupanje isporučenih količina: isporuke koje su odstupile od ugovorenih količina isporuke.

5 Upravljanje kvalitetom

5.1 Primarni prerađivač sprovodi dokumentovani interni sistem upravljanja kvalitetom kojim se utvrđuju proceduralna uputstva za izbegavanje kontaminacija GMO u celokupnom preduzeću (uključ. dopremanje, preradu, skladištenje, čišćenje, transport, pakovanje i isporuku). Preduzeće radi sprečavanja širenja kontaminacije primenjuje plan uzimanja PCR-uzoraka koji garantuje detektovanje GMO.

5.2 Ako je primarni prerađivač preduzeće stepena rizika PP-SR 3:

Primarni prerađivač 100%-tnu prostorno-tehničku razdvojenost genetski modifikovane i genetski nemodifikovane robe dokumentuje kontinuirano od ulaska robe do izlaska robe (osim ako se radi o preduzeću shodno tački 1.1 sa privremenom dozvolom za dualnu preradu).

5.3 Ako je primarni prerađivač uljara ili pržionica:

Primarni prerađivač poseduje sertifikat, u području delovanja „proizvodnja komponenti za stočnu hranu“ jednog od sledećih sistema obezbeđenja kvaliteta:

- AMA Pastus +;
- QS - sistem za kontrolu obezbeđenja kvaliteta u proizvodnji stočne hrane;
- GMP +;
- FEMAS (Feed Materials Assurance Scheme);
- SFPS* (Swiss Feed Production Standard);
- QSGF Suisse* (obezbeđenje kvaliteta žitarica/stočne hrane);
- EFISC (European Feed Ingredients Safety Certification);
- FCA (Feed Chain Alliance Standard) ;ili
- drugi ekvivalentan program.

Opšta napomena: drugi ekvivalentni programi se kao takvi odobravaju od strane Dunav Soja udruženja.

Napomena uz*: Standard će biti priznat ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi: Plan kontrole kvaliteta koji se sastoji od uzoraka iz ulaznih i izlaznih proizvoda, najmanje zadovoljava zahteve važećeg plana analize AMA monitoring stočne hrane Pastus + (verzija 1 važi od Januara 2020; aneks 1 za AMA smernice za stočnu hranu pastus + i pastus + Uredba za male količine) u segmentu „učestalosti uzorkovanja, kao i metodologije i učestalosti analiza“. Kontrola se vrši najmanje jedanput u 2 godine. Dunav Soja udruženju i/ili kontrolnoj organizaciji se na zahtev dostavlja potvrda o usaglašenosti (npr. izveštaj o kontroli).

5.4 Ako je primarni prerađivač uljara:

Što se tiče monitoringa salmonele, primarni prerađivač primenjivaće zahteve za analizu prema smernicama AMA monitoring stočne hrane Pastus + (verzija 1 važi od Januara 2020; aneks 1 smernici AMA-stočne hrane pastus + i pastus + Uredba za male količine):

Broj ispitivanja koji se mora sprovesti po godini i pogonu:

Proizvodnja u t Supstanca	< 1000	≥1,000 - < 3,000	≥ 3,000 - < 5,000	≥ 5,000 - < 10,000	≥ 10,000 - < 100,000	≥ 100,000 - < 300,000	≥ 300,000
Salmonela	4	6	8	12	50	90	180

Treba isključiti mogućnost postojanja svih sojeva salmonele.

U slučaju pozitivnih nalaza (samo-kontrola ili eksterno uzrokovanje), zahtevane analize na salmonelu je potrebno intezivirati u periodu od tri meseca, prelaskom sa jednostrukog pristup prema peterostrukom pristupu. Ukoliko se ne dobije pozitivan rezultat na salmonelu u tome periodu, jednostruki pristup se može nastaviti.

- 5.5 Ako primarni proizvođač želi da mešavine fosfolipida na tržištu plasira kao DS-lecitin obavezno moraju biti ispunjeni i kontrolisani zahtevi iz Uredbe (EU) br. 231/2012 u pogledu E 322.

6 Označavanje

- 6.1 Primarni prerađivač isporučenu robu (pakovanje) može da obeleži oznakom „Dunav Soja“ ako se radi o proizvodima od 100% „Dunav Soja“ soje kao što su Dunav Soja sojina sačma ili Dunav Soja sojino ulje.
- 6.2 Kod mešovitih proizvoda, 100% komponenti od soje mora biti od „Dunav soja“ soje i sve ostale proizvodne komponente moraju da ispune zahteve genetske nemodifikovanosti.

7 Ugovor

- 7.1 Primarni prerađivač i Dunav Soja udruženje će zaključiti „UGOVOR – Dunav Soja /Primarni prerađivač“ koji sadrži zahteve koje treba da ispuni primarni prerađivač.

8 Direktno naložena kontrola

- 8.1 Primarni prerađivač sklapa ugovor o sprovođenju kontrola sa kontrolnom organizacijom odobrenom od strane Dunav Soja udruženja i o sopstvenom trošku nalaže sprovođenje kontrola sa sledećom učestalošću:
- primarni prerađivači svih stepena rizika: prva kontrola;
 - primarni prerađivači stepena rizika PP-SR 0 i PP-SR 1: dodatno jednom godišnje;
 - primarni prerađivači stepena rizika PP-SR 2 i PP-SR 3: dodatno dvaput godišnje (od toga jedna nenajavljena kontrola).
- 8.2 Direktno angažovana kontrolna organizacija u okviru svoje Dunav Soja revizije uzima mešoviti uzorak iz celokupne linije za preradu „Dunav Soja“ soje i isti podvrgava PCR-analizi¹.
- 8.3 Ako preduzeće obustavi ili prekine svoju aktivnost u skladu sa Dunav Soja zahtevima, Dunav Soja organizacija može, o trošku tog preduzeća, da zatraži sprovođenje finalne kontrole od strane direktno angažovane kontrolne organizacije radi utvrđivanja stepena usaglašenosti od poslednje revizije do datuma raskida ugovora. Opseg finalne kontrole smanjuje se u poređenju sa uobičajenom, redovnom kontrolom, pri čemu tačan obim utvrđuje Dunav Soja organizacija, ukoliko je neophodno sa direktno angažovanom kontrolnom organizacijom.

9 Sistemska kontrola

- 9.1 Primarni prerađivač saglasan je sa sprovođenjem kontrole po slučajnom uzorku bazirane na proceni rizika od strane kontrolnih organizacija ili kontrolora angažovanih

¹ PCR testiranje se može sprovesti samo za sojino zrno ili proizvode od soje koji sadrže proteine. Sojino ulje nije relevantno za PCR analizu.

od strane Dunav Soja udruženja.

10 Poljoprivredni proizvođač kao primarni prerađivač soje

10.1 Poljoprivredni proizvođač koji sam pravi stočnu hranu radi korišćenja u sopstvenom gazdinstvu kategoriše se kao poljoprivredno gazdinstvo, a ne kao fabrika stočne hrane. Ta gazdinstva kao poljoprivredni primarni prerađivači „Dunav Soja“ soje iz sopstvene proizvodnje i žetve ili dokupljena mogu da prže u sopstvenoj pržionici radi isključivog korišćenja za ishranu stoke na sopstvenom gazdinstvu. Poljoprivredni primarni prerađivač „Dunav Soja“ soje (sirovim ili prženim) ne sme ni da trguje, niti da ih prerađuje po nalogu trećih lica.

Iznošenje na tržište malih količina glavnog proizvoda (poput sojine pogače) ili malih količina nusproizvoda nastalih sopstvenom preradom od strane primarnog prerađivača soje (poput sojinog ulja ili mahune soje) - kao Donau Soja proizvoda odobravaće se od slučaja do slučaja na osnovu prijave i nakon ispitivanja od strane Dunav Soja Organizacije.

10.2 Za poljoprivredne primarne prerađivače važe svi zahtevi iz Z 04 (primarni prerađivači soje), uz sledeća pojednostavljena:

- Tačka 2.5 (prijave količina): dostavljanje mesečnih prijava količina može da se smanji na kvartalno dostavljanje 10. aprila, 10. jula, 10. oktobra i 10. januara.
- Tačka 3 (otpremanje prerađevina od „Dunav Soja“ soje): otpada obaveza dokumentovanja isporuka i uzimanja i čuvanja rezervnih uzoraka iz isporuka prerađevina od „Dunav Soja“ soje. Gazdinstvo je dužno da količine korišćene za prehranu dokumentuje u pogledu datuma i lot sertifikata (kod dokupljenog sojinog zrna).
- Tačka 5.3 (upravljanje kvalitetom i sertifikacija): gazdinstvo može da podnese zahtev za pojednostavljeno sertifikovanje nekog od programa osiguranja kvaliteta. U Austriji se sertifikacija poljoprivrednih proizvođača koji sami prave stočnu hranu AMA oznakom kvaliteta sa dodatnom kontrolnom listom za pržionice u okviru gazdinstva priznaje kao sertifikacija sistema obezbeđenja kvaliteta ekvivalentna onim navedenim pod tačkom 5.3.

11 Poseban slučaj

Prenos/prebacivanje odgovornosti primarnog prerađivača soje na druge učesnike u sistemu (pre svega trgovca)

11.1 Pojedinačni, tačno definisani zadaci primarnog prerađivača nakon odobrenja od strane Upravnog odbora Dunav Soja udruženja mogu da se prenesu na prethodne odn. naknadne učesnike u sistemu.

11.2 A) Prvi prerađivač pre svega nabavku „Dunav Soja“ soje i sa time povezano obezbeđivanje sledljivosti, postojanje lot sertifikata i prebacivanje svih odgovornosti na sve pod-dobavljače (kao što je predviđeno u smernicama i ugovorima Dunav Soja udruženja) na primer može da prenese na trgovca koji s jedne strane za primarnog prerađivača organizuje nabavku „Dunav Soja“ soje, a od istog sa druge strane na izlazu robe ponovo preuzima prerađen proizvod od „Dunav Soja“ soje (npr. Dunav Soja sojinu sačmu).

B) Posebni zadaci primarnog prerađivača kao što su kontrola ulaza/izlaza robe, obezbeđivanje sistema za upravljanje kvalitetom i odgovarajuće sertifikacije (tačka 5) ili sprovođenje analiza na salmonelu ne mogu da se prenesu na druge učesnike u sistemu.

- 11.3 Ako primarni prerađivač robu od „Dunav Soja“ soje proizvodi ekskluzivno za treće lice (pre svega trgovca), može da se prenesu i obaveza dostavljanja mesečnih prijavi količina i plaćanja naknade za licencu (tačka 2.5.). U tom slučaju i kontrola koju inače direktno nalaže primarni prerađivač može biti naložena od strane trgovca, ako se u njegovom ugovoru o sprovođenju kontrola primarni prerađivač navodi kao eksterni proizvodni pogon i kao takav iskazuje u sertifikatu. U posebno iznimnim slučajevima i uz izričitu dozvolu Upravnog odbora Dunav Soja udruženja postoji mogućnost brisanja tačke 7 (ugovor primarnog prerađivača sa Dunav Soja udruženjem), ako je u ugovoru između primarnog prerađivača i trgovca jasno regulisano i definisano da će primarni prerađivač ispuniti obaveze iz tačke 11.2 B).

Prenos/nametanje odgovornosti primarnog kolektora ka/na primarnog procesora

- 11.4 Ako primarni prerađivač kupuje Dunav Soja soju ekskluzivno od jednog primarnog kolektora, onda moraju da pretpostave određene, precizno definisane obaveze ovog kolektora.
- 11.5 Naročito, odgovornost za kupovinu proizvoda u skladu sa zahtevima Dunav Soje (sa Izjavom poljoprivrednog proizvođača (proizvođači soje) i proverom verodostojnosti), zatim za proveru ulaznog proizvoda (uključujući kontra uzorke), upravljanje kvalitetom na lokaciji (tačka 7 u Z 02), kao i uzimanje i čuvanje kontra uzoraka u odeljenju izlaznih proizvoda (tačka 5.3 u Z 02) – nije moguće preneti.
- 11.7 Ako primarni prerađivač ekskluzivno koristi jednog primarnog kolektora, ovaj primarni prerađivač može da ugovori eksternu inspekciju (tačka 8 u Z 02 i tačka 3 Zahteva za grupnu sertifikaciju) kao i organizovanje i obradu LOT sertifikata. U tom slučaju, primarni kolektor neće dobiti sopstveni sertifikat.

ZAHTEVI 05, Verzija 07

Fabrike stočne hrane

Svrha	Utvrđivanje Dunav Soja zahteva za fabrike stočne hrane.
Definicije	Proizvođač stočne hrane: proizvodi gotovu stočnu hranu ili pojedinačne sastojke. Bez GM (proizvodi): genetski nemodifikovano (proizvedeno bez GMO) GM (proizvodi): genetski modifikovano (proizvedeno od GMO)
Pregled	<p>1 Definicija fabrike stočne hrane1</p> <p>2 Ulaz robe 1</p> <p>3 Receptura stočne hrane 2</p> <p>4 Prerada, skladištenje i pakovanje 2</p> <p>5 Dokumentacija i evidencije.....2</p> <p>6 Izlaz robe 3</p> <p>7 Kontrola količinskog protoka robe..... 4</p> <p>8 PCR analize 4</p> <p>9 Opšte obezbeđenje kvaliteta 5</p> <p>10 Dunav Soja ugovor 5</p> <p>11 Direktno naložena kontrola 5</p> <p>12 Sistemska kontrola 6</p>
Status	Verzija 07: odobrena od strane Upravnog odbora 15.09.2021

1 Dunav Soja definicija fabrike stočne hrane

- 1.1 Fabrike stočne hrane prema definiciji Dunav Soja smernica ne predstavljaju primarne prerađivače, pošto one sojino zrno načelno ne koriste neprerađeno. One se prema tome u lancu nalaze iza primarnog prerađivača.
- 1.2 Ako na istoj lokaciji postoji fabrika stočne hrane i pržionica, tada proizvodna linija pržionice sa svim svojim delovima potpada pod zahteve za primarne prerađivače (vidi Zahteve 04).

2 Ulaz robe

- 2.1 Poreklo, vrsta i količina kupljenih i korišćenih sirovina i sredstava za rad dokumentuju se evidencijom (dostavnice, računi) i na zahtev podnose kontrolnoj organizaciji. Dokumentuje se koje kritične vrste/biljke se koriste u fabrici, pri čemu se kritičnim biljkama smatraju one vrste kod kojih širom sveta postoji uzgoj GMO (kao npr. soja, kukuruz i uljana repica).
- 2.2 Za kritične sirovine izvan EU postoje dokumenta shodno IP (*identity preservation*) programu za „hard IP“-sirovine. To su pre svega:
 - tačni podaci o dobavljačima, količini i nazivu proizvoda;
 - ugovori sa dobavljačima i okvirni sporazumi koji ne ukazuju na to da je sirovina GM, sa relevantnim zahtevima Dunav Soja Smernica;
 - dostavnice/računi ne sadrže deklaraciju genetski modifikovane robe;
 - poreklo robe potvrđeno je sertifikatima koji kontrolnoj organizaciji garantuju

sledljivost i koji su bazirani na rezultatima analize;

2.3 Za kritične sirovine unutar EU postoje sledeća dokumenta:

- tačni podaci o dobavljačima, količini i nazivu proizvoda (ev. „Dunav Soja“);
- ugovori sa dobavljačima i okvirni ugovori ne ukazuju na genetski modifikovanu robu i sadrže zahteve propisane od strane Dunav Soja smernica;
- dostavnice/računi ne sadrže deklaraciju genetski modifikovane robe;
- poreklo robe je sledljivo za kontrolnu organizaciju.

3 Receptura stočne hrane

3.1 U stočnoj hrani koja nosi oznaku „geeignet zur Herstellung gentechnikfreier Lebensmittel mit Donau Soja Auslobung“ / „pogodno za proizvodnju bez GMO hrane označene kao Donau Soja“ ili koja je označena kao „Donau Soja“, ukupna količina soje mora da bude „Dunav Soja“ soja (uključujući sojine komponente, poput ulja koje se dodaje stočnoj hrani).

Izuzetak: ako nije zagarantovana raspoloživost pojedinih komponenti od soje kao što je sojin lecitin od strane najmanje dva nezavisna ponuđača u dovoljnom kvalitetu, na zahtev i uz pismeno odobrenje upravnog odbora Dunav Soja organizacije mogu da se koriste i druge komponente, takođe sertifikovane kao genetski nemodifikovane.

3.2 Recepture stočne hrane i/ili šaržni protokoli stavljaju se na uvid kontrolnoj organizaciji radi obračuna količinskog protoka robe.

4 Prerada, skladištenje i pakovanje

- 4.1 Kontrolna organizacija ima pristup i ovlašćenje za sprovođenje kontrole u svim relevantnim delovima fabrike stočne hrane.
- 4.2 Preuzimanje, skladištenje i transport robe bez GMO vrši se vremenski ili prostorno odvojeno od druge/genetski modifikovane robe.
- 4.3 Postrojenja za preradu robe bez GMO koriste se vremenski ili prostorno odvojeno od druge/genetski modifikovane robe.
- 4.4 Proceduralna uputstva (PU) za vremensko i prostorno razdvajanje robnih tokova postavljena su na licu mesta i njihovo ispunjavanje se dokumentuje.
- 4.5 Svi radnici u sektorima ulaska robe, skladištenja, prerade, pakovanja, transporta i izlaska robe prošli su obuku u pogledu ispunjavanja relevantnih PU.
- 4.6 Fabrika izrađuje – a njegoa kontrolna organizacija kontroliše – akt o proceni rizika iz kog proističe gde se nalaze kritične tačke (= kontrolne tačke) u odnosu na potencijalnu kontaminaciju i širenje GMO.
- 4.7 Kod dualnih pogona (= vremensko razdvajanje robe bez GMO/genetski nemodifikovane robe i druge/genetski modifikovane robe): sprovodi i dokumentuje se analiza opasnosti od moguće kontaminacije.

5 Dokumentacija i evidencija

- 5.1 Postoji i omogućen je uvid u opis preduzeća kao i situacioni plan pogona, organizacionu šemu i dijagram toka robe.
- 5.2 Istaknuto je i omogućen je uvid u listu sirovina i dobavljača, kao i listu proizvodnog asortimana i kupaca.
- 5.3 Pored specifikovanih i količinski preciziranih ulazaka i izlazaka robe moraju biti evidentirane i skladišne zalihe odn. ulaz u i izdavanje robe iz skladišta.
- 5.4 Moraju biti obezbeđena proceduralna uputstva i dokumentacija za sledeće oblasti:
 - odvojeni prijem i skladištenje u sektoru ulaska robe;
 - odvojena prerada robe;
 - mere za sprečavanje kontaminacija i njihovog širenja u svim sektorima (uređaji za mešanje, pokretne trake, skladišni prostori, transportna vozila itd.);
 - odvojeni robni tok na izlasku robe, odvojeno pakovanje;
 - prikaz transportnih puteva i sredstava od pogona do kupca uz mere za sprečavanje kontaminacija i njihovog širenja u tom sektoru.
- 5.5 Mora da postoji dokumentacija o obučavanju radnika u pogledu ispunjavanja gore navedenih proceduralnih uputstava.
- 5.6 U bilo kom trenutku mora da postoji kompletna lista kupaca iz koje proističe kojim su kupcima isporučene koje šarže stočne hrane/sirovina i kontrolnoj organizaciji mora biti omogućen uvid u istu.
- 5.7 U bilo kom trenutku mora biti omogućena sledljivost šarži na osnovu internih evidencija preduzeća.

Napomena: zakonski je propisano da u fabrici stočne hrane za svaku proizvedenu šaržu mora da se čuva po jedan uzorak najkasnije do navedenog roka trajanja proizvoda.
- 5.8 Rutinsko PCR-uzorkovanje na izlazu robe (plan uzorkovanja) integrisan je u sistem upravljanja kvalitetom i sadrži minimalno sledeće informacije:
 - odgovorno lice/odgovorna lica u pogonu;
 - proceduralno uputstvo/proceduralna uputstva za uzimanje reprezentativnih uzoraka;
 - broj kvartalnih zbirnih uzoraka prema veličini i količini proizvedenih šarži stočne hrane na izlazu robe;
 - uzimanje i skladištenje rezervnih uzoraka pojedinačnih šarži;
 - naziv ugovorne laboratorije.
- 5.9 Mora postojati plan uzorkovanja (PCR-analize) za prijem kritičnih sirovina.
- 5.10 Mora biti istaknut koncept za PCR-analize nekritičnih sirovina po slučajnom uzorku bazirane na proceni rizika.
- 5.11 Svi raspoloživi rezultati PCR-analiza moraju da se dokumentuju i mora biti omogućen uvid u njih.

6 Izlaz robe

- 6.1 Na izlazu robe tačno se dokumentuju vrsta i količina stočne hrane, kao i njeni kupci.
- 6.2 Sam proizvod (pakovanje), kao i izlazne fakture i dostavnice moraju nositi oznaku na kojoj piše „geeignet zur Herstellung gentechnikfreier Lebensmittel mit Donau Soja

Auslobung"/„pogodno za proizvodnju bez GM hrane sa oznakom Donau Soja", takvom oznakom napominje se da je odgovarajuća hrana za životinje pogodna za proizvodnju proizvoda životinjskog porekla koji su označeni kao „hranjeno Dunav Soja sojom".

- 6.3 Pojedinačna stočna hrana (pakovanja) može se obeležiti oznakom „Dunav Soja" ako se ovaj proizvod sastoji 100 % od "Dunav Soja" soje ili od „Dunav Soja" sojinih prerađevina, poput sojine sačme.
- 6.4 Kombinovana stočna hrana (pakovanje) koja sadrži soju ili prerađeni sojin proizvod, poput sojine sačme, takođe može nositi oznaku „Dunav Soja" ukoliko soju u hranivu čini 100% Dunav Soja soja, a sve ostale komponente usklađene sa zahtevima bez GM proizvodnje.

7 Kontrola količinskog protoka robe

- 7.1 Količinski protok kontroliše se na osnovu ostvarenih ulaza robe i izlaza robe na osnovu prodaje odn. korišćenja u proizvodnji. Kontrolna organizacija je ovlašćena da zahteva uvid u pojedinačne dostavnice i račune. Količine se utvrđuju uzimajući u obzir korišćene recepture odn. šaržne protokole.
- 7.2 Analogno tački 7.1. pored količinskog protoka robe bez GMO/genetski nemodifikovane robe kontroliše se i količinski protok "Dunav Soja" soje. Količine se utvrđuju uzimajući u obzir korišćene recepture.

8 PCR analize

- 8.1 PCR-analize vrše se u laboratorijama akreditovanim prema standardu ISO 17025.
- 8.2 Svi raspoloživi rezultati PCR-analiza moraju da se dokumentuju i mora biti omogućen uvid u njih.
- 8.3 Moraju da postoje rezultati PCR analiza shodno specifičnom fabričkom planu uzorkovanja (vidi tačku 5.8) neophodni za kvartalne PCR-analize.
- 8.4 Moraju da postoje rezultati ispitivanja ulaska robe po slučajnom uzorku (vidi 5.9).
- 8.5 Moraju da postoje rezultati ispitivanja nekritičnih sirovina po slučajnom uzorku baziranog na proceni rizika (vidi tačku 5.10.).
- 8.6 Ako rezultat PCR-analize pokazuje sadržaj GMO:

O rezultatu se obaveštava ugovorno obavezana kontrolna organizacija i preduzimaju se odgovarajuće mere u skladu sa visinom sadržaja GMO (identifikacija šarže, analiza uzroka, eventualno zabrana prodaje itd.).

Napomene uz proceduru izricanja zabrane prodaje u slučaju prekoračenja graničnih vrednosti GMO:

U gazdinstvima poljoprivrednih proizvođača (prerađivača) uzimaju se mešoviti uzorci.

Ako je PCR-rezultat ispod 0,9%, vrši se dalje ispitivanje rezervnih uzoraka i identifikuje se pojedinačni uzorak koji je uzročnik kontaminacije. Informiše se dotični proizvođač stočne hrane i analizira se rezervni uzorak.

Ako je PCR-rezultat rezervnog uzorka iznad ili jednako 0,9 %, trenutno se zabranjuje korišćenje dotične šarže stočne hrane u gazdinstvima koja prehranu vrše isključivo genetski nemodifikovanim hranom, a šarža se vraća proizvođaču stočne hrane o njegovom trošku. Takođe se i odmah sprovodi uzorkovanje nove šarže predviđene sa isporuku.

8.7 Ako uzorak proizvođača stočne hrane u roku od pola godine (6 meseci) dva puta poseduje sadržaj GMO iznad ili jednako 0,9%, proizvođač je dužan da jednom nedeljno dostavlja uzorke radi PCR-analize. Nedeljni uzorak dostavlja se u vidu mešovitog uzorka (od nekoliko genetski nemodifikovanih proizvoda stočne hrane).

9 Opšte obezbeđenje kvaliteta

9.1 Iz razloga opšteg obezbeđenja kvaliteta je već od početka za sve fabrike stočne hrane obavezno učešće u jednom od sledećih programa za obezbeđenje kvaliteta:

- AMA Pastus +;
- QS - sistem za kontrolu obezbeđenja kvaliteta u proizvodnji stočne hrane;
- GMP +;
- FEMAS (Feed Materials Assurance Scheme);
- SFPS* (Swiss Feed Production Standard);
- QSGF Suisse* (obezbeđenje kvaliteta žitarica/stočne hrane);
- UFAS* (Universal Feed Assurance Scheme);
- EFISC (European Feed Ingredients Safety Certification);
- FCA (Feed Chain Alliance Standard); ili
- drugi ekvivalentan program.

Opšta napomena: drugi ekvivalentni programi se kao takvi odobravaju od strane udruženja Dunav Soja.

Napomena uz*: Standard će biti priznat ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi: Plan kontrole kvaliteta koji se sastoji od uzoraka iz ulaznih i izlaznih proizvoda, najmanje zadovoljava zahteve važećeg plana analize AMA monitoring stočne hrane Pastus + (verzija 1 važi od Januara 2020; aneks 1 za AMA smernice za stočnu hranu pastus + i pastus + Uredba za male količine) u segmentu „učestalosti uzorkovanja, kao i metodologije i učestalosti analiza“. Kontrola se vrši najmanje jedanput u 2 godine. Dunav Soja organizaciji i/ili kontrolnoj organizaciji se na zahtev dostavlja potvrda o usaglašenosti (npr. izveštaj o kontroli).

10 Dunav Soja ugovor

10.1 Fabrika stočne hrane sa Dunav Soja udruženjem sklapa „UGOVOR Dunav Soja za fabrike stočne hrane " o svim zahtevima koje mora da ispuni.

11 Direktno naložene kontrole

11.1 Fabrika stočne hrane sa kontrolnom organizacijom odobrenom od strane Dunav Soja udruženja sklapa ugovor o sprovođenju kontrola i nalaže kontrole o sopstvenom trošku.

11.2 Direktno angažovana kontrolna organizacija u okviru svoje revizije uzima mešovite uzorke Dunav Soja proizvoda iz celokupnog pogona i iste podvrgava PCR analizi.

11.3 Revizije Dunav Soja udruženja i sertifikovanja trebalo bi – ukoliko je to moguće – da se uvek sprovode zajedno odn. u kombinaciji sa kontrolama genetske nemodifikovanosti. Ukoliko to nije moguće, Dunav Soja reviziju treba sprovesti najmanje jednom godišnje.

- 11.4 Kontrolna organizacija ima obavezu čuvanja tajne prema trećim licima.
- 11.5 Ako preduzeće obustavi ili prekine svoju aktivnost u skladu sa Dunav Soja principima, Dunav Soja organizacija može, o trošku tog preduzeća, da zatraži sprovođenje finalne kontrole od strane direktno angažovane kontrolne organizacije radi utvrđivanja stepena usaglašenosti od poslednje revizije do datuma raskida ugovora. Opseg finalne kontrole smanjuje se u poređenju sa uobičajenom, redovnom kontrolom, pri čemu tačan obim utvrđuje Dunav Soja organizacija, ukoliko je neophodno sa direktno angažovanom kontrolnom organizacijom.

12 Sistemska kontrola

- 12.1 Fabrika stočne hrane je saglasna sa sprovođenjem kontrole po slučajnom uzorku bazirane na proceni rizika od strane kontrolnih organizacija ili kontrolora angažovanih od strane Dunav Soja udruženja, koji imaju obavezu čuvanja tajne prema trećim licima.

ZAHTEVI 06a, Verzija 02

Poljoprivredna prerađivačka preduzeća

Svrha	Utvrđivanje Dunav Soja zahteva koje moraju da ispune poljoprivredna prerađivačka preduzeća (farme životinja).
Definicija	<p>Poljoprivredna prerađivačka preduzeća: Preduzeće ili farma koja se bavi uzgojem životinja i hrani životinje stočnom hranom koja sadrži soju (npr. farme koka nosilja, tovnih živina, tovnih svinja, goveda ili mlečnih krava).</p> <p>Bez-GM: genetski nemodifikovano GM: genetski modifikovano GMO: genetski modifikovani organizmi Codex: Kodeks o prehrambenim proizvodima sa smernicama o genetskoj nemodifikovanosti (Guideline on the Definition of "GMO-Free Production" of Food and its Labelling (<i>Richtlinie zur Definition der "Gentechnikfreien Produktion" von Lebensmitteln und deren Kennzeichnung</i>) objavljeno u Austrian Food Codex (Codex Alimentarius Austriacus)¹ u kombinaciji sa smernicama za kontrolu (Guideline on the Risk-Based Monitoring of GMO-Free Production (<i>Leitfaden zur risikobasierten Kontrolle auf Gentechnikfreiheit</i>)²</p> <p>VLOG: Udruženja za genetski nemodifikovane prehrambene proizvode („Verband Lebensmittel ohne Gentechnik“) (VLOG, www.ohnegentechnik.org) Non-GMO Danube Region Standard³</p>
Pregled	<p>1 Procena rizika2 2 Ulaz robe.....2 3 Dokumentacija i evidencija2 4 Izlaz robe, označavanje proizvoda3 5 Direktno naložene kontrole4 6 Sistemske kontrole5 7 Grupna sertifikacija.....5</p>
Status	Verzija 02: ova verzija je bazirana na Z 06, Verzija 06 i odobrena od strane Upravnog odbora 29.04.2019.

¹ Referenca za „the Richtlinie zur Definition der "Gentechnikfreien Produktion" von Lebensmitteln und deren Kennzeichnung (Guideline on the Definition of GMO-Free Production of Food and its Labelling)" u Austrian Food Codex,IVedition:www.verbrauchergesundheits.gv.at/lebensmittel/buch/codex/beschluesse/Gentechnikfrei_RL_15_1_2018.pdf?6fidsmn

² Referenca za the Leitfaden zur risikobasierten Kontrolle auf Gentechnikfreiheit (Guideline on the Risk-Based Monitoring of GMO-Free Production):
www.bmfwf.gv.at/TechnikUndVermessung/Akkreditierung/Documents/Leitfaden%20L25_Risikobasierte%20Kontrolle%20Gen_technikfreiheit_V03_20150304.pdf

³ Referenca za BEZ GMO Standard za Dunavski region: www.donausoja.org/en/downloads

1 Procena rizika

1.1 Prisustvo GM stočne hrane

Farmama se dodeljuje stepen rizika na osnovu kvaliteta soje koje je isporučena, uskladištena i kojom se životinje na farmi hrane (=PPP-SR):

- PPP-SR 0: samo „Dunav Soja“ stočna hrana;
- PPP-SR 1: koristi se i druga bez-GMO stočna hrana (genetska nemodifikovanost je dokumentovana);
- PPP-SR 2: koristi se i GM stočna hrana, ali u drugim proizvodim delatnostima (npr. sertifikovana hrana za koke nosilje & konvencionalna hrana za tovne svinje), GM stočna hrana ili sirovine se ne drže u istim objektima;
- PPP-SR 3: koristi se i GM stočna hrana koja se nalazi u istim objektima ali su primenjene adekvatne mere za minimalizovanje rizika od GMO kontaminacije.

2. Ulaz robe

2.1 Stočna hrana koja sadrži soju

Vrsta i količina kupljene i korišćene stočne hrane, premiksa, aditiva i ostalih sirovina treba biti dosledno dokumentovana kroz korišćenje odgovarajućih pratećih dokumenata (dostavnice, računi), uključujući potpuno i ispravno korišćenje oznake kvaliteta „Dunav Soja“, i treba biti dostupno za kontrolu.

2.2 Stočna hrana

U stočnoj hrani (koja sadrži takođe i druge sastojke pored soje), 100% sastojaka od soje mora biti „Dunav Soja“ soja. Sve komponente stočne hrane treba da budu u skladu sa bez-GMO zahtevima (npr. kukuruz, uljana repica ili premiksi).

Važeći Dunav Soja sertifikat od strane svakog dobavljača stočne hrane će biti dostupan za kontrolu.

3. Dokumentacija i evidencija

- 3.1 Broj i gustina stoke, zajedno sa datumom njihovog ulaska u farmu i izlaska sa farme mora biti dokumentovan tako da se može proveriti verodostojnosti upotrebe hrane za životinje (npr. porcija po danu ili tovnom periodu), odmah i u bilo kome trenutku.
- 3.2 Lista hrane za životinje i lista dobavljača, kao i lista kupaca treba da budu dostupne za kontrolu.
- 3.3 Korišćenje stočne hrane se unutar preduzeća dokumentuje na način koji omogućava utvrđivanje uverljivosti u pogledu usaglašenosti korišćenih količina „Dunav Soja“ soje sa proizvodima proizvedenim od njih, zajedno sa brojem stoke.
- 3.4 Preduzeća koja sama mešaju stočnu hranu i imaju pokretne mešaone: Korišćenje usklađene hrane za životinje, premiksa, aditiva i ostalih pomoćnih sirovina pri proizvodnji, moraju biti dokumentovana tako da se proverava verodostojnosti hrane za životinje može izvršiti odmah i u bilo kom trenutku.
- 3.5 Poljoprivredni proizvođači koji koriste pokretne mešaone moraju osigurati da su mešaone adekvatno očišćene, tako da su prazne, čiste i bez bilo kakvih GMO tragova, pre nego što dođu u kontakt sa „Dunav Soja“ proizvodima.

3.6 U slučaju direktnih distributera: Poljoprivredna prerađivačka preduzeća moraju sa Dunav Soja udruženjem zaključiti Ugovor o korišćenju oznake koji sadrži zahteve koji moraju biti ispunjeni.

4. Izlaz robe, označavanje proizvoda

4.1 Kvalitet i količina Dunav Soja proizvoda, kao i njihovi kupci, moraju biti precizno dokumentovani u sektoru za otpremu proizvoda.

4.2 Sam proizvod (pakovanje), kao i prateća dokumenta o isporuci (otpremnice, fakture) moraju imati oznaku "hranjeno sa Dunav Sojom".

4.3 Minimalni sadržaji (Dunav Soja) soje
Upotreba oznake „hranjeno Dunav Sojom“ može se koristiti samo ako su ispunjena sledeća dva kriterijuma:

- Kod proizvoda koji se sastoje od soje, sadrže soju (komponente od soje) ili su proizvedeni upotrebom soje u stočnoj hrani (uključ. i komponente od soje koje se dodaju u stočnu hranu kao npr. ulje) celokupna upotrebljena količina soje mora biti „Dunav Soja“ soja.

Izuzetak: ako nije zagarantovana raspoloživost pojedinih komponenti od soje kao što je sojin lecitin od strane najmanje dva nezavisna ponuđača u dovoljnom kvalitetu, na zahtev i uz pismeno odobrenje upravnog odbora Dunav Soja organizacije mogu da se koriste i druge komponente, takođe sertifikovane kao genetski nemodifikovane.

- Kod proizvodnje proizvoda životinjskog porekla sadržaj soje u celokupnoj porciji stočne hrane mora da iznosi minimalno sledeće:

Vrsta životinje	Minimalni sadržaj soje u porciji (%)
Tovne svinje	10 %
Tovni pilići	10 %
Koke nosilje	5 %*
Tovna goveda	250 g/grlo/dan
Mlečne krave	100 g/grlo/dan**

* važi do kraja Septembra 2022: Dozvoljeno je da padne ispod minimalnog procenta od 5% za najviše dve nedelje po periodu nosivosti.

** važi za proizvođače mleka i mlečnih proizvoda koji iste sami plasiraju na tržištu

Ako mlekara (sa nekoliko dobavljača mleka) svoje proizvode želi da obeleži oznakom „Dunav Soja“ mora biti osigurano da najmanje 20 % mleka potiče od krava koje se hrane gore navedenom minimalnom količinom soje.

Niži procenti sadržaja soje odobravaće se od slučaja do slučaja shodno prijavi i pratećoj proverbi od strane Dunav Soja Organizacije.

Gazdinstva koja sama mešaju stočnu hranu se moraju uskladiti sa zahtevanim minimalnim sadržajem soje u porciji stočne hrane (pogledati tabelu), i ukupna količina soje mora biti „Dunav Soja“ soja. Usklađenost sa ovim zahtevima će biti demonstrirana formulacijama i procedurama mešanja.

4.4 Periodi konverzije

Ako je već sprovedena konverzija stada na genetski nemodifikovanu prehranu shodno austrijskom Kodeksu ili zahtevima nemačkog Zakona o sprovođenju uredbi u oblasti genetske tehnologije ili zahtevima Standarda za kontrolu proizvodnje bez genetske modifikacije u dunavskom regionu, obeležavanje proizvoda oznakom „hranjeno Dunav Soja“ kod farmi koka nosilja i mlečnih krava prilikom prvobitne konverzije farme može da se izvrši neposredno nakon konverzije prehrane na „Dunav Soja“ stočnu hranu.

U svim drugim slučajevima za obeležavanje proizvoda oznakom Dunav Soja važe isti periodi konverzije do stavljanja nekog proizvoda u promet koji su navedeni u austrijskom Kodeksu ili u nemačkom Zakonu o sprovođenju uredbi u oblasti genetske tehnologije ili zahtevima BEZ-GM Standarda za Dunavski region.

4.5 U slučaju direktnih distributera: Farma može označiti proizvod (pakovanje) koji dostavlja kupcu oznakom "hranjeno sa Dunav Sojom" pod uslovom da su ispunjeni svi zahtevi.

5. Direktno naložene kontrole

5.1 Farma sklapa ugovor o sprovođenju kontrola sa kontrolnom organizacijom odobrenom od strane Dunav Soja udruženja, kojim se nalaže sprovođenje i učestalost kontrola o sopstvenom trošku na sledeći način:

- farma svih stepena rizika: prva kontrola;
- farme stepena rizika od 0 do 2 (PPP-SR 0-2): kontrole na svake dve godine;
- farme stepena rizika 3 (PPP-SR 3): dodatna kontrola jednom godišnje.

Revizije od strane Dunav Soja udruženja i sertifikacija trebalo bi – ukoliko je to moguće – da se uvek sprovode zajedno odn. u kombinaciji sa kontrolama genetske nemodifikovanosti.

5.2 Dunav Soja sertifikacija i provera odnose se samo na onu vrstu/one vrste životinja čiji proizvodi se obeležavaju oznakom „hranjeno sa Dunav Sojom“. Ostale proizvodne linije, ukoliko ne predstavljaju rizik od kontaminacije, nisu predmet provere.

Napomena: Preduzeća koja sama mešaju stočnu hranu, i koja dokupljuju sojinu sačmu, prženo sojino zrno ili ostale komponente od soje kao što je sojino ulje u pogledu genetske nemodifikovanosti tretiraju se kao poljoprivredni proizvođači. Preduzeća koja sama prerađuju stočnu hranu i koja soju iz sopstvenog uzgoja ili dokupljenu radi korišćenja za prehranu u sopstvenom preduzeću prže u sopstvenoj pržionici se shodno Dunav Soja smernicama smatraju primarnim prerađivačem (videti Zahtev Z 04 Primarni prerađivač).

5.3 Ako preduzeće obustavi ili prekine svoju aktivnost u skladu sa Dunav Soja principima, Dunav Soja organizacija može, o trošku tog preduzeća da zatraži sprovođenje finalne kontrole od strane direktno angažovane kontrolne organizacije

radi utvrđivanja stepena usaglašenosti od poslednje revizije do datuma raskida ugovora. Opseg finalne kontrole smanjuje se u poređenju sa uobičajenom, redovnom kontrolom, pri čemu tačan obim utvrđuje Dunav Soja organizacija, ukoliko je neophodno sa direktno angažovanom kontrolnom organizacijom.

6. Sistemske kontrole

6.1 Preduzeće je saglasno sa sprovođenjem kontrole po slučajnom uzorku bazirane na proceni rizika od strane kontrolnih organizacija ili kontrolora angažovanih od strane Dunav Soja udruženja.

7. Grupna sertifikacija

7.1 Poljoprivredna prerađivačka preduzeća imaju mogućnost apliciranja i kroz grupnu sertifikaciju, čiji uslovi su prikazani u Zahtevima za Grupnu sertifikaciju.

ZAHTEVI 06b, Verzija 02

Od prerađivača do distributera

Svrha	Utvrđivanje zahteva koje moraju da ispune proizvođači prerađenih prehrambenih proizvoda i poluproizvoda, kao i proizvođači hrane, trgovci hranom i distributeri označenih proizvoda (korisnici oznake).
Definicija	<p>Preduzeće za preradu životinjskih proizvoda ili preradu soje i sojinih komponenti za upotrebu u hrani (primarni prerađivači sojinog zrna koji deluju kao proizvođači hrane - videti Zahteve Z 04)</p> <p>To se naročito odnosi na sledeća preduzeća:</p> <ul style="list-style-type: none"> - proizvođače prerađenih prehrambenih proizvoda / proizvođači poluproizvoda (npr. postrojenje za razbijanje jaja, prerađivači svežih jaja, klanice) - proizvodi koji nisu namenjeni krajnjem potrošaču; - proizvođači hrane, distributeri prehrambenih proizvoda (npr. postrojenja za pakovanje jaja, mlekare, klanice, mesare, i rafinerije sojinog ulja ili proizvođači sojinih proizvoda, kao i proizvođači prehrambenih proizvoda spremnih za upotrebu (convenience food)) – proizvodi koji su namenjeni za krajnjeg potrošača; - distributeri označenih proizvoda (korisnici oznake). <p>GM: genetski modifikovano Bez-GM: genetski nemodifikovano</p>
Pregled	<p>1 Ulaz robe.....1</p> <p>2 Prerada, skladištenje i pakovanje2</p> <p>3 Dokumentacija i evidencija2</p> <p>4 Izlaz robe2</p> <p>5 Kontrola količinskog protoka robe3</p> <p>6 Dunav Soja ugovor3</p> <p>7 Direktno naložene kontrole3</p> <p>8 Sistemska kontrola4</p>
Status	Verzija 02: ova verzija je bazirana na Z 06, Verzija 06 i odobrena od strane Upravnog odbora 29.04.2019.

1 Ulaz robe

- 1.1 Vrsta i količina kupljenih i upotrebljenih sirovina i komponenti treba biti dosledno dokumentovana kroz korišćenje odgovarajućih pratećih dokumenta (dostavnice, računi), uključujući potpuno i ispravno korišćenje oznake „Dunav Soja“, i treba da budu dostupni za kontrolu.
- 1.2 Važeći Dunav Soja sertifikat od strane svakog dobavljača treba da bude dostupan za kontrolu.

- 1.3 Sve komponente od soje ili svi proizvodi životinjskog porekla koji su proizvedeni korišćenjem soje u stočnoj hrani treba da budu u skladu sa zahtevima Dunav Soja smernica. Dodatno, sve komponente moraju biti u skladu sa BEZ GM zahtevima.

2. Prerada, skladištenje i pakovanje

- 2.1 Kontrolna organizacija ima pristup i ovlašćenja za sprovođenje kontrole u svim relevantnim delovima i prostorijama prerađivača/distributera.
- 2.2 Preuzimanje, skladištenje i interni transport Dunav Soja proizvoda vrši se vremenski ili prostorno odvojeno od drugih proizvoda koji nisu označeni kao Donau Soja.
- 2.3 Postrojenja za preradu Dunav Soja proizvoda koriste se vremenski ili prostorno odvojeno od ostalih proizvoda koji nisu označeni kao Dunav Soja.
- 2.4 Proceduralna uputstva (PU) za vremensko i prostorno razdvajanje robnih tokova postavljena su na licu mesta i njihovo ispunjavanje se dokumentuje.
- 2.5 GM soja se ne sme prerađivati ili skladištiti na celoj lokaciji.

3. Dokumentacija i evidencija

- 3.1 Svi radnici u sektorima ulaska robe, skladištenja, prerade, pakovanja i transporta i izlaska robe prošli su obuku u pogledu ispunjavanja relevantnih PU.
- 3.2 Postoji i omogućen je uvid u opis preduzeća kao i situacioni plan pogona, organizacionu šemu i dijagram toka robe.
- 3.3 Istaknut je i omogućen uvid u listu svih sirovina i dobavljača.
- 3.4 Sve formulacije koje su relevantne za sertifikaciju i / ili šaržni protokoli stavljaju se na uvid kontrolnoj organizaciji radi obračuna količinskog protoka robe.
- 3.5 Lista sertifikovanih Dunav Soja proizvoda je dostupna.
- 3.6 U bilo kojem trenutku mora da postoji kompletna lista kupaca iz koje proističe kojim su kupcima isporučene koje šarže.
- 3.7 Pored specifikovanih i količinski preciziranih ulazaka i izlazaka robe moraju biti evidentirane i skladišne zalihe odnosno ulaz u i izdavanje robe iz skladišta.

4. Izlaz robe

- 4.1 Na izlazu robe tačno se dokumentuje vrsta i količina prerađenih proizvoda, kao i njeni kupci.
- 4.2 Naziv proizvoda koji se navodi na pratećoj dokumentaciji (izlazne fakture ili otpremnice) uključuje „Dunav Soja“. Kod proizvoda životinjskog porekla, ime proizvoda treba da sadrži „hranjeno sa Dunav Sojom“.
- 4.3 Registrovana oznaka „Dunav Soja“ ili „hranjeno Dunav Sojom“ se može koristiti samo ako su ispunjeni sledeći kriterijumi:

- soja (komponente), proizvodi koji sadrže soju (komponente) i proizvodi životinjskog porekla proizvedeni upotrebom soje kao komponente stočne hrane, moraju biti 100% sertifikovani u Dunav Soja kvalitetu.

Izuzetak: ako nije zagarantovana raspoloživost pojedinih komponenti od soje kao što je sojin lecitin od strane najmanje dva nezavisna ponuđača u dovoljnom kvalitetu, na zahtev i uz pismeno odobrenje upravnog odbora Dunav Soja udruženja mogu da se koriste i druge komponente, takođe sertifikovane kao genetski nemodifikovane.

- Sirovine životinjskog porekla (npr. meso, jaja, mleko,...) moraju biti u skladu sa zahtevanim minimalnim procentom soje u celokupnoj porciji stočne hrane (pogledati zahtev Z 06a);

Ako mlekara (koja saraduje sa više dobavljača mleka) želi da svoje proizvode obeleži kao „Dunav Soja“, moraju da garantuju da najmanje 20% kravljeg mleka potiče od krava hranjenih minimalnim količinama soje (pogledaj Zahteve Z 06a).

5. Kontrola količinskog protoka robe

5.1 Količinski protok kontroliše se na osnovu ostvarenih ulaza robe i izlaza robe na osnovu odn. korišćenja u proizvodnji. Kontrolna organizacija je ovlašćena da zahteva uvid u pojedine dostavnice i račune. Količine se utvrđuju uzimajući u obzir korišćene recepture i šaržne protokole.

6. Dunav Soja ugovor

6.1 Preduzeće sa Dunav Soja udruženjem sklapa Dunav Soja ugovor o svim zahtevima koje mora da ispuni.

7. Direktno naložena kontrola

7.1 Preduzeće sa kontrolnom organizacijom odobrenom od strane Dunav Soja udruženja sklapa ugovor o sprovođenju kontrole i nalaže kontrole o sopstvenom trošku kako bi se verifikovala usaglašenost sa Dunav Soja smernicama.

7.2 Revizija od strane Dunav Soja udruženja treba da se sprovedi najmanje jednom godišnje. Ukoliko je to moguće revizije Dunav Soja i sertifikovanje trebalo bi uvek sprovoditi zajedno odn. u kombinaciji sa kontrolama genetske nemodifikovanosti.

7.3 Ako preduzeće obustavi ili prekine svoju aktivnost u skladu sa Dunav Soja principima, Dunav Soja organizacija može, o trošku tog preduzeća, da zatraži sprovođenje finalne kontrole od strane direktno angažovane kontrolne organizacije radi utvrđivanja stepena usaglašenosti od poslednje revizije do datuma raskida ugovora. Opseg finalne kontrole smanjuje se u poređenju sa uobičajenom, redovnom kontrolom, pri čemu tačan obim utvrđuje Dunav Soja organizacija, ukoliko je neophodno sa direktno angažovanom kontrolnom organizacijom.

8. Sistemska kontrola

8.1 Preduzeće je saglasno sa sprovođenjem kontrole po slučajnom uzorku bazirane na proceni rizika od strane kontrolnih organizacija ili kontrolora angažovanih od strane Dunav Soja udruženja.

ZAHTEVI 07, Verzija 03

Transport i čišćenje

Svrha	Utvrđivanje zahteva koje svi učesnici u lancu snabdevanja Dunav Soja moraju da ispune prilikom transporta Dunav Soja robe.
Definicija	Transport: prevoz Dunav Soja robe (Dunav Soja sojino zrno, Dunav Soja proizvodi ili proizvodi od ili sa „Dunav Soja“ sojom). Prevoznik: preduzeće ili poljoprivredno gazdinstvo koje transportuje Dunav Soja robu. Čišćenje: uklanjanje neželjenih materija, pre svega genetski modifikovanog materijala.
Pregled	1 Transport1 2 Čišćenje2 3 Direktno naložena kontrola3 4 Sistemska kontrola3
Status	Verzija 03: odobrena od strane Upravnog odbora 29.04.2019.

1 Transport

- 1.1 Kod transporta Dunav Soja sojinog zrna, Dunav Soja proizvoda i proizvoda proizvedenih pomoću ili iz "Dunav Soja" soje pre svega treba voditi računa o tome da ne dođe do kontaminacije genetski modifikovanom robom, proizvodima drugog kvaliteta i/ili drugim neželjenim materijama.
- 1.2 Posuda korišćena za transport (prikolica, kamion, kontejner, itd.) kao i postrojenja i uređaji korišćeni za pretovar i istovar pre kontakta sa Dunav Soja robom moraju biti prazni, čisti i suvi.
- 1.3 Kod vozila ili transportnih posuda koje se ne koriste isključivo za transport Dunav Soja proizvoda potrebno je pribaviti pismeni dokaz o poslednje tri prethodno transportovane materije (prethodnim teretima).
Dokaz mora da sadrži najmanje sledeće tačke:
 - ime i potpis vozača;
 - registracione oznake vozila i prikolice;
 - vrstu tereta;
 - datum transporta.
- 1.4 Ako poslednji prethodni teret predstavlja opasnost za genetsku nemodifikovanost ili bezbednost prehrambenih proizvoda ili stočne hrane, mora da se pribavi potvrda o sprovedenom adekvatnom čišćenju posude ili vozila.¹ Ova potvrda o čišćenju mora da obuhvata tačke:

¹ Npr. sirovine, prehrambeni proizvodi i stočna hrana deklarirani kao genetski modifikovani kao prethodni teret, npr. sojina sačma ili kukuruz

- ime i potpis osobe koja je izvršila čišćenje;
- datum i vreme (od – do) čišćenja;
- način čišćenja;
- mesto čišćenja.

1.5 Prevoznik je dužan da dokumentuje sve transporte Dunav Soja robe. Dokumentacija mora da obuhvata sledeće tačke:

- nalogodavca, naziv i adresu;
- mesto utovara i istovara, preduzeće, adresu;
- količinu;
- prateće šaržne sertifikate.

1.6 Ako preduzeće koje je Dunav Soja sertifikovano samo vrši transport, dužno je da ispunji sve zahteve u pogledu transporta i da dokumentuje njihovu ispunjenost.

1.7 Ako se za transport angažuje preduzeće koje nije Dunav Soja sertifikovano, nalogodavac snosi odgovornost za ispunjenost svih zahteva u pogledu transporta. On je dužan da sam nadgleda i dokumentuje ispunjenost zahteva ili – ukoliko to nije moguće – da pismeno dokumentuje da je taj zadatak preuzet od strane prevoznika.

1.8 Ako su sertifikovani Dunav Soja proizvodi privremeno uskladišteni na terminalima za pretovar ili u lučkim objektima, kojima upravlja kompanija koja nije Dunav Soja sertifikovana, ovlašćena kompanija koja vrši prevoz treba da osigura da ne dođe do kontaminacije i/ili mešanja Dunav Soja soje sa sojom drugog kvaliteta tokom skladištenja. Kontrolu pretovarnih terminala ili lučkih objekata vrši kontrolna organizacija odobrena od strane Dunav Soja Organizacije.

1.9 Ako se sertifikovani Dunav Soja proizvodi utovaraju direktno na brod na pretovarnim terminalima ili lučkim objektima, kojima upravlja kompanija koja nije Dunav Soja sertifikovana, rezervni uzorak svakog skladišta/kontejnera na brodu biće uzet od strane kontrolnog tela odobrenog od strane Dunav Soja Organizacija; ovaj uzorak čuva se najmanje godinu dana na bezbedan način i bez uticaja na njegov kvalitet, osiguravajući sledljivost.

2 Čišćenje

2.1 Sva postrojenja (transportne cevi, elevatori, sušare, itd.), svi uređaji (alati, bager, kamion, itd.) i svi skladišni prostori (silosi, skladišne hale i prostorije, itd.) koji dolaze u direktan ili indirektan kontakt sa Dunav Soja robom, pre kontakta moraju da se podvrgnu adekvatnom čišćenju, ako inače ne može da se isključi opasnost od kontaminacije Dunav Soja robe.

2.2 Čišćenje mora da se dokumentuje pismeno uz navođenje sledećih tačaka:

- ime i potpis lica koje je izvršilo čišćenje;
- datum i vreme (od – do) čišćenja;
- način čišćenja;
- razlog čišćenja.

- 2.3 Način čišćenja treba prilagoditi tako da ne dolazi do kontaminacije genetski modificovanom robom, proizvodima drugog kvaliteta, materijama koje mogu da ugroze bezbednost prehrambenih proizvoda ili stočne hrane i/ili drugim neželjenim materijama (npr. mokro čišćenje uređaja, odvojene šarže za ispiranje,...)

3 Direktno naložena inspekcija

- 3.1 Ispunjenost zahteva u pogledu transporta robe Dunav Soja i čišćenje se proveravaju u okviru direktno naloženih kontrola u svim fazama lanca isporuke.

4 Sistemske kontrole

- 4.1 Preduzeće odn. prevoznik saglasan je sa sprovođenjem kontrole po slučajnom uzorku bazirane na proceni rizika od strane kontrolnih organizacija ili kontrolora angažovanih od strane Dunav Soja udruženja.
- 4.2 Ako se za transport angažuje preduzeće koje nije Dunav Soja sertifikovano, nalogodavac mora da poseduje pismenu potvrdu da je prevoznik saglasan sa sprovođenjem kontrole po slučajnom uzorku bazirane na proceni rizika od strane kontrolnih organizacija ili kontrolora angažovanih od strane Dunav Soja udruženja.

ZAHTEVI 08, Verzija 06

Kontrolna organizacija

Svrha	Utvrđivanje zahteva koje moraju da ispune kontrolne organizacije odobrene od strane Dunav Soja udruženja.
Definicija	Kontrolna organizacija: nezavisna, akreditovana preduzeća za sprovođenje kontrola koja ispituju ispunjenost zahteva kod preduzeća učesnika u sertifikaciji.
Pregled	<p>1 Ugovor 1</p> <p>2 Kontrolori 1</p> <p>3 Sprovođenje kontrole, sertifikovanje i prva kontrola 2</p> <p>4 Lot sertifikacija- sertifikovanje šarži 2</p> <p>5 Korektivne mere 3</p> <p>6 Izveštaji o kontroli 3</p> <p>7 Ispitivanje uzoraka i mere za sprečavanje kontaminacija GMO 4</p> <p>8 Prosleđivanje podataka, izveštavanje 5</p> <p>9 Upravljanje kvalitetom, kontrola 5</p> <p>10 Prosleđivanje informacija u slučaju grubih nedostataka odn. neispunjavanja zakonskih propisa 6</p> <p>11 Sertifikat o kontrolisanju 6</p>
Status	Verzija 06: odobrena od strane Upravnog odbora dana 30.01.2020.

1 Ugovor

- 1.1 Kontrolna organizacija sa Dunav Soja udruženjem sklapa "UGOVOR Dunav Soja za kontrolne organizacije" i time dobija ovlašćenje da nudi i sprovodi kontrole kao „akreditovana kontrolna organizacija za Dunav Soja Standard kvaliteta"
- 1.2 Akreditovana kontrolna organizacija za Dunav Soja Standard kvaliteta ovlašćena je da ponudi i sprovodi i kontrole „Europe Soya" (za smernice videti internet stranicu Dunav Soja udruženja www.donausoja.org).

2 Kontrolori

- 2.1 Kontrolna organizacija angažuje samo kontrolore koji imaju iskustvo u kontrolisanju ove specifične branše i koji poseduju sledeće kvalifikacije:
 - jednodnevnu obuku na temu genetske nemodifikovanosti i zahteva za "Dunav Soja"- preduzeća i uzorkovanje;
 - dopunsku obuku jednom godišnje;
 - da su godišnje izvršili minimalno određeni broj kontrola u određenom trajanju utvrđenom od strane kontrolne organizacije.

3 Sprovođenje kontrole, sertifikovanje i prva kontrola

- 3.1 Kontrolori na osnovu prethodno dobijenih informacija (zahtevi, ev. izveštaji o ranijim kontrolama) kontrole sprovode shodno sledećim tačkama:
 - aktivna inspekcija u svim relevantnim sektorima proizvodnog pogona;
 - uvid u postrojenja, tokove i dokumentaciju preduzeća;
 - ispitivanje činjeničnih stanja;
 - provera uverljivosti navedenih veličina površina, količina semena i isporučenih količina.
- 3.2 Kontrolori proveravaju sve tačke koje su u dokumentima „zahtevi" i "kontrolna lista" definisane za dotičnu vrstu preduzeća i u učestalosti navedenoj shodno vrsti preduzeća i stepenu rizika.
- 3.3 Kontrolori sve podatke uključ. priloge (planove, opise procesa, organizacione šeme itd.) unose u opis preduzeća. Isti se dopunjuje dokazima (kopijama dostavnica, izveštajima o analizama itd.) i sopstvenim beleškama kontrolora (pre svega potpunim kontrolnim listama). Dokumentacija koja služi opisu preduzeća izrađuje se uvek i na engleskom ili nemačkom jeziku.¹
- 3.4 Kontrolne organizacije u okviru prve kontrole prvo proveravaju tačnost klasifikacije kontrolisanog preduzeća u propisani stepen rizika iz čega proističe dalja učestalost kontrola dotičnog preduzeća. Primarni prerađivači, fabrike krmnih smeša i distributeri/korisnici robne oznake pre sklapanja ugovora sa Dunav Soja udruženjem moraju da poseduju sklopljen ugovor o sprovođenju kontrola i važeći prvi sertifikat kao rezultat prve kontrole koji se izdaje od strane kontrolne organizacije.
- 3.5 Ako Dunav Soja sertifikovano preduzeće obustavi ili prekine svoju aktivnost u skladu sa Dunav Soja principima, Dunav Soja organizacija može, o trošku tog preduzeća, da zatraži sprovođenje finalne kontrola.
- 3.6 Inspektori će uzeti uzorak Dunav Soja soje ili Dunav Soja proizvoda i predati uzorak na analizu kako je definisano u odgovarajućem paragrafu „Direktno naložena inspekcija" u Zahtevima 01-06b.

4 Lot sertifikacija – sertifikovanje šarži

- 4.1 Kontrolna organizacija od ugovorno obavezanih skladišta/otkupljivača prima "zahtev za prijavu početnog stanja sertifikovanih količina" (*Harvest declaration*) i dokumentuje prijavljene količine u Dunav Soja internet portalu.
- 4.2 Kontrolna organizacija od ugovorno obavezanih skladišta ili trgovaca prima "zahtev za izdavanje lot sertifikata" (*Lot certification*) i u roku od 2 radna dana nakon uspešno

¹ Pod „dokumentacijom koja služi opisu preduzeća" podrazumeva se ona dokumentacija koja je kontrolnoj organizaciji obavezno potrebna da bi izvršila ocenu usklađenosti preduzeća sa zahtevima smernica Dunav Soje. Ona obuhvata minimalno sledeća dokumenta: obrazac opisa preduzeća, proceduralna uputstva za sprečavanje kontaminacija GMO (prijem, skladištenje, prerada, transport, čišćenje i rizične tačke kontaminacije), planove uzorkovanja, organizacionu šemu.

izvršene provjere uverljivosti im dostavlja (uz dostavu kopije "Dunav soja" udruženju) lot sertifikate u obliku potpisanih pdf-dokumenata koja sadrže sledeće informacije:

- šifru kontrolne organizacije;
- šifru isporuke (ista se kao tekući broj dodeljuje od strane kontrolne organizacije što trećim licima onemogućava povezivanje isporuke sa skladištem);
- količinu šarže sertifikovane kao "Dunav Soja" (u tonama);
- naziv i kontakt informacije kupca;
- godinu žetve;
- oznaku "Dunav Soja" .

4.3 Kontrolna organizacija od ugovorno obavezanog skladišta soje prima "prijava preostalih zaliha sertifikovanih količina" (*Carry-over*) i na osnovu istih vrši aktuelizaciju svoje dokumentacije o zalihama skladišta/otkupljivača. Kontrolna organizacija u svojoj dokumentaciji i na internet portalu skladišne zalihe "Dunav Soja" soje svih skladišta sa 01.09. dotične kalendarske godine vraća na 0 (nulu), osim ako su u okviru "prijava preostalih zaliha sertifikovanih količina" prijavljeni godišnji prenosi.

4.4 Kontrolna organizacija ima obavezu korišćenja Dunav Soja internet portala za postavljanje dokumenata „prijava početnog stanja sertifikovanih količina“, „prijava preostalih zaliha sertifikovanih količina“, i izdavanje lot sertifikata.

5 Korektivne mere

5.1 Kontrolori u okviru kontrole u slučaju neispunjenosti zahteva određuju korektivne mere shodno dokumentu "Katalog korektivnih mera". Utvrđena odstupanja se uvek dokumentuju objektivnim dokazima (kopije dokumenata, fotografije itd.).

5.2 U slučaju određivanja korektivne mere 3 od strane kontrolne organizacije, ista o tome bez odlaganja i u pismenoj formi obaveštava Dunav Soja udruženje. Dunav Soja udruženje se takođe obaveštava o rezultatu naknadne kontrole.

5.3 U slučaju određivanja korektivne mere 4 od strane kontrolne organizacije, ista o tome bez odlaganja i u pismenoj formi obaveštava Dunav Soja udruženje. Dunav Soja udruženje se o rezultatu eventualne naknadne kontrole takođe obaveštava pismeno.

5.4 Kontrolna organizacija pre određivanja korektivne mere 5, obaveštava Dunav Soja udruženje o planiranoj meri uz navođenje razloga i u pismenoj formi. Korektivne mera 5 može da se odredi tek, ako je pre toga izrečena korektivna mera 4.

6 Izveštaji o kontroli

6.1 Kontrolori rezultate kontrole evidentiraju u izveštajima o kontroli, koji moraju da sadrže minimalno sledeće podatke o kontrolisanom preduzeću:

- aktuelne matične podatke;
- kategorizaciju rizika;
- odstupanja u odnosu na postavljene zahteve (uz pozivanje na šifru zahteva, sa obimom odstupanja i ev. objašnjenjima u vezi sa tim).

- 6.2 Kontrolori predstavniku kontrolisanog preduzeća uručuju kopiju izveštaja o kontroli i zahtevaju potvrdu prijema.
- 6.3 Kontrolna organizacija Dunav Soja udruženju na upit dostavlja kako izveštaje o kontroli, tako i originalne kontrolne liste i druga, za kontrolu relevantna pribavljena dokumenta.

7 Ispitivanje uzoraka i mere za sprečavanje kontaminacija GMO

- 7.1 Kontrolna organizacija za sprovođenje laboratorijskih analiza na GMO koristi isključivo laboratorije koje su za taj postupak akreditovane shodno normi ISO 17025.

- 7.2 Ako kontrolna organizacija primarnog prerađivača primi informacije o pozitivnim rezultatima PCR-analize genetski modifikovane soje:

Kontrolna organizacija obaveštava kontrolnu organizaciju angažovanu od strane skladišta uz dostavljanje dotičnog šaržnog sertifikata i rezultata ispitivanja.

- 7.3 Ako kontrolna organizacija primarnog prerađivača primi informacije o pozitivnim rezultatima PCR-analize genetski modifikovanog kukuruza:

Kontrolna organizacija sprovodi analizu uzroka da bi utvrdila da li je kontaminacija bila slučajna i/ili tehnički neizbežna. Ako kontaminacija nije slučajna ili se mogla tehnički sprečiti, izriče se upozorenje uz odgovarajuću korektivnu meru.

Kontrolna organizacija primarnog prerađivača dužna je da uključi i kontrolnu organizaciju dotičnog skladišta.

U slučaju višestrukih GMO-kontaminacija koje nisu bile slučajne ili su se mogle tehnički sprečiti, izriče se zabrana prodaje robe kao „Dunav Soja“ dok se ne otkloni uzrok odn. dok korektivne mere nisu sprovedene u celini (korektivna mera 4).

U slučaju pozitivnih PCR rezultata od ili iznad 0,9% sadržaja GMO se dotična šarža izuzima iz robnog toka i ne sme da se prodaje kao „Dunav Soja“ (korektivna mera 4).

- 7.4 Ako kontrolna organizacija skladišta primi informacije o pozitivnim rezultatima PCR-analize sa sadržajem GMO ispod 0,9%:

Kontrolna organizacija odmah sprovodi kontrolu dotičnog skladišta na licu mesta, pri čemu obezbeđuje dotične rezervne uzorke, sprovodi analizu uzroka na GMO i istu zajedno sa izveštajem o sprovedenim merama dostavlja „Dunav Soja“ udruženju. Analiza uzroka daje pre svega odgovor na pitanje da li je kontaminacija bila slučajna i/ili se tehnički mogla sprečiti. Ako kontaminacija nije slučajna ili se mogla tehnički sprečiti, izriče se upozorenje uz odgovarajuću korektivnu meru. U slučaju višestrukih GMO-kontaminacija koje nisu bile slučajne ili su se mogle tehnički sprečiti, izriče se zabrana prodaje robe kao „Dunav Soja“ dok se ne otkloni uzrok odn. dok se korektivne mere ne sprovedu u celini (korektivna mera 4).

- 7.5 Ako kontrolna organizacija skladišta nekoliko puta primi informacije o pozitivnim rezultatima PCR-analize sa sadržajem GMO ispod 0,9% ili jedanput sa sadržajem GMO od ili iznad 0,9%:

Kontrolna organizacija kao korektivnu meru obavezno određuje (uz utvrđivanje primerenog roka) 100%-tno prostorno-tehničko razdvajanje genetski modifikovane i genetski nemodifikovane robe u skladištu. Roba sa sadržajem GMO iznad 0,9% izuzima se iz robnog toka i ne sme da se prodaje kao „Dunav Soja“ (korektivna mera 4).

8 Prosleđivanje podataka, izveštavanje

8.1 Kontrolna organizacija Dunav Soja udruženju jednom godišnje (najkasnije do 31.januara naredne godine) dostavlja obaveštenja o rezultatima kontrola sa minimalno sledećim sadržajem:

- novi i raskinuti ugovori o sprovođenju kontrola;
- broj izvršenih kontrola prema vrstama preduzeća;
- broj određenih sankcija prema vrsti preduzeća;
- broj utvrđenih odstupanja u odnosu na postavljene zahteve (uz navođenje šifre zahteva).

8.2 Kontrolne organizacije imaju obavezu korišćenja Dunav Soja internet portala za dostavljanje sledećih informacija:

- registracija novih ugovora sa kontakt informacijama novih klijenata;
- izveštaji sa kontrola;
- sertifikate o kontrolisanju;
- „prijava početnog stanja sertifikovanih količina“ i „prijave preostalih zaliha sertifikovanih količina“;
- lot sertifikati.

8.3 Kontrolna organizacija Dunav Soja udruženju najkasnije jedan mesec nakon izvršene kontrole preko raspoloživog internet portala – na način propisan na portalu pod tačkom „kratak izveštaj o kontroli“ – dostavlja sledeće podatke:

- opšte podatke o proizvodnji i vrsti preduzeća
- stepen rizika preduzeća i zemlje
- vrstu kontrole
- utvrđena odstupanja i korektivne mere

8.4 Sklapanje novih Dunav Soja ugovora o sprovođenju kontrola, kao i raskidanje postojećih Dunav Soja ugovora o sprovođenju kontrola mora odmah i direktno da se prijavi Dunav Soja udruženju.

9 Upravljanje kvalitetom, kontrola

9.1 Kontrolna organizacija prihvata eksternu nadkontrolu od strane kontrolnih organizacija i kontrolora angažovanih od strane asocijacije „Dunav Soja“. Ona tom prilikom omogućava uvid u postojeće evidencije i baze podataka i na zahtev izdaje iz toga generisane izveštaje.

9.2 Kontrolna organizacija poseduje važeću akreditaciju za sprovođenje sertifikacije shodno normi ISO/IEC 17065:2012 u oblasti poljoprivrede i prehrambenih proizvoda. Kontrolne organizacije koje posluju u Austriji osim toga moraju biti ovlašćene za oblast "genetske nemodifikovanosti" shodno austrijskom *Kodeksu o prehrambenim proizvodima* i akreditovane od strane *Radne zajednice za genetsku nemodifikovanost*.

10 Prosleđivanje informacija u slučaju grubih nedostataka odnosno neispunjavanja zakonskih propisa

10.1 Ako kontrolna organizacija u okviru sprovođenja revizija (za drugog standardnog proizvođača) kod učesnika u sistemu Dunav Soja stekne saznanja o kršenju zakonskih propisa ili drugim nedostacima relevantnim za Dunav Soja smernice, dužna je da bez odlaganja i u pismenoj formi o tome obavesti Dunav Soja Organizaciju.

11 Sertifikat o kontrolisanju

11.1 Sertifikat Dunav Soja mora da sadrži minimum sledeće informacije:

- naziv i adresa preduzeća;
- naziv, adresa i DS šifra kontrolne organizacije;
- delatnost preduzeća (kolektor, trgovac, PP, fabrika stočne hrane, korisnik oznake...);
- sertifikovani proizvodi;
- ukazivanje na Dunav Soja smernice;
- rok važenja;
- datum kontrole;
- Dunav Soja logo.

11.2 Ako kontrolna organizacija izda Dunav Soja sertifikat sa aneksom (npr. grupna sertifikacija, primarni otkupljivač/skladište sa proizvođačima soje smeštenim u proizvodnom području nivoa rizika 3 (S-SR 3) u skladu sa stavom 2.2 Z 02):

Aneks/prilog bi trebalo da uključuje sledeće informacije o kompanijama koje učestvuju u procesu sertifikacije:

- naziv i adresa kompanije;
- operativne aktivnosti opisane prema definicijama iz odgovarajućih Dunav Soja smernica (za proizvođače soje, poljoprivredne otkupljivače soje, primarne otkupljivače/skladišta, prerađivače itd.)

11.3 Kontrolna organizacija dostaviće sertifikate Dunav Soja Udruženju u roku od nedelju dana nakon što su budu objavljeni na Dunav Soja internet portalu. Kada se sertifikat izdaje prvi put primarnom prerađivaču, proizvođaču stočne hrane ili licenciranom korisniku, on se dostavlja sertifikovanoj kompaniji tek nakon što Dunav Soja Udruženje potvrdi kontrolnoj organizaciji da postoji važeći ugovor sa dotičnom kompanijom.

Verzija 01

Zahtevi za lot sertifikaciju

Svrha	Opis Dunav Soja sistema za lot sertifikaciju odnosno izdavanje lot sertifikata (primenjivo od primarnog otkupljivača do primarnog prerađivača).
Definicija	Svrha Dunav Soja sistema za lot sertifikaciju je da obezbedi sledljivost sertifikovanog, termički neobrađenog zrna soje u Dunav Soja kvalitetu.
Sadržaj	<p>1 Sistem lot sertifikacije1</p> <p>2 Prodaja Dunav Soja soje pomoću lot sertifikata.....1</p> <p>3 Kupovina Dunav Soja soje pomoću lot sertifikata serije.....2</p> <p>4 Obaveštenje o promeni količina2</p>
Status	Verzija 01: odobrena od strane Upravnog odbora dana 22.03.2017.

1 Sistem lot sertifikacije

- 1.1 Lot sertifikat je neophodan prilikom trgovine sojinim zrnom (termički neobrađeno sirovo sojino zrno), a ne koristi se prilikom trgovine sa prerađenim proizvodima od soje ili krmnim smešama.
- 1.2 Dunav Soja lot sertifikat mogu da dobiju preduzeća koja se bave trgovinom Dunav Soja sojinim zrnom odnosno sledeća preduzeća:
- proizvođači sojinog zrna (poljoprivredni proizvođači) koji posluju kao primarni otkupljivači prodajom Dunav Soja sojinog zrna direktno trgovcu (kao što je definisano u Uslovima Z 02, tačka 10.2);
 - skladišta / primarni otkupljivači (kao što je definisano u uslovima Z 02);
 - trgovci (kao što je definisano u uslovima Z 03); i
 - primarni prerađivači (kao što je definisano u uslovima Z 04).

2 Prodaja soje Dunav Soja pomoću lot sertifikata

- 2.1 Prodavac (primarni otkupljivač, poljoprivredni otkupljivač ili trgovac) dužan je da svom sertifikacionom telu uputi zahtev za izdavanje lot sertifikata. Svaki zahtev mora da sadrži sledeće informacije:
- Ime i kontakt podatke kupca;
 - Količinu pošiljke koja se prodaje kao Dunav Soja ili količinu soje Dunav Soja koja je namenjena za isporuku kupcu;
 - Ime prodavca;
 - Godinu žetve;
 - Tamo gde je to primenljivo, kodove sertifikata lotova koji se odnose na količinu Dunav Soja soje za prodaju.
- 2.2 Prodavac će kao odgovor od svog sertifikacionog tela putem e-meila primiti lot sertifikat u obliku potpisanog PDF dokumenta. Lot sertifikat mora sadržati sledeće podatke:
- kod sertifikacionog tela;

- kod sertifikata o seriji;
- količinu serije sojinog zrnevlja koja je sertifikovana kao Dunav Soja;
- ime i kontakt informacije kupca;
- godinu žetve;
- logo "Dunav Soja".

2.3 Maksimalna količina soje Dunav Soja koja čini jedan lot je ona količina koja je utvrđena Ugovorom.

2.4 Prodavac će poslati lot sertifikate kupcu odgovarajućih šarži-lotova.

3 Kupovina soje Dunav Soja pomoću lot sertifikata

3.1 Poljoprivredni otkupljivači, trgovci i primarni prerađivači mogu kupiti Dunav Soja soju isključivo ukoliko je lot sertifikat u formi potpisanog dokumenta predat njima za odgovarajuću seriju ili odgovarajući Ugovor. Svaki lot sertifikat mora da sadrži informacije navedene u tačka 2.2.

4 Obaveštenje o promeni količine

4.1 Ukoliko količina koja je isporučena kupcu odstupa od ugovorene količine koju treba isporučiti, preduzeće će svom sertifikacionom telu poslati obaveštenje o promeni količine, navodeći razlog za tu promenu. Sertifikaciono telo zatim izdaje izmenjeni lot sertifikat prodavcu. Prodavac će potom dostaviti izmenjeni lot sertifikat kupcu.

Verzija 03

Zahtevi za grupnu sertifikaciju

Svrha	Utvrđivanje zahteva za grupnu sertifikaciju za realizatore projekta i za skladišta/primarne otkupljivače.
Pregled	1 Grupna sertifikacija za realizatore projekta1 2 Grupna sertifikacija za skladišta/primarne otkupljivače.....2 3 Grupna sertifikacija za poljoprivredne proizvođače2
Status	Verzija 03: odobrena od strane Upravnog odbora dana 15.09.2021

1 Grupna sertifikacija za realizatore projekta (kako je definisano u Z 06a)

Realizatori projekta mogu da podnesu zahtev za grupnu sertifikaciju Dunav Soja udruženju pod sledećim uslovima:

- da su projektna preduzeća/projektni učesnici i njihovi dobavljači jasno definisani i da se radi o pretežno zatvorenom sistemu;
- da je predložen sistem ugovaranja između podnosioca zahteva za dobijanje sertifikata i preduzeća koja učestvuju u sertifikaciji (dobavljača);
- da postoji dobar sopstveni sistem upravljanja kvalitetom uz sopstvenu kontrolu dobavljača (za kriterijume vidi Udruženje za genetski nemodifikovane prehrambene proizvode *VLOG¹/Kodeks²/ BEZ-GMO Standard za Dunavski region³*;
- da je kod svih projektnih preduzeća/učesnika izvršena prethodna kontrola;
- da se utvrđivanje učestalosti kontrola vrši na osnovu procene rizika i da je usklađeno sa *VLOG/Kodeksom/BEZ-GMO Standard za Dunavski region*;
- da su preduzeća koja učestvuju u sertifikaciji (dobavljači) ili navedena u aneksu sertifikata glavnog realizatora projekta ili da im je izdat sertifikat direktno od strane ovlašćene kontrolnog tela.

Grupna sertifikacija odobrava se po pojedinačnom slučaju na zahtev i nakon izvršene procene od strane Dunav Soja udruženja.

¹ www.ohnegentechnik.org

² Izvor literature za Kodeks sa smernicama o „genetski nemodifikovanoj proizvodnji prehrambenih proizvoda i njihovom obeležavanju“ u austrijskom Kodeksu o prehrambenim proizvodima, IV. izdanje
https://www.verbrauchergesundheit.gv.at/lebensmittel/buch/codex/beschluesse/gentechnikfreie_produkte.html

Izvor literature za „Smernice za kontrolu genetske nemodifikovanosti bazirane na proceni rizika“:
http://www.bmwf.gv.at/TechnikUndVermessung/Akkreditierung/Documents/Leitfaden%20L25_Risikobasierte%20Kontrolle%20Gentechnikfreiheit_V03_20150304.pdf

³ Link za standard odn. smernice za kontrolu bez genetske modifikacije u dunavskom regionu:
<http://www.donausoja.org/sr/preuzimanje-dokumenata/preuzimanje-dokumenata/>

2 Grupna sertifikacija za skladišta/primarne otkupljivače (kako je naznačeno u zahtevima Z 02)

Skladišta/primarni otkupljivači mogu da se podnesu zahtevi za grupnu sertifikaciju Dunav Soja udruženju pod sledećim uslovima:

- da postoji glavno-odgovorno preduzeće (krovno preduzeće) koje je nadležno za skladišta (kako sopstvena, tako i tuđa) i koje poseduje ukupan spisak svih skladišta;
- da se najmanje jednom godišnje sprovede eksterne kontrole glavno-odgovornog /krovnog preduzeća (uključ. kontrolu protoka robe, kontrolu internog sistema upravljanja kvalitetom, interne revizije, ...);
- da se podnese detaljan opis projekta i da isti sadrži najmanje sledeće tačke:
 - jasnu definiciju projektnih preduzeća/učesnika i njihovih dobavljača i da se radi o pretežno zatvorenom sistemu;
 - prikaz sistema ugovaranja između podnosioca zahteva za sertifikat i preduzeća koja učestvuju u sertifikaciji (dobavljača);
 - da preduzeće poseduje funkcionalni, interni sistem upravljanja kvalitetom (opis) i da postoji koncept sveukupne kontrole;
 - da se u svakom skladištu (glavnom-odgovornom preduzeću, kao i onima koja učestvuju u grupnoj sertifikaciji) jednom godišnje sprovodi revizija i evaluacija u skladu sa internim pravilima sistema upravljanja kvalitetom;
 - "Prijave početnog stanja sertifikovanih količina" otkupljivača/skladišta (glavno-odgovorno preduzeće, kao i onih koja učestvuju u grupnoj sertifikaciji) prikuplja vođa grupne sertifikacije i dostavlja Dunav Soja Udruženju;
 - da postoje Izjave proizvođača o proizvodnji „Dunav Soja“ soje.
- da se u tim skladištima izvrši 100%-tna prva revizija od strane eksterne kontrolne organizacije;
- da se procena rizika vrši na osnovu prve kontrole izvršene od strane eksterne kontrolne organizacije;
- da naredne revizije od strane eksterne kontrolne organizacije obuhvataju kontrolnu stopu od najmanje 30% skladišta / godišnje, u zavisnosti od procene rizika;
- da se rezultati revizije (interne/eksterne revizije) u bilo kom trenutku na zahtev dostave Dunav Soja udruženju;
- da su preduzeća koja učestvuju u sertifikaciji (dobavljači) ili navedena u aneksu glavnog-odgovornog preduzeća ili da im je izdat sertifikat direktno od strane ovlašćene kontrolne organizacije.

Grupna sertifikacija odobrava se po pojedinačnom slučaju na zahtev i nakon izvršene procene od strane Dunav Soja udruženja.

3 Grupna sertifikacija za poljoprivredne proizvođače (kako je naznačeno u zahtevima Z 01 i Z 02)

Proizvođači soje koji se nalaze u proizvodnim oblastima nivoa rizika 0-2 (F-SR 0, F-RL 1 ili F-RL 2) i isporučuju primarnom kolektoru Dunav Soju soju, mogu da

učestvuju u grupnoj sertifikaciji pod vođstvom ovog primarnog kolektora. Sledeći uslovi moraju biti ispunjeni za grupnu sertifikaciju proizvođača soje:

- Primarni kolektor je prvenstveno odgovoran za grupnu sertifikaciju i deluje kao menadžer grupe; ova kompanija je odgovorna za proizvođače soje (članove grupe) koji isporučuju ovome kolektoru i poseduje celovit spisak svih proizvođača koji učestvuju u grupnoj sertifikaciji (članova grupe); u slučaju grupne sertifikacije primarnih kolektora (videti tačka 2), menadžer grupe preuzima odgovornost za celu grupu.
- Učestalost inspekcija za primarnog kolektora zavisi od procene rizika kako je navedeno u Zahtevima 02, tačka 1.1 i u Aneksu 04, tačka 2;
- Spisak proizvođača se podnosi od strane primarnog kolektora (menadžera grupe) sertifikacionom telu i Dunav Soji do 30. Novembra svake godine;
- Primarni kolektor (menadžer grupe) vodi funkcionalni interni sistem za upravljanje kvalitetom (QM) za grupu, u skladu sa Zahtevima R 02, tačka 7.

Procena rizika i eksterna inspekcija

- Učestalost inspekcije proizvođača soje je zasnovana na riziku; klasifikacija rizika je zasnovana na proceni rizika za proizvođače (videti Aneks 04, tačka 1), što rezultira sledećim učestalostima inspekcije proizvođača (članove grupe) u obimu grupne sertifikacije:
 - F-SR 0: inspekcija je obavezna svake 3 godine,
 - F-SR 1: inspekcija je obavezna svake 2 godine,
 - F-SR 2: obavezna godišnja inspekcija;
- veličina uzorka za inspekciju proizvođača (članova grupe) od strane eksternog sertifikacionog tela će biti određena ukupnom količinom Dunav Soja soje koju je isporučio primarni kolektor.
 - do 3,000 tona: inspekcija se vrši na 1% proizvođača koji isporučuju primarnom kolektoru,
 - 3,001 do 9,000 tona: inspekcija se vrši na 5% proizvođača koji isporučuju primarnom kolektoru,
 - 9,001 tona i više: inspekcija se vrši na kvadratnom korenu broja proizvođača koji isporučuju primarnom kolektoru,
- u slučaju grupne sertifikacije primarnih kolektora, ukupna količina Dunav Soja soje koja je prikupljena od strane cele grupe može biti upotrebljena kao osnova za određivanje veličine uzorka;
- inspekcija će se izvršiti kod minimalno jednog proizvođača (člana grupe) po sertifikacionom periodu (u zavisnosti od F-SR proizvođača) i po primarnom kolektoru ili grupi primarnih kolektora;
- eksterni inspektor će odabrati proizvođača/e (člana/ove grupe) gde će se izvršiti inspekcija u datoj godini/sertifikacionom periodu. U tom smislu, uzimaće se u obzir sledeći aspekti:

- proizvođači (članovi grupe) kod kojih nije bila inspekcija prethodnih godina, imaće prioritet za inspekciju, osim ako je identifikovan značajan problem u vezi sa neusklađenošću tokom prethodne inspekcije,
- proizvođači (članovi grupe) koji su odabrani za inspekciju će biti što je više moguće reprezentativni u odnosu na članove grupe, u smislu veličine i lokacije;
- Rezultati inspekcije se podnose Dunav Soja organizaciji, na zahtev, u bilo kom trenutku;
- Sve inspekcije proizvođača tokom jedne godine će biti izlistane u sažetku inspeksijskog izveštaja za primarnog kolektora, uključujući sledeće informacije:
 - Ime i adresa proizvođača (člana grupe),
 - Nivo rizika proizvodne oblasti (F-SR),
 - Identifikovane neusklađenosti, zajedno sa odgovarajućim nivoima mera za otklanjanje i korektivnim akcijama;
- za svakog proizvođača koji je prošao inspekciju, a ima jednu ili više neusklađenosti kojih je više ili jednako kao mera nivoa 3, inspekciji će biti podvrgnut jedan dodatni proizvođač;
- grupna sertifikacija proizvođača će biti sastavni deo ugovora o inspekciji između primarnog kolektora i sertifikacionog tela koje priznaje Dunav Soja organizacija; sami proizvođači (članovi grupe) nisu obavezni da budu izlistani u ovom ugovoru niti da zaključuju ugovor o inspekciji sa sertifikacionim telom koje priznaje Dunav Soja organizacija;
- proizvođači (članovi grupe) neće biti izlistani na sertifikatu primarnog kolektora (menadžera grupe), niti će oni sami primiti svoje sertifikate.

Verzija 05

Izjava poljoprivrednika o proizvodnji "Dunav Soja" soje

Svrha	Izjava poljoprivrednika o proizvodnji „Dunav Soja“ soje za sve poljoprivredne proizvođače.
Definicija	<p>Obrazac za izjave o samoobavezivanju koju potpisuju svi poljoprivredni proizvođači koji se u originalu deponuje/podnosi skladištu, dok proizvođač jednu kopiju čuva kod sebe;</p> <p>Obrazac koji se prevodi na jezike svih zemalja proizvođača DS i koji postoji u različitim verzijama za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PR stepena rizika od 0 do 2, i • PR stepena rizika 3
Pregled	<p>1 Pridržavanje Dunav Soja smernica za proizvodnju i kontrolu..... 1</p> <p>2 Saglasnost sa sistemskom kontrolom3</p> <p>3 Odredbe koje se odnose na proizvođače kategorisane u stepen rizika SR 0-2...3</p> <p>4 Odredbe koje se odnose na proizvođače kategorisane u stepen rizika SR33</p>
Status	Verzija 05: odobreno od strane Upravnog odbora dana 15.09.2021

Poljoprivredni proizvođač se obavezuje:

1 Da proizvodi u skladu sa Dunav Soja smernicama

Za poljoprivrednog proizvođača ovo uključuje sve dole navedeno:

- ... da će uzgajati soju u podunavskom regionu, kako je definisano od strane udruženje Dunav Soja.
- **U pogledu sorti koje će uzgajati:**
 - U EU državama članicama: ... uzgajati samo sorte soje koje su GM free i koje se nalaze na nacionalnoj ili EU listi biljnih sorti,
 - U državama koje nisu članice EU: ... uzgajati samo sorte soje koje su GM free i koje se nalaze na nacionalnoj listi biljnih sorti;
- ... neće uzgajati nijedan drugi GM usev (npr GM kukuruz);
- ... nije uzgajao nijedan drugi GM usev u prethodnoj godini;
- ... nije uzgajao soju u prethodne tri godine;
- ... da će dokumentovati sve količine soje, i posejane i požnjene;
- **U pogledu upotrebe sredstava za zaštitu bilja:**
 - U EU državama članicama: ... da će koristiti isključivo sredstva za zaštitu bilja koja su dozvoljena i odobrena u dotičnoj državi,
 - U državama koje nisu članice EU: ... da će koristiti isključivo sredstva za zaštitu bilja koja su dozvoljena i odobrena u dotičnoj državi i koja sadrže samo one aktivne supstance koje su odobrene od strane EU,

(obezbeđujući reference na izvor informacija na nacionalnom jeziku koji jasno ukazuje na to koji su proizvodi za zaštitu bilja odobreni i sadrže samo aktivne supstance koje su odobrene u EU);

Važi za sve države:

- ✓ sredstva za zaštitu bilja će se primenjivati na način na koji neće štetiti ljudima i životnoj sredini;
- ✓ primenjivati će se tehnike integralne poljoprivredne proizvodnje kako bi se smanjili negativni uticaji na fitosanitarne proizvode;
- ✓ kreirati i primenjivati plan za integralnu poljoprivrednu proizvodnju;
- ✓ ... voditi evidenciju primene sredstava za zaštitu bilja;
- ✓ ... neće se koristiti deksikanti pre žetve kao što su glifosat i dikvat;
- ✓ ... neće se upotrebljavati sredstva za zaštitu bilja koja su navedena u Štokoholskim i Roterdamskim konvencijama;
- ✓ ... neće se upotrebljavati sredstva za zaštitu bilja čije je aktivne materije Svetska zdravstvena organizacija (SZO) svrstala u kategorije 1a i 1b u sklopu Klasifikacije pesticida prema stepenu toksičnosti (kao npr. teflutrin, zeta-cipermetrin ili cink fosfid).¹
- ✓ sredstva za zaštitu bilja se ne koriste u krugu od 30 metara (ili više, ako je to zakonski propisano) od naseljenih područja ili vodotokova i preduzimaju se sve neophodne mere bezbednosti radi sprečavanja pristupa ljudi u nedavno prskanim područjima;
- ✓ zabranjeno je nanošenje sredstava za zaštitu bilja avionom;
- ✓ primenjivati dobre proizvodne prakse u poljoprivredi;
- ✓ poznavati tehnike održavanja i kontrole kvaliteta zemljišta, kao i primene relevantnih tehnika za sprečavanje erozije zemljišta;
- će pratiti preporuke koje se nalaze u Dunav Soja priručniku za proizvodnju soje uključujući i preporuke vezane za upotrebu sredstava za zaštitu biljaka²;
- da će učestvovati u programu implementacija Zajedničke politike usklađenosti (*the implementation of the CAP with mandatory cross compliance inspections*)³, ili
- ISCC certification program⁴ ili ekvivalentan program za sertifikaciju održive proizvodnje⁵.
- će poštovati prirodne rezervate;
- će koristiti isključivo zemlju namenjenu poljoprivrednoj upotrebi ne kasnije od 2008. godine;

¹ SZO je preporučila primenu Klasifikacije pesticida prema stepenu toksičnosti, Svetska zdravstvena organizacija (2004): Dostupno na: https://www.who.int/ipcs/publications/pesticides_hazard/en/

² Najnovija verzija Dunav Soja Priručnika za proizvodnju soje dostupna na : <http://www.donausoja.org/sr/preuzimanje-dokumenata/preuzimanje-dokumenata/>

³ Ne odnosi se na poljoprivredne proizvođače koji gaje soju na manje od 1 hektara.

⁴ Za više informacija o ISCC EU ili ISCC Plus molimo Vas da posetite: www.iscc-system.org;

⁵ Ekvivalentan standard mora u najmanjoj meri biti u skladu sa FEAC-ovim kriterijumima održivosti (dostupni na sajtu www.fefac.eu/files/62592.pdf) i može biti odobren od strane Odbora Donau Soja udruženja na osnovu podnetog zahteva.

- će prihvatiti i nacionalne i međunarodne radne i socijalne standarde (ILO konvencije⁶);
- u slučaju stalno ili povremeno angažovanih poljoprivrednih radnika: Prekovremeni rad je načelno dobrovoljan i mora biti plaćen u skladu sa lokalnim i nacionalnim zakonima ili tarifnim sporazumima;
Odbici od naknade za rad u disciplinske svrhe nisu mogući, osim ako to nije dozvoljeno zakonom. Poslodavac vodi evidenciju o isplaćenim naknadama za rad;
- u područjima sa tradicionalnim korisnicima zemljišta: tamo gde su tradicionalni korisnici zemljišta ustupili svoja prava, postoji dokumentovani dokaz o tome da su dotične zajednice oštećene uz njihovu prethodnu dokumentovanu saglasnost datu na osnovu pruženih informacija;
- komunikacija sa lokalnom zajednicom: uspostavljeni su oblici komunikacije (pismeno obaveštenje ili internet stranica sa sledećim podacima – e-mail, broj mobilnog telefona, poštansko sanduče) koji na primereni način omogućavaju komunikaciju između poljoprivrednika i zajednice.

2 Da pristaje na sistemske kontrole

Poljoprivredni proizvođač je saglasan sa sprovođenjem kontrole po slučajnom uzorku bazirane na proceni rizika od strane kontrolnih organizacija ili kontrolora angažovanih od strane Dunav Soja udruženja.

3 Odredbe koje se odnose na proizvođače kategorisane u stepen rizika SR 0-2

Paragrafi 1 i 2 se odnose na sve proizvođače "Dunav Soja" soje

Proizvođači koji su kategorizovani u proizvodnim područjima **kategoriji rizika 0-2** (F-SR 0, F-SR 1 ili F-SR 2) saglasni su da su podložni inspekcijama na osnovu rizika unutar okvira Dunav Soja grupne sertifikacije proizvođača.

4 Odredbe koje se odnose na proizvođače kategorisane u stepen rizika SR 3

Paragrafi 1 i 2 se odnose na sve proizvođače "Dunav Soja" soje

Poljoprivredni proizvođači koji se nalaze u kategoriji rizika 3 (F-SR3) moraju da obaveste Dunav Soja udruženje o proizvodnji soje.

Poljoprivredni proizvođač koji se nalazi u proizvodnom području **stepena rizika 3** (F-SR 3) (gde je dozvoljen uzgoj GM soje) mora da obavesti Dunav Soja udruženje o proizvodnji "Dunav Soja" soje do 30. Jula za žetvu koja predstoji te godine (putem e-maila quality@donausoja.org) kao i da prikažu dokaz o korišćenju deklarisanog semena (račun koji potvrđuje kupovinu).

Dodatna mogućnost je da poljoprivredni proizvođač bude registrovan od strane svog primarnog kolektora, takođe do 30. Jula za žetvu koja predstoji u toj godini.

Pored sistemskih kontrola poljoprivrednog proizvođača od strane ili u ime Dunav Soja udruženja, poljoprivredni proizvođač se obavezuje da će angažovati kontrolnu kuću eksterno pre prve žetve "Dunav Soja" soje, da bi pre isporuke "Dunav Soja" soje kolektoru imao validan sertifikat. Ove eksterne kontrole se obavljaju jednom godišnje.

⁶ Annex - ILO konvencije

Verzija 01

Katalog korektivnih mera

Svrha	Utvrdjivanje primerenih korektivnih mera za partnere u sistemu.
Definicija	Korektivna mera = mera koja se mora sprovesti u slučaju neispunjavanja zahteva od strane partnera
Pregled	<p>1 Korektivna mera stepen 1 "Upozorenje".....1</p> <p>2 Korektivna mera stepen 2 "Pojačana obaveza evidentiranja i prijavljivanja".....1</p> <p>3 Korektivna mera stepen 3 "Naknadna kontrola o trošku partnera1</p> <p>4 Korektivna mera stepen 4 "Izuzimanje šarži iz prodaje".....2</p> <p>5 Korektivna mera stepen 5 "Raskidanje ugovora odn. izuzimanje iz prodaje".....2</p> <p>6 Odstupanja i sankcije2</p>
Status	Verzija 01: odobrena od strane Upravnog odbora dana 16.01.2013.

1 Korektivna mera stepen 1: "Upozorenje"

- 1.1 Ovaj stepen korektivnih mera nastupa kod prvih slabih odstupanja koja nemaju uticaja na kvalitet proizvoda.
- 1.2 Ovaj stepen korektivnih mera predviđa trenutno otklanjanje nedostataka.

2 Korektivna mera stepen 2: "Pojačana obaveza evidentiranja i prijavljivanja"

- 2.1 Ovaj stepen korektivnih mera nastupa u slučaju ponavljanja slabih odstupanja.
- 2.2 Ovaj stepen korektivnih mera predviđa pojačanu obavezu dokumentovanja u navedenom roku – poboljšanu evidenciju u pogledu sledljivosti ispunjavanja zahteva i naknadno podnošenje dokumentacije kontrolnoj organizaciji.

3 Korektivna mera stepen 3 "Naknadna kontrola o trošku partnera"

- 3.1 Ovaj stepen korektivnih mera predviđa naknadnu kontrolu o trošku partnera od strane kontrolne organizacije.
- 3.2 Naknadna kontrola o trošku partnera određuje se za sve (ponovljene) prekršaje koji potpadaju pod tačku 1 i 2 – pre svega ako mora da se proverí uklanjjanje nedostataka u naznačenom roku.
- 3.3 Nadalje se mera 3 određuje kod grubih odstupanja koja, međutim, još nemaju za posledicu zabranu prodaje.
- 3.4 U slučaju određivanja korektivne mere 3 od strane kontrolne organizacije, ista o tome bez odlaganja i pismenim putem obaveštava Dunav Soja udruženje. Kontrolna organizacija o rezultatu naknadne kontrole takođe obaveštava pismeno Dunav Soja

udruženje.

4 Korektivna mera stepen 4 "Izuzimanje kontaminirane robe/šarže iz prodaje"

- 4.1 Ovaj stepen korektivnih mera predviđa izuzimanje kontaminirane šarže iz prodaje kao "Dunav Soja".
- 4.2 Ovaj stepen korektivnih mera nastupa direktno kod teških odstupanja ili ako je naknadna kontrola o trošku partnera u okviru korektivne mere 3 bila negativna.
- 4.3 U slučaju određivanja korektivne mere 4 od strane kontrolne organizacije, ista o tome bez odlaganja i pismenim putem obaveštava Dunav Soja udruženje. Udruženje se o rezultatu naknadne kontrole takođe obaveštava pismeno.

5 Korektivna mera stepen 5 "Raskidanje ugovora odnosno izuzimanje iz prodaje"

- 5.1 Ovaj stepen korektivnih mera nastupa kod drastičnih odstupanja koja pokazuju da potrebni zahtevi trajno ne mogu da se ispune.
- 5.2 Kontrolna organizacija pre određivanja korektivne mere 5 Dunav Soja udruženje obaveštava o planiranoj meri uz navođenje razloga i u pismenoj formi. Sankcija 5 može da se odredi tek, ako je pre toga određena sankcija 4.
- 5.3 U slučaju primarnih prerađivača, fabrika krmnih smeša i distributera/lica koja stavljaju u promet DS-proizvode (koji se sastoje od "Dunav Soja" soje, sadrže "Dunav Soja" soju ili su proizvedeni pomoću "Dunav Soja" soje kao stočne hrane ili obeleženi kao takvi) ovaj stepen sankcija predviđa raskidanje ugovora sa Dunav Soja udruženjem kao i izuzimanje robe iz dalje prodaje pod oznakom „Dunav Soja" ili „hranjeno Dunav Sojom" o čemu se bez odlaganja obaveštavaju svi ugovorni partneri Dunav Soja udruženja.
- 5.4 U slučaju poljoprivrednih proizvođača, skladišta, trgovaca ili drugih preduzeća koja proizvode i/ili prerađuju soju sa oznakom „Dunav Soja" i koji ne poseduju direktan ugovor sa Dunav Soja udruženjem se nakon obaveštavanja od strane kontrolne organizacije preduzeću određuje trajna zabrana prodaje za „Dunav Soja" soje o čemu se bez odlaganja obaveštavaju svi ugovorni partneri Dunav Soja udruženja.

6 Odstupanja i korektivne mere

- 6.1 Kontrolori u okviru kontrola u slučaju neispunjavanja zahteva određuju korektivne mere shodno postojećem dokumentu "LISTA stepena korektivnih mera".
- 6.2 Utvrđena odstupanja moraju uvek da se dokumentuju objektivnim dokazima (kopije dokumenata, fotografije itd.). Kontrolori određuju rok za otklanjanje neusaglašenosti, koji ne može biti duži od dvanaest meseci.
- 6.3 Ako utvrđena odstupanja za posledicu imaju korektivne mere 3 i 4, Dunav Soja udruženje o tome mora da se obavesti bez odlaganja. U slučaju stepena korektivne mere 5 Dunav Soja udruženje mora da se obavesti već pre određivanja korektivne mere.
- 6.4 U slučaju ozbiljnih odstupanja, primenjuje se Donau Soja katalog penala.

ANNEX 01, Vezija 02

Pravni propisi i ILO Konvencije

Svrha ovog Aneksa je da razjasni i precizira obaveze za pravno poštovanje i poštovanje međunarodnih konvencija. Aneks daje dodatni uvid u primenjive međunarodne konvencije, odredbe EU zajedničke poljoprivredne politike i ostale i druge važeće odredbe EU zakonodavstva.

Međunarodne konvencije

Conventions and Recommendations of the International Labour Organisation (ILO) No. 87 Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948 No. 98 Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949 No. 29 Forced Labour Convention, 1930 No. 105 Abolition of Forced Labour Convention, 1957 No. 138 Minimum Age Convention, 1973 No. 182 Worst Forms of Child Labour Convention, 1999 No. 100 Equal Remuneration Convention, 1951 No. 111 Discrimination (Employment and Occupation) Convention, 1958 No. 129 Labour Inspection (Agriculture) Convention, 1969 No. 169 Indigenous and Tribal Peoples Convention, 1989 No. 184 Safety and Health in Agriculture Convention, 2001 (No. 184) No. 155 Occupational Safety and Health Convention, 1981 Code of practice on safety and health in agriculture
United Nations Convention on the Rights of the Child, Art. 28
Ramsar Convention on Wetlands of International Importance especially as Waterfowl Habitat
Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade, Annex III
Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants
Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora

EU Zakonodavstvo i propisi

Sledeća lista nije kompletna lista EU zakonodavstva, već predstavlja pregled najvažnijih direktiva i propisa koje treba poštovati u skladu sa Dunav Soja Smernicama.

Socijalni i radni propisi

Treaty on the Functioning of the EU
2000/C 364/01 Charter of fundamental rights of the EU, Art. 14,
European Convention on Human Rights
Directive 89/391/EEC, on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers.
Directive 89/654/EEC, concerning the minimum safety and health requirements for the workplace
Directive 89/655/EEC and Directive 89/656/EEC on Personal Protective Equipment for workers.
Directive 2001/45/EC, concerning the minimum safety and health requirements for the use of work equipment by workers at work
Directive 92/58/EEC, on the minimum requirements for the provision of safety and / or health signs at work

Directive 2003/88/EC (Working Time Directive)

Bezbednost hrane

Regulation (EC) No 178/2002, on the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety
Regulation (EC) No 852/2004, on the Hygiene of Food-stuffs
Regulation (EC) 2009/41 (GMO Contained Use in Experiments)
Regulation (EC) 2001/18 (Introduction of GMOs)
Regulation (EC) 1829/2003 (Food and Feed)
Regulation (EC) 1830/2003 (Traceability and Labeling)

Okruženje

Directive 92/43/EC (Habitat Directive).
Directive 2009/147/EC (Wild Birds)
Decision 1386/2013/EU of the European Parliament and of the council, on a General Union Environment Action Programme to 2020 'Living well, within the limits of our planet
Regulation (EU) 1143/2014 (Prevention and management of the introduction and spread of invasive alien species)
Council Directive 2000/29/EC (Protection against the introduction and spread of organisms harmful to plants or plant products)
Directive 2011/92/EU on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment.
Directive 2008/98/EC (Waste Framework Directive)
Directive 2000/60/EC (Water Framework Directive)
Council Directive 80/68/EEC (Protection of Groundwater against pollution with Dangerous Substances)
Directive 2006/118/EC (Groundwater Directive)
Council Directive 91/676/EEC (Nitrate Directive)
Regulation (EG) Nr. 2003/2003 (Approved Fertilizers)
Council Directive 86/278/EEC (Sewage Sludge Directive)
Directive 2009/128/EC, on sustainable Use of Pesticides
Regulation (EC) 1107/2009, on Placing Plant Protection Products on the Market
Directive 2009/127/EC, on Pesticide Application Machinery

Cross Compliance (Višestruka usklađenost)

Pravila za *cross compliance* (višestruka usklađenost), su data u *Aneksu II EU Regulative broj 1306/2013*, i odnose se na sledeće oblasti: životna sredina, klimatske promene i očuvanje zemljišnih resursa i kvaliteta zemljišta, zdravstvo, kao i dobrobit i zdravlje životinja i biljaka. Oblasti koje nisu relevantne za proizvodnju soje su izostavljene. Poljoprivredni proizvođači "Dunav Soja" soje koji se nalaze u državama članicama EU učestvuju u *cross compliance* programu (programu višestruke usklađenosti).

Topic	Requirements and Standards
Water (SMR 1)	Council Directive 91/676/EEC of 12 December 1991 concerning the protection of waters against pollution caused by nitrates from agricultural sources (OJ L 375, 31.12.1991, p. 1)
Biodiversity (SMR 2)	Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds (OJ L 20, 26.1.2010, p. 7)
Biodiversity (SMR 3)	Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild flora and fauna (OJ L 206, 22.7.1992, p. 7)
Food safety (SMR 4)	Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002 laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety (OJ L 31, 1.2.2002, p. 1)
Food safety (SMR 5)	Council Directive 96/22/EC of 29 April 1996 concerning the prohibition on the use in stockfarming of certain substances having a hormonal or thyrostatic action and beta-agonists, and repealing Directives 81/602/EEC, 88/146/EEC and 88/299/EEC (OJ L 125, 23.5.1996, p. 3)
Plant protection products (SMR 10)	Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council of 21 October 2009 concerning the placing of plant protection products on the market and repealing Council Directives 79/117/EEC and 91/414/EEC (OJ L 309, 24.11.2009, p. 1)
Water (GAEC 1)	Establishment of buffer strips along water courses. The GAEC buffer strips must respect, both within and outside vulnerable zones designated pursuant to Article 3(2) of Directive 91/676/EEC, at least the requirements relating to the conditions for land application of fertiliser near water courses, referred to in point A.4 of Annex II to Directive 91/676/EEC to be applied in accordance with the action programmes of Member States established under Article 5(4) of Directive 91/676/EEC
Water (GAEC 2)	Where use of water for irrigation is subject to authorisation, compliance with authorisation procedures
Water (GAEC 3)	Protection of ground water against pollution: prohibition of direct discharge into groundwater and measures to prevent indirect pollution of groundwater through discharge on the ground and percolation through the soil of dangerous substances, as listed in the Annex to Directive 80/68/EEC in its version in force on the last day of its validity, as far as it relates to agricultural activity
Soil and carbon stock (GAEC 4)	Minimum soil cover

Soil and carbon stock (GAEC 5)	Minimum land management reflecting site specific conditions to limit erosion
Soil and carbon stock (GAEC 6)	Maintenance of soil organic matter level through appropriate practices including ban on burning arable stubble, except for plant health reasons. The requirement can be limited to a general ban on burning arable stubble, but a Member State may decide to prescribe further requirements
Landscape, minimum level of maintenance (GAEC 7)	Retention of landscape features, including where appropriate, hedges, ponds, ditches, trees in line, in group or isolated, field margins and terraces, and including a ban on cutting hedges and trees during the bird breeding and rearing season and, as an option, measures for avoiding invasive plant species

Beleška:

Zajednička poljoprivredna politika je trenutno u reviziji. Dounav Soja prati zakonodavstvo Evropske unije za poljoprivredu i stoga će Dunav Soja Standard biti ažuriran kako bi ostao u skladu sa EU zakonodavstvom.

Aneks 02, Verzija 01

Zahtevi za Dunav Soja proizvode sa ograničenim geografskim poreklom

Svrha	Navode se zahtevi za deklarisanje i/ili označavanje porekla Dunav Soja proizvoda sa dodatno ograničenim geografskim poreklom. Zahtevi pokrivaju ceo lanac vrednosti od uzgajivača soje do finalnog proizvoda. Ovaj Aneks se može smatrati dodatnim modulom Dunav Soja Smernicama.
Definicija	Ograničeno geografsko poreklo: Specifično i verifikovano geografsko područje, više ograničeno nego što je definisano u Dunav Soja Smernicama (npr. određeni region ili država) Dunav Soja proizvodi: Dunav Soja soja, Dunav Soja proizvodi ili proizvodi koji se sastoje od ili sadrže Dunav Soja soju
Pregled	1. Zahtevi1 2. Sistemska kontrola.....2
Status	Verzija 01: Odobrena od strane Upravnog odbora 26.09.2019.

1. Zahtevi

- 1.1 Organizacija ili pojedinačna preduzeća mogu podneti zahtev za deklarisanje i/ili označavanje proizvoda Dunav Soja, sa ograničenim geografskim poreklom podnošenjem pismene prijave Dunav Soja Organizaciji.
- 1.2 Organizacija ili preduzeće koje podnosi zahtev za deklaraciju i/ili označavanje ograničenog geografskog porekla u okviru scopa Dunav Soja sertifikacije mora biti locirana u dotičnoj zemlji ili regionu i nabavljati Dunav Soja zrno ili proizvod iz odgovarajuće zemlje ili regiona.
- 1.3 Tekst deklaracije je predmet dogovora između Dunav Soja Organizacije i dotične organizacije.
- 1.4 Pored deklaracije, i sami proizvodi (pakovanja) mogu biti obeleženi. Oznaka je predmet dogovora između Dunav Soja Organizacije i dotične organizacije.
- 1.5 Osnova za korišćenje dogovorene deklaracije i/ili obeležavanja (videti 1.3 i 1.4) biće usklađenost sa svim zahtevima datim u Dunav Soje Smernicama u skladu sa kapacitetima preduzeća.
- 1.6 Svi Dunav Soja proizvodi sa ograničenim geografskim poreklom biće fizički i tehnički odvojeni od proizvoda ostalih kvaliteta (uključujući Dunav Soja i Europe Soya kvaliteta) u oblastima ulaznih proizvoda, skladištenja, prerade i izlaznih proizvoda.

- 1.7 Kvantitativni protok Dunav Soja proizvoda ograničenog geografskog porekla biće praćen na osnovu stvarnih ulaznih proizvoda i izlaznih proizvoda koji odlaze u prodaju ili će biti iskorišćeni u proizvodnom procesu (proračun kvantitativnog protoka). Kontrolna organizacija ima pravo da zahteva i pregleda pojedinačne otpremnice i račune.
- 1.8 Ograničeno geografsko poreklo mora biti naznačeno na svim pratećim dokumentima o otpremi (fakture i otpremnice).
- 1.9 Lista sertifikovanih proizvoda sa ograničenim geografskim poreklom treba biti dostupna.

2 Sistemska kontrola

- 2.1 Usklađenost sa zahtevima za Dunav Soja proizvode sa ograničenim geografskim poreklom mora biti potvrđena od strane direktno ovlašćenih Dunav Soja kontrola.

ANEKS 03, verzija 01

Rečnik termina

Bafer zone¹	Bafer zone su mala područja ili pojasevi zemljišta u stalnoj vegetaciji, napravljeni tako da presretnu zagađivače i izlaze na kraj sa drugim rizicima vezanim za okolinu. Bafer zone između ostalog uključuju: priobalne bafer pojaseve, pojaseve filtracije, zatravljene vodotokove, zaklonske pojaseve, vetrobrane, granice polja, obrezivanje aleja, zeljaste vetrobrane.
Sertifikovano seme	Međunarodno uobičajen naziv za seme koje je u skladu sa zakonskim zahtevima.
Konverzija²	Promena prirodnog ekosistema u drugačiju upotrebu zemljišta ili temeljna promena u sastavu vrsta, strukturi ili funkciji prirodnog ekosistema. Krčenje šuma je jedan oblik konverzije (konverzija prirodnih šuma). Konverzija uključuje ozbiljnu degradaciju ili uvođenje menadžerske prakse koja dovodi do značajnih i održivih promena u nekadašnjem sastavu vrsta, strukturi ili funkciji ekosistema. Promena prirodnih ekosistema koja je u skladu sa ovom definicijom se smatra konverzijom, bez obzira da li je ili nije zakonita.
Obradivo zemljište³	Obradiva zemlja i agro-šumski sistemi u kojima je struktura vegetacije ispod praga kategorije koja opisuje pošumljeno zemljište i ne očekuje se da će u narednom periodu preći taj prag. Obradivo zemljište uključuje: <ul style="list-style-type: none"> • jednogodišnje useve, uključujući žitarice, uljarice, povrće, korenaste useve i stočnu hranu; • višegodišnji zasadi, uključujući drveće i žbunje, u kombinaciji sa zeljastim usevima (npr. agrošumarstvo) ili plantaže voćnjaka, vinograda i izdanke kratke rotacije, osim tamo gde zemljište zadovoljava kriterijume kategorizacije kao šumsko; • privremeni ugar (npr. zemlja koja je ostavljena da odmori jednu ili više godina pre ponovne kultivacije). <p>Obradivo zemljište koje se obično koristi za uzgoj jednogodišnjih useva ali privremeno (ne duže od pet godina), koje se koristi za useve stočne hrane ili kao pašnjak kao deo godišnje rotacije usevi-ispasa (mešoviti sistem) nije uključeno u kategoriju obradivog zemljišta.</p>
Dunav Soja oblasti kultivacije	Zemlje i regioni porekla Dunav Soje su definisani kako politički, tako i geografski. Spisak zemalja gde se može proizvoditi Dunav Soja može se dobiti na osnovu liste zemalja Dunavskog basena, kako je to opisala Međunarodna komisija za zaštitu reke Dunav ⁴ .
Krčenje šuma⁵	Nestanak prirodnih šuma usled: i) konverzija u poljoprivredno ili drugu vrstu upotrebe koja nije šumska ii) konverzija u plantaže drveća ili iii) temeljna i trajna degradacija.
Odvodnjavanje⁶	Veštačko uklanjanje vode sa zemljišta; odvodnjavanje se primenjuje radi

¹ Compare with USDA:

<https://www.nrcs.usda.gov/wps/portal/nrcs/detail/plantmaterials/technical/publications/?cid=stelprdb1042930#:~:text=Plants%20for%20Conservation%20Buffers,pollution%2C%20and%20improve%20wildlife%20habitat.>

² https://accountability-framework.org/definitions/?definition_category=17

³ Compare with IPCC: https://www.ipccnggip.iges.or.jp/public/2006gl/pdf/4_Volume4/V4_05_Ch5_Cropland.pdf

⁴ <https://www.icpdr.org/main/danube-basin/countries-danube-river-basin>

⁵ https://accountability-framework.org/definitions/?definition_category=17

⁶ <https://www.britannica.com/topic/drainage>

melioracije močvara, u cilju prevencije erozije, te u kombinaciji sa navodnjavanjem za potrebe poljoprivrede u suvim regionima.

Ekološki koridor⁷	Jasno definisan geografski prostor kojim se upravlja dugoročno u cilju održavanja ili obnavljanja mogućnosti neometanog kretanja vrsta i protok prirodnih procesa (npr. ekološke povezanosti).
Europe Soya oblasti kultivacije	Zemlje i regioni porekla Evropske Soje su definisani kako politički tako i geografski. Granice regiona Evropske Soje su zasnovane na definiciji ograničenja ruskih pograničnih regiona, kako ih je dao Filip Johan fon Štralenberg.
Šuma⁸	<p>Zemljište koje obuhvata više od polovine hektara drvećem koje je više od pet metara i čije krošnje pokrivaju više od 10 procenata, odnosno drveće je u stanju da dostigne takav procenat ukoliko se ostavi da raste. Ne uključuje zemljište koje preovlađujuće u poljoprivrednoj ili drugoj upotrebi. Šume uključuju prirodne šume (videti definiciju u nastavku) i plantaže drveća (videti definiciju u nastavku).</p> <p>Prirodna šuma⁹</p> <p>Šuma koja je prirodni ekosistem.</p> <p>Prirodna šuma poseduje mnoge od, odnosno većinu, osobina šuma koja je autohtona za datu lokaciju, uključujući sastav vrsta, strukturu i ekološku funkciju. Prirodne šume uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none">• Primarne šume koje nisu bili podvrgnute značajnijem uticaju ljudskog faktora u novijoj istoriji;• Regenerisane (drugi rast) šume koje su bile predmet značajnih uticaja u prošlosti (na primer zbog poljoprivrede, uzgajanja stoke, sadnje drveća ili intenzivne seče), ali gde su glavni uzroci prestali da postoje ili su značajnu umanjili i ekosistem je dostigao nivo sastava vrsta, strukture i ekološke funkcije pređašnjeg ili drugog savremenog prirodnog ekosistema;• Prirodne šume pod upravom u kojima veći deo sastava, strukture i ekološke funkcije ekosistema postoji u prisustvu aktivnosti poput:<ul style="list-style-type: none">• Prikupljanje građe ili drugih proizvoda šume, uključujući upravljanje u cilju promocije visoko vrednovanih vrsta,• Kultivacija niskog intenziteta i malog obima unutar šume, poput manje intenzivnih oblika poljoprivrede na krčevinama unutar šumskog mozaika;• Šume koje su delimično degradirane usled antropogenih ili prirodnih uzroka (npr. prikupljanje građe, požari, klimatske promene, invazivne vrste ili drugi), ali gde zemljište nije konvertovano u drugu svrhu i gde degradacija nije dovela do trajnog smanjenja drvenog pokrivača ispod praga koji definiše šumu, niti do trajnog gubitka drugih glavnih elemenata sastava ekosistema, strukture i ekološke funkcije.

Plantaža drveća¹⁰

⁷ <https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-030-En.pdf>

⁸ https://accountability-framework.org/definitions/?definition_category=17

⁹ https://accountability-framework.org/definitions/?definition_category=17

¹⁰ https://accountability-framework.org/definitions/?definition_category=17

Šuma koja je uglavnom sastavljena od drveća koje je zasađeno i/ili namerno sejano, te kojoj nedostaju ključni elementi prirodne šume koja je autohtona za datu lokaciju, kao što je sastav vrsta i strukturna raznolikost.

Bez GMO	Bez GMO status se zasniva na minimalnim zahtevima koje postavljaju sledeće evropske „Bez GMO“ sertifikacione šeme: <ul style="list-style-type: none">• Nemački EG-Gentechnik-Durchführungsgesetz (EGGenTDurchfG), sa revizijama koje se sprovode kako je propisano od strane German Verband Lebensmittel ohne Gentechnik (VLOG);• Austrian Food Codex (Codex Alimentarius Austriacus) i odgovarajući „Leitfaden zur risikobasierten Kontrolle auf Gentechnikfreiheit“ („Vodič za nadzor Bez GMO proizvoda, na bazi rizika“);• Standarda za kontrolu proizvodnje bez genetske modifikacije zasnovano na riziku & Standard za utvrđivanje procesa proizvodnje i obeležavanje hrane (BEZ GMO Standard za Dunavski region).
Dobra poljoprivredna praksa¹¹	Primena dostupnog znanja u cilju nalaženja odgovora na izazove čovekove okoline, ekonomije i društvene održivosti za proizvodnju i post-proizvodne procese na farmi koji dovode do bezbednih i zdravih prehrambenih i neprehrambenih poljoprivrednih proizvoda.
Pašnjak¹²	Zemaljski ekosistem kojim dominira zeljasta ili žbunasta vegetacija tokom najmanje pet godina neprekidno. Uključuje livade i travnate površine koje se kose radi sena, ali isključuje zemljište koje se kultiviše za proizvodnju drugih useva i zemljište koje je privremeno u ugaru.
Integrirano upravljanje usevima	Sistem proizvodnje useva koji čuva i unapređuje prirodne resurse dok istovremeno proizvodi usev na ekonomski održivim osnovama. Ovo je dugoročna strategija za celu farmu, koja uključuje i nove tehnologije i tradicionalno znanje i praksu.
Integrirano upravljanje štetočinama¹³	Integrirano upravljanje štetočinama podrazumeva pažljivo promišljanje o svim dostupnim metodama zaštite bilja i potonjom integracijom prikladnih mera koje obeshrabruju razvoj populacija štetnih organizama, te korišćenje proizvoda za zaštitu bilja i drugih oblika intervencije drži na nivou koji je ekonomski i ekološki opravdan i smanjuje ili minimizuje rizik po ljudsko zdravlje i čovekovu okolinu. Integrirano upravljanje štetočinama stavlja naglasak na rast zdravog useva uz najmanje moguće ometanje agrosistema i podstiče mehanizme za prirodnu kontrolu štetočina.

Opšti principi integrisanog upravljanja štetočinama:

1. Prevencija i/ili suzbijanje štetnih organizama treba da se postigne ili podrži između ostalog naročito pomoću sledećeg:
 - Rotacija useva;
 - Upotreba prikladne tehnike uzgoja (npr: tehnika ustajale vreće sa semenom, datumi setve i gustina, podsetva,

¹¹ <http://www.fao.org/3/y8704e/y8704e.htm>

¹² Uporediti sa Direktivom Evropske komisije br. 1307/2014: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1307&from=EN>

¹³ Uporediti sa Direktivom Evropske komisije 2009/128/EC: <https://eur-lex.europa.eu/legal->

- konzervaciona obrada zemljišta, orezivanje i direktna setva);
- Upotreba, tamo gde je to prikladno, otpornih/tolerantnih sorti i standardizovanog/sertifikovanog semena i semenskog materijala.
 - Upotreba uravnoteženog đubrenja, bacanje kreča i praksa navodnjavanja/odvodnjavanja;
 - Sprečavanje širenja štetnih organizama uvođenjem higijenskih mera (npr. redovno čišćenje mašina i opreme);
 - zaštita i unapređenje važnih blagotvornih organizama, npr. prikladnim merama zaštite bilja ili korišćenjem ekološke infrastrukture unutar i van proizvodnih lokacija.
2. Štetni organizmi se moraju nadzirati prikladnim metodama i alatima, gde je to moguće. Takvi alati treba da uključuju posmatranje u polju, kao i naučno utemeljena upozorenja, predviđanja i sisteme ranog dijagnosticiranja tamo gde je to izvodljivo, kao i korišćenje usluga profesionalnih kvalifikovanih savetnika.
 3. Na osnovu rezultata nadzora, profesionalni korisnik mora da odluči da li će i kada primeniti mere zaštite bilja. Robusne i naučno utemeljene vrednosti su suštinski sastavni delovi procesa donošenja odluka. Tamo gde je izvodljivo, minimalne vrednosti definisane za region, određenu oblast, useve i karakteristične klimatske uslove moraju biti uzete u obzir pre tretmana.
 4. Održive biološke, fizičke i druge ne-hemijske metode moraju da imaju prednost nad hemijskim metodama, ukoliko obezbeđuju zadovoljavajuću kontrolu štetočina.
 5. Primenjeni pesticidi moraju biti što je moguće više ciljani i takvi da imaju najmanje moguće sporedne efekte na ljudsko zdravlje, druge organizme koji nisu meta tretmana i čovekovu okolinu.
 6. Profesionalni korisnik treba da svede upotrebu pesticida i drugih oblika intervencije na nivoe koji su neophodni, npr. smanjenjem doze, smanjenom učestalošću primene ili delimičnom primenom, vodeći računa da je nivo rizika u vegetaciji prihvatljiv i ne povećava rizik od razvoja otpornosti u populaciji štetnih organizama.
 7. Tamo gde je rizik od otpornosti na mere zaštite bilja poznat i gde nivo štetnih organizama zahteva ponovnu primenu pesticida na useve, treba primeniti dostupne strategije protiv otpornosti u cilju održavanja efektivnosti proizvoda. Ovo može uključivati upotrebu više pesticida sa različitim načinom delovanja.
 8. Na osnovu zapisa o korišćenju pesticida i nadzora štetnih organizama, profesionalni korisnik treba da proveri uspešnost primenjenih mera zaštite bilja.

**Promena
upotrebe**

Promene u smislu pokrivača po kategorijama zemljišta (šuma, pašnjak, plodno zemljište, močvare). Ovo znači da npr. promena iz pašnjaka u obradivo zemljište jeste promena upotrebe zemljišta, dok promena iz jednog useva (kao što je kukuruz) u drugi (recimo soju) to nije. Obradivo

zemljišta¹⁴	zemljište uključuje ugar (npr. zemljište koje je ostavljeno da se odmori jednu ili više godina pre nego što se ponovo kultiviše). Promena upravljačkih aktivnosti, praksi u obradi ili praksi inputa đubriva, ne smatra se promenom upotrebe zemljišta.
Osobine pejzaža¹⁵	Osobine koje su pored poljoprivredne parcele. Ovo uključuje, ali nije ograničeno na, žive ograde, jezercu, kanale, drveće (u redu, grupi ili izolovano), granice polja i terase.
Prirodno stanište¹⁶	Kopnene ili vodene oblasti koje su prepoznatljive po izraženim geografskim, abiotičnim i biotičnim osobinama, bilo da su potpuno prirodne ili poluprirodne.
Tresetište	Tresetno tlo jeste tlo sa horizontima organskog materijala (supstrat treseta) kumulativne debljine od najmanje 30 cm na dubini od 60 cm. Organska materija sadrži najmanje 20 procenata organskog ugljenika u finom tlu.
Zaštićena oblast¹⁷	Geografski definisan prostor kojim se upravlja na način da se postignu određeni konzervacioni ciljevi.
Ciljevi zaštite¹⁸	Ispuniti ciljeve zaštite u okviru zaštićene oblasti znači doprineti obezbeđenju biodiverziteta u toj oblasti putem očuvanja prirodnih staništa, divlje flore i faune.
Priobalni bafer pojasevi¹⁹	Dužinske trake stalne vegetacije pored vodenog ekosistema, čija je namena da zaštite i unaprede kvalitet vode tako što vezuju i uklanjaju različite izvore zagađenja, kako iz kopnenih tako i iz plitkih podzemnih tokova (međutokovi).
Poluprirodno stanište²⁰	Ekosistem kod kog su većina procesa i biodiverzitet netaknuti, mada ljudskim aktivnostima izmenjeni u jačini ili obilnosti.
Standard²¹	Dokument koji, radi uobičajene i ponovljene upotrebe, obezbeđuje pravila, smernice ili osobine za proizvode ili procese i proizvodne metode koji su sa njima u vezi.
Močvarno zemljište²²	Područje močvare, tresetišta ili vode, prirodno ili veštačko, stalno ili privremeno, sa vodom koja je statična ili tekuća, sveža, slankasta ili slana, uključujući i morsku vodu čija dubina kod oseke ne prelazi šest metara. Stoga, močvarno zemljište uključuje široku lepezu staništa poput močvara, tresetišta, plavnih područja, reka i jezera, te obalnih područja kao što su slane močvare, mangrovi, međuplimno blato i korita morske trave, koralni

¹⁴ Compare with Communication from the Commission on the practical implementation of the EU biofuels and bioliquids sustainability scheme and on counting rules for biofuels: <https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:160:0008:0016:EN:PDF>

¹⁵ Compare with Regulation (EU) No 1306/2013: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1306&from=EN>

¹⁶ Compare with Council Directive 92/43 EEC: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043&from=EN>

¹⁷ <https://www.cbd.int/doc/legal/cbd-en.pdf>

¹⁸ Compare with Council Directive 92/43/EEC: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043&from=EN>

¹⁹ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/metadata/adaptation-options/establishment-and-restoration-of-riparian-buffer-s>

²⁰ <https://ipbes.net/glossary/semi-natural-habitats>

²¹ https://www.isealalliance.org/sites/default/files/resource/2017-11/ISEAL_Standard_Setting_Code_v6_Dec_2014.pdf

²² Compare with An Introduction to the Convention on Wetlands (previously The Ramsar Convention Manual). Ramsar Convention Secretariat, Gland, Switzerland:

https://www.ramsar.org/sites/default/files/documents/library/handbook1_5ed_introductiontoconvention_e.pdf

grebeni i druga morska područja ne dublja od šest metara kod oseke, zatim veštačke močvare poput brana, rezervoara, pirinčanih polja, te jezerca i lagun za tretman otpadnih voda.

Prirodne močvare

Morske i priobalne močvare

A – Stalno plitka morska voda, u najvećem broju slučajeva manje od šest metara dubine u vreme oseke; uključuje morske zalive i tesnace.

B – Morska pod-plimska korita; uključuje korita morskih algi i morskih trava, podvodne morske travnjake u tropima.

C – Koralni grebeni.

D – Stenovite morske obale; uključuje stenovita ostrva, litice nad morem.

E – Peščane, šljunčane i obale od pločastog kamena; uključuje peščane sprudove i ostrvca; uključuje sisteme dina i vlažne dine od šljake.

F – Vode na ušćima; stalna voda na ušćima i sistemi delti.

G – Međuplimski mulj, pesak ili slane ravne površine.

H – Međuplimske močvare; uključuje slane močvare, slane livade, uzdignute slane močvare; uključuje plimske slankaste i slatkovodne močvare.

I – Međuplimske pošumljene močvare; uključuje mangrove močvare niphah močvare i plimske slatkovodne močvarne šume.

J – Priobalne slankaste/slanske lagune; slankaste do slane lagune sa najmanje jednom uzanom vezom sa morem.

K – Priobalne slatkovodne lagune; uključuje i lagune u slatkovodnim deltama.

Zk(a) – Krševiti i drugi podzemni hidrološki sistemi, morski/priobalni

Unutrašnje močvare

L – Stalne unutrašnje delte.

M – Stalne reke/pritoke/potoci; uključuje vodopade.

N – Sezonske/povremene/neredovne reke/pritoke/potoci.

O – Stalna slatkovodna jezera (preko 8 ha); uključuje velika jezera na rečnim okukama.

P – Sezonska/povremen slatkovodna jezera (preko 8 ha); uključuje jezera na plavnim područjima.

Q – Stalna slana/slankasta/alkalna jezera.

R – Sezonska/povremena/slana/slankasta/alkalna jezera i ravnice.

Sp – Stalne slane/slankaste/alkalne močvare/bare.

Ss – Sezonske/povremene slane/slankaste/alkalne močvare/bare.

Tp – Salne slatkovodne močvare/bare; jezerca (ispod 8 ha), močvare na neorganskom tlu; sa pojavnom vegetacijom koja je potopljena tokom većeg dela sezone rasta.

Ts – Sezonske/povremene slatkovodne močvare/bare na neorganskom tlu; uključuje jame, sezonski plavljene livade, močvare sa šašom.

U – Tresetišta bez šume; uključuje otvorene ili močvare sa žbunjem.

Va – Alpske močvare; uključuju alpske livade, privremene vode od topljenja snega.

Vt – Močvare tundri; uključuje bare u tundrama, privremene vode od topljenja snega.

W – Močvare kojima dominira žbunje; močvare sa žbunjem, slatkovodne močvare kojima dominira žbunje, jovin čestar na neorganskom tlu.

Xf – Slatkovodne močvare kojima dominira drveće; uključuje slatkovodne močvarne šume, sezonski plavljene šume, močvare sa šumom na neorganskom tlu.

Xp – Pošumljena tresetišta; tresetno močvarne šume.

Y – Izvori vode; oaze.

Zg – Geotermalne močvare

Zk(b)—Krševiti i drugi podzemni hidrološki sistemi

Beleška: "plavna područja" je širok pojam kojim se ukazuje na jedan ili više tipova močvara, koji mogu uključivati primere iz R, Ss, Ts, W, Xf, Xp, ili druge tipove močvara. Primeri za močvare u plavnim područjima su sezonski plavljeni pašnjaci (uključujući prirodne vlažne livade), oblasti pokrivene žbunom, drvećem i šumom. Močvare plavnih područja nisu stoga nabrojane kao poseban tip močvara.

Aneks 04, Verzija 01

Dunav soja sistem provere zasnovan na rizika

Inspeksijski sistem Dunav Soje je zasnovan na riziku. Različite kategorija rizika se primenjuju kako bi se odredili nivoi rizika u određenoj proizvodnoj oblasti (F-SR) za proizvođače soje (proizvođači) i pojedinačni rizik za sve ostale sertifikovane kompanije u lancu nabavke.

Kategorije rizika se koriste kako bi se utvrdilo:

1. Učestalost inspekcija i nadzornih poseta od strane nezavisne treće strane (npr. nezavisno sertifikaciono telo);
2. Učestalost nadzornih poseta od strane Dunav Soja organizacije;
3. Primenljivost određenih zahteva za dodatnu kontrolu kvaliteta (npr. GMO i analiza pesticida).

1 Procena rizika za individualne proizvođače ili grupe proizvođača

1.1 Kategorije rizika

Na nivou proizvođača soje, definisane su sledeće kategorije rizika (a do e):

- (a) GMO kontaminacija:** Odnosi se na rizik da je Dunav Soja soja kontaminirana genetski modifikovanim materijalom. Ovaj rizik je zasnovan na situaciji sa GMO u datoj zemlji proizvodnje soje.
- (b) Geografsko poreklo:** Odnosi se na rizik da proizvod uopšte ne dolazi ili ne dolazi 100% iz Dunav Soja regiona. Ovaj rizik je zasnovan na geografskom poreklu Dunav Soja soje. Zemlje u kojima postoje samo regioni (samo jedan ili više oblasti u državi su locirani unutar Dunav Soja regiona) nose veći rizik.
- (c) Upotreba pesticida i prakse desikacije:** Odnosi se na rizik koji je u vezi sa upotrebom pesticida, uzimajući u obzir pravni okvir, nacionalnu listu odobrenih supstanci i nacionalnu praksu po pitanju desikacije. Ovaj rizik je zasnovan na proceni nacionalne sektorske legislative u poređenju sa EU propisima i drugim relevantnim dokumentima (npr. SZO preporučena klasifikacija pesticida po opasnosti¹).
- (d) Pravna usklađenost:** Odnosi se na rizik da proizvođači ne postupaju u skladu sa odgovarajućom regulativom. Ovaj rizik je zasnovan na 1) Globalnim indikatorima dobre uprave koje objavljuje Svetska banka² i 2) Procenom pravne usklađenosti država koju objavljuje SAI platforma³.
- (e) Konverzija zemljišta i proizvodnja soje u zaštićenim oblastima:** Odnosi se na rizik od konverzije ne-poljoprivrednog zemljišta u obradivo zemljište nakon 1. Januara, 2008. Ovaj rizik je zasnovan na 1) proceni promene upotrebe zemljišta za

¹ SZO preporučena klasifikacija pesticida po riziku, SZO, dostupno onlajn: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/332193/9789240005662-eng.pdf?ua=1>

² Globalni indikatori dobre uprave, Svetska banka, dostupno onlajn: <https://databank.worldbank.org/source/worldwide-governance-indicators>

³ Procena pravne usklađenosti država, SAI platforma, dostupno onlajn: https://saipatform.org/wp-content/uploads/2019/03/pr_country_legal_compliance_assessment_03.11.2019.pdf

relevantnu državu, u skladu sa PAS 2050-1 metodologijom⁴ i 2) dodatnim izvorima podataka, tamo gde je to moguće (npr. satelitska procena, pregled literature).

1.2 Matrica rizika

Procena rizika će uzeti u obzir kategorije rizika od a do e; rizik će biti procenjen po državama i biće rezimiran kao „stepen rizika za proizvodnu oblast” (F-SR).

Countries	GM-RL	ORIGIN-RL	PESTICIDE-RL	LUC-RL	LEGAL-RL	F-RL
Austria	1	1	1	1	1	0
Bulgaria	1	1	1	1	2	1
Croatia	1	1	1	1	2	1
Czech Republic	2	1	1	1	1	1
Germany	1	1	1	1	1	0
Hungary	1	1	1	1	1	0
Italy	1	1	1	1	2	1
Poland	1	1	2	1	1	1
Romania	2	1	1	1	2	2
Slovakia	2	1	1	1	1	1
Slovenia	1	1	1	1	1	0
Bosnia and Herzegovina	1	1	2	2	2	2
Moldova	3	1	2	1	2	3
Serbia	1	1	1	1	2	1
Switzerland	1	1	1	1	1	0
Ukraine	3	1	2	1	2	3

1.3 Učestalost inspekcija za individualne proizvođače i grupe proizvođača

Procena rizika zasnovana na kategorijama rizika a-e određuje učestalost inspekcije koju će sprovesti odobreno sertifikaciono telo. Za proizvođače ili grupe proizvođača, inspekcija će biti sprovedena najmanje svake tri godine. Proizvođači koji se nalaze u proizvodnim područjima sa najvišim GMO rizikom će biti pojedinačno sertifikovani i inspekcija će se vršiti svake godine.

Tip kompanije	Stepen rizika	Učestalost inspekcije
Proizvođač soje	F-SR 0	Inspekcija svake 3 godine
	F-SR 1	Inspekcija svake 2 godine
	F-SR 2	Godišnja inspekcija
	F-SR 3	Godišnja inspekcija

⁴ Direkta procena promene upotrebe zemljišta, Blonk konsultanti,, dostupno na: <https://www.blonkconsultants.nl/portfolio-item/direct-land-use-change-assessment-tool/?lang=en>

2 Procena rizika za sertifikovane kompanije u lancu nabavke

2.1 Kategorije rizika

Za sertifikovane kompanije koje nisu proizvođači u lancu nabavke (npr. kolektori, trgovci, prerađivači, proizvođači stočne hrane, marketari), biće uzet u obzir rizik od GMO kontaminacije.

2.2 Matrica rizika

Procena rizika će razmotriti rizik GMO kontaminacije Dunav Soja sertifikovane soje ili proizvoda od soje. Rizik se procenjuje za svaku kompaniju i svakoj će biti dodeljen **kompanijski nivo rizika** (videti R 02 do R 06b, tačka 1, za stepene rizika skladišta i primarnih otkupljivača soje (S-SR), trgovce sojom (T-SR), primarne prerađivače soje (PP-SR) i poljoprivredna prerađivačka preduzeća (PPP-SR)).

Tip kompanije	Stepen rizika	Definicija
Skladišta i primarni otkupljivači soje; trgovac sojom; primarni prerađivač soje	SR 0	Skladišti se, trguje ili prerađuje isključivo Dunav Soja sojino zrno.
	SR 1	Skladište se, trguje se ili se prerađuju isključivo non-GM kulture; skladišti se, trguje se i prerađuje i non-GM soja.
	SR 2	Skladišti ili prerađuje se samo genetski nemodifikovana soja, ali je moguće da se skladište ili prerađuju druge genetski modifikovane kulture (npr. kukuruz).
	SR 3	GM soja ili GM sojina sačma se skladište, trguju ili prerađuju*.

*Moguće samo za uljare i pržionice ukoliko su proizvodne linije 100% odvojene, fizički i tehnički, nije moguće za proizvođače hrane.

Tip kompanije	Stepen rizika	Definicija
Poljoprivredna prerađivačka preduzeća	SR 0	Samo „Dunav Soja“ stočna hrana.
	SR 1	Koristi se i druga bez-GMO stočna hrana (genetska nemodifikovanost je dokumentovana).
	SR 2	Koristi se i GM stočna hrana, ali u drugim proizvodnim delatnostima (npr. sertifikovana hrana za koke nosilje & konvencionalna hrana za tovne svinje), GM stočna hrana ili sirovine se ne drže u istim objektima.
	SR 3	Koristi se i GM stočna hrana koja se nalazi u istim objektima ali su primenjene adekvatne mere za minimalizovanje rizika od GMO kontaminacije.

2.3 Učestalost inspekcije za sertifikovane kompanije u lancu nabavke

Procena rizika od GMO kontaminacije određuje učestalost inspekcije koju će sprovesti

nezavisna treća strana (npr. nezavisna sertifikaciona tela). Inspekcije na nivou proizvođača stočne hrane i proizvođača prehrambenih proizvoda će biti sprovedene u skladu sa standardima za bez-GMO inspekcije.

Tip kompanije	Stepen rizika	Učestalost inspekcije
Skladište i primarni otkupljivači soje	S-SR 0	Inspekcija svake 2 godine
	S-SR 1	Inspekcija svake 2 godine
	S-SR 2	Inspekcija svake 2 godine
	S-SR 3	Godišnja inspekcija
Trgovci sojom	T-SR 0	Inspekcija svake 2 godine
	T-SR 1	Inspekcija svake 2 godine
	T-SR 2	Nije primenljivo
	T-SR 3	Godišnja inspekcija
Primarni prerađivači	PP-SR 0	Godišnja inspekcija
	PP-SR 1	Godišnja inspekcija
	PP-SR 2	Inspekcija 2 puta godišnje (jedna nenajavljena)
	PP-SR 3	Inspekcija 2 puta godišnje (jedna nenajavljena)
Proizvođači stočne hrane	N.A.	Sprovodi se u kombinaciji sa bez-GM inspekcijom, najmanje 1 put godišnje
Poljoprivredna prerađivačka preduzeća	PPP-SR 0	Inspekcija svake 2 godine
	PPP-SR 1	Inspekcija svake 2 godine
	PPP-SR 2	Inspekcija svake 2 godine
	PPP-SR 3	Godišnja inspekcija
Proizvođači prehrambenih proizvoda i distributer	N.A.	Sprovodi se u kombinaciji sa bez-GM inspekcijom, najmanje 1 put godišnje